

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη

Πτυχιακή Εργασία

**Η Αστική Αναβίωση Των Πόλεων Και Η Έννοια Της
Δημιουργικής Πόλης Μέσα Από Το Χώρο Του Πολιτισμού.
Μελέτες Περίπτωσης Από Τον Ευρωπαϊκό Χώρο.**

Μαρία Καπία

**Επιβλέπων Καθηγητής
Δωροθέα Παπαθανασίου - Τσουρτ**

Απρίλιος 2019

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη

Πτυχιακή Εργασία

**Η Αστική Αναβίωση Των Πόλεων Και Η Έννοια Της
Δημιουργικής Πόλης Μέσα Από Το Χώρο Του Πολιτισμού.
Μελέτες Περίπτωσης Από Τον Ευρωπαϊκό Χώρο.**

Μαρία Καπία

**Επιβλέπων Καθηγητής
Δωροθέα Παπαθανασίου - Τσουρτ**

Η παρούσα πτυχιακή εργασία υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση πτυχιακού τίτλου σπουδών στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη από τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Απρίλιος 2019

Περίληψη

Η εργασία επιδιώκει να αναδείξει τη στενή σχέση που υφίσταται ανάμεσα στην αστική αναβίωση και στη δημιουργική πόλη χρησιμοποιώντας ως όχημα ανάπτυξης τον πολιτισμό. Η χρήση του πολιτισμού ως βασικού άξονα της βιώσιμης, οικονομικής και αστικής ανάπτυξης έχει οδηγήσει τους θύνοντες στη δημιουργία εργαλείων και στη διάθεση κονδυλίων που αφορούν τον αστικό σχεδιασμό και τις Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες.

Οι πόλεις ανταγωνίζονται να προωθήσουν ένα ισχυρό brand name που θα τις βοηθήσει να προσελκύσουν επενδυτικά κεφάλαια, τουρισμό και καινοτόμους εργαζομένους. Με αυτό τον τρόπο θα αναπτυχθούν οικονομικά και θα προωθήσουν σημαντικά έργα αστικής αναγέννησης. Σύμμαχό τους στις προσπάθειες αυτές αποτελούν οι πολιτιστικές πολιτικές σε εθνικό, ευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες προωθούν τις επιδιώξεις των πόλεων. Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι η προσπάθεια για βελτίωση της καθημερινότητας των κατοίκων διέρχεται μέσα από τον αστικό σχεδιασμό, τη δημιουργική οικονομία και την πολιτιστική ατζέντα.

Οι τρεις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις που μελετούνται αποδεικνύουν πως ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλλει στη μεταμόρφωση του αστικού ιστού μέσω έργων αστικής αναγέννησης και μέσω κόμβων δημιουργίας. Ταυτόχρονα η μικρή πόλη της Δράμας αποδεικνύει ότι η τοπική προσπάθεια και η χάραξη πολιτιστικής και αστικής πολιτικής μπορεί να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα, παρά τους αρνητικούς οικονομικούς και εργασιακούς δείκτες της περιοχής.

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η βιβλιογραφική επισκόπηση, αντλώντας στοιχεία από την περιφερειακή οικονομική πολιτική, την οικονομική γεωγραφία, τον αστικό σχεδιασμό και την αστική ανάπτυξη, το μάρκετινγκ, τη δημιουργική οικονομία. Η μελέτη περίπτωσης χρησιμοποιήθηκε για τις τρεις ευρωπαϊκές πόλεις, ενώ για τη Δράμα, λόγω έλλειψης βιβλιογραφικών πηγών, επιλέχθηκε το εργαλείο της δομημένης συνέντευξης. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης ήταν ανοικτού τύπου και απευθύνθηκαν σε στοχοθετημένο κοινό, με γνώμονα την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Επίσης ένα σημαντικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε αφορά την ανάλυση περιεχομένου στο

εμπειρικό κομμάτι, ενώ οι πληροφορίες αντλήθηκαν από ιστοσελίδες, συνεντεύξεις, αναφορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οικονομικά στοιχεία από επίσημους φορείς.

Summary

The thesis is trying to feature the close relation that exists between urban regeneration and creative city, using as vehicle of development culture. The use of culture as basic hub of sustainable, economic and urban development has led the decision makers to the generation of tools and to the disposal of funds that concern urban planning and Cultural and Creative Industries.

Cities are competing in order to promote a strong brand name which will help them to attract investment funds, tourism and innovative workers. In that way they will develop economically and will promote important projects of urban regeneration. Their ally in these efforts are cultural policies at national, european, regional level, which drive forward cities goals. All the above prove that the effort for enhancing the every day life of residents passes through urban planning, creative economy and cultural agenda.

The three big european cities that are under examination prove that culture can contribute to the transformation of the urban fabric through projects of urban regeneration and through hubs of creativity. Simultaneously the small town of Drama proves that regional efforts and cultural and urban policymaking might induce the wanted results, despite the negative economic and labor indexes of the region.

The method that has been used is literature review by using data from regional economic policy, economic geography, urban planning and urban development, marketing and creative economy. Case study was used for the three european cities, but for Drama city, due to lack of bibliographical data, was chosen the tool of structured interview. The questions of the interview were open type and were addressed to targeted audience, in order to attract safe conclusions. Additionally a significant tool that was used concerns content analysis about the empirical part, whereas the information was retrieved from webpages, interviews, reports of European Union, economic data from formal organizations.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το σύζυγο μου Πάνο και το γιο μου Γιώργο για την αμέριστη συμπαράσταση τους και την υπομονή που έδειξαν στη διαχείριση του οικογενειακού μας χρόνου. Για όλα τα ξενύχτια, τις μοναχικές τους βόλτες, την έμπνευση και τη δύναμη που μου παρείχαν όλο αυτό το χρονικό διάστημα εκπόνησης της εργασίας.

Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Χρήστο και Ευαγγελία, για το κουράγιο που μου έδιναν όταν με άκουγαν κουρασμένη και απογοητευμένη ότι δεν θα προλάβω, ότι δεν έχω χρόνο κλπ. Με αντιμετώπιζαν ως τη μικρή πρωτοετή φοιτήτρια των νεανικών μου χρόνων.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα μου καθηγήτρια κυρία Δωροθέα Παπαθανασίου – Κούρτ, διότι από την πρώτη μας κιόλας επικοινωνία μου εξέπνευσε τη θετική της αύρα και θετική ενέργεια για την επιτυχή έκβαση της εργασίας.

Περιεχόμενα

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	i
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	i
Περίληψη	iii
Summary	iv
Ευχαριστίες	v
Κεφάλαιο 1.....	10
Εισαγωγή	10
Κεφάλαιο 2.....	12
Οι έννοιες της πόλης, της αστικής αναβίωσης και της δημιουργικής πόλης.....	12
2.1 Η έννοια της πόλης – Ιστορική εξέλιξη του	12
Θεσμού.....	12
2.1.1 Η ανάλυση του φαινομένου της	15
αστικοποίησης.....	15
2.2 Η Αστική Αναβίωση: Ορισμοί – Εννοιολογικό	16
και Ιστορικό πλαίσιο	16
2.3 Εννοιολογική ανάλυση της δημιουργικής.....	18
πόλης - Ορισμοί.....	18
Κεφάλαιο 3.....	22
Αστική Αναβίωση	22
3.1 Χαρακτηριστικά και βασικές αρχές της.....	22
αστικής αναβίωσης	22
3.2 Αστική Αναβίωση και Πολιτισμός	25
3.2.1 Η συμβολή του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση.....	25
3.2.2 Μοντέλα για τη συμβολή του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση.....	27
3.2.3 Τα πολιτιστικά clusters και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη των.....	29
πόλεων.....	29

3.3	Αστική Αναβίωση και Οικονομική Ανάπτυξη.....	31
3.3.1	Η οικονομική ανάπτυξη ως απότοκος των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης.....	31
3.3.2	Ο εξευγενισμός μέσω των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης.....	34
3.3.3	Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες και η συμβολή τους στην αναγέννηση πόλεων μέσω του πολιτισμού.....	35
	Κεφάλαιο 4.....	38
	Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	38
4.1	Δημιουργικές πόλεις, αστικός χώρος και..... πολιτισμός.....	38
4.1.1	Οι δημιουργικές πόλεις και η συμβολή τους στην αστική ανάπτυξη:..... η εργαλειοποίηση του πολιτισμού ως μοχλού ανάπτυξης.....	38
4.1.2	Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Unesco.....	41
4.2	Μάρκετινγκ τόπου και αστική αναβίωση.....	44
4.2.1	Ορισμός του μάρκετινγκ τόπου.....	44
4.2.2	City branding και ανάπτυξη πόλεων.....	45
4.2.3	Ο ρόλος του πολιτισμού στο μάρκετινγκ τόπου & στο city branding.....	46
4.3	Δημόσιες πολιτικές, αστική αναβίωση και..... επιδράσεις του πολιτισμού.....	47
4.3.1	Οι δημόσιες πολιτικές και η συμβολή τους στην αστική αναβίωση.....	47
4.3.2	Ο πολιτισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι πολιτιστικές πολιτικές στην αναγέννηση των ευρωπαϊκών πόλεων.....	49
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	51
	Η μεθοδολογία της έρευνας.....	51
5.1	Τα ερευνητικά ερωτήματα.....	51
5.2	Η μέθοδος της έρευνας.....	53
5.3	Οι υποθέσεις της έρευνας.....	54
5.4	Οι περιορισμοί της έρευνας.....	55
	Κεφάλαιο 6.....	57

Μελέτες Περίπτωσης. Αστική Αναβίωση και δημιουργική πόλη	57
6.1 Παραδείγματα από τον ευρωπαϊκό χώρο	57
6.1.1 Η περίπτωση της πόλης του Λονδίνου	57
6.1.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση Λονδίνου	57
6.1.1.2 Πολιτισμός και αστική αναγέννηση στο Λονδίνο	58
6.1.1.3 Το Λονδίνο ως κόμβος δημιουργίας.....	63
6.2.1 Η περίπτωση της Βαρκελώνης.....	64
6.2.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση Βαρκελώνης	64
6.2.1.2 Πολιτισμός και αστική αναγέννηση στη Βαρκελώνη	65
6.2.1.3 Η Βαρκελώνη ως δημιουργική πόλη	67
6.3.1 Η περίπτωση της Κοπεγχάγης	70
6.3.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση της Κοπεγχάγης	70
6.3.1.2 Η πολιτιστική ταυτότητα της Κοπεγχάγης και η αναγέννηση της	70
6.3.1.3 Η δημιουργική Κοπεγχάγη	72
6.4.1 Η περίπτωση της Δράμας.....	73
6.4.1.1 Η πολιτιστική και δημιουργική ταυτότητα της Δράμας	74
6.4.1.2 Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους	76
6.4.1.3 Ονειρούπολη	76
6.4.2 Ευρήματα της έρευνας στη Δράμα.....	77
Κεφάλαιο 7.....	79
Συμπεράσματα.....	79
Παράρτημα Α	83
Πίνακες και Εικόνες.....	83
Παράρτημα Β	104
Έγγραφα	104
Παράρτημα Γ.....	124
Συνεντεύξεις.....	124
Ονοματεπώνυμο: Ελευθερία Καβάκα	125

Όνοματεπώνυμο: Αικατερίνη Κετσιμπάση.....	129
Όνοματεπώνυμο: Κωνσταντινίδου Παρθένα – Υπατία	135
Όνοματεπώνυμο: Δημήτρης Καραμπατζάκης	139
Όνοματεπώνυμο: Ιωαννίδης Παναγιώτης.....	144
Όνοματεπώνυμο: Χριστόδουλος Μαρσάκος.....	149
Όνοματεπώνυμο: Γεώργιος Ψαρράς	155
Βιβλιογραφία	158
Ελληνική	158
Ξενόγλωσση	160

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Η διεθνής εμπειρία αποδεικνύει ότι η ανάπτυξη των πόλεων έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά σε σχέση με το παρελθόν και έχει επεκταθεί σε νέα μοντέλα, ανάμεσα στα οποία κατέχει σημαντική θέση η αστική αναβίωση. Οι πόλεις ανταγωνίζονται για την καθιέρωση τους στον τομέα του πολιτισμού, ενώ επιδιώκουν να επιλύσουν σημαντικά προβλήματα που συνδέονται με τον αστικό χώρο, τονώνοντας την οικονομία τους. Η μετάβαση από το φορντικό μοντέλο παραγωγής σε ένα νέο μοντέλο με έμφαση στην εξειδίκευση και στη μειωμένη συμμετοχή του κράτους σε όλους τους τομείς, ασκεί σημαντική επιρροή στις πολιτικές που υιοθετούνται για την ανάπτυξη των πόλεων.

Μία παράλληλη πορεία με την αστική αναβίωση των πόλεων ακολουθεί η έννοια της δημιουργικής πόλης, τονίζοντας την ανάγκη να συνδεθεί ο αστικός σχεδιασμός με τη δημιουργικότητα και τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις. Οι πόλεις, ως ανταγωνιστικοί φορείς του νέου οικονομικού μοντέλου, επιχειρούν να συνδέσουν την ανάπτυξη και αναγέννησή τους με τις έννοιες της δημιουργίας και της καινοτομίας.

Τόσο η αστική αναγέννηση των πόλεων όσο και η δημιουργική πόλη είναι έννοιες άμεσα συνδεδεμένες με το city branding. Υπό το πρίσμα αυτό οι πόλεις πρέπει να δύνανται να προσελκύσουν νέο πληθυσμό, νέες επιχειρήσεις, νέες επενδύσεις, νέα έργα υποδομών, νέες πολιτιστικές δράσεις. Για να το επιτύχουν είναι απαραίτητο να εφαρμόσουν μία στρατηγική branding, η οποία θα αναδείξει τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και θα αποτελέσει πόλο έλξης.

Παράλληλα, η ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών αποτελεί σημείο αναφοράς για την επίτευξη των παραπάνω στόχων. Ουσιαστικά η παρέμβαση του κράτους αφορά περιοχές στις οποίες αποτυγχάνει ή αδυνατεί να προσεγγίσει η ιδιωτική πρωτοβουλία. Ένεκα τούτου, οι δημόσιες πολιτιστικές πολιτικές αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την αναγέννηση των πόλεων.

Η αστική αναβίωση αποτελεί μία πρώτης τάξης ευκαιρία για μεσαίου βεληνεκούς πόλεις, οι οποίες δεν αποτελούν μητρόπολη ή πρωτεύουσα ενός κράτους, να αναπτυχθούν οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, πνευματικά. Για το λόγο αυτό διάφορες πόλεις επιχείρησαν να πρωτοπορήσουν και να αποτελέσουν θερμοκοιτίδες αναβίωσης και ανάπτυξης. Στο εν λόγω εγχείρημα σημαντική ήταν η συμβολή της εθνικής ή τοπικής εξουσίας, ώστε οι πόλεις να μετουσιωθούν σε παραδείγματα καλών πρακτικών και να συνεισφέρουν θετικά στον αστικό ιστό και στους κατοίκους τους.

Η εργασία επιδιώκει να απαντήσει στο βασικό ερώτημα που είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των πόλεων, μέσα από την εργαλειοποίηση του πολιτισμού. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί στην αστική αναγέννηση των πόλεων και στη χρήση της δημιουργικής πόλης, συμπεριλαμβάνοντας έργα αναπλάσεων, ανάπτυξη της δημιουργικής οικονομίας, νέες θέσεις εργασίας, περιβαλλοντική αναβάθμιση, νέες πολιτιστικές υποδομές, παροχή ανοιχτών δημόσιων χώρων, τόνωση της τοπικής οικονομίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνονται κάποιοι βασικοί ορισμοί για τα κύρια θέματα της έρευνας, σε σχέση με την ιστορική εξέλιξη της πόλης, την αστική αναβίωση και τη δημιουργική πόλη. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια της αστικής αναγέννησης και ο ρόλος του πολιτισμού, ενώ το τέταρτο κεφάλαιο αναλύει την έννοια της δημιουργίας υπό το πρίσμα του αστικού σχεδιασμού. Επίσης ασχολείται με τις υφιστάμενες πολιτιστικές πολιτικές και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη των πόλεων. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η ανάλυση του μάρκετινγκ τύπου που επιδιώκεται στο εν λόγω κεφάλαιο. Το πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζει τη μεθοδολογία και τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα, ενώ το έκτο κεφάλαιο αναλύει τις πόλεις που επιλέχθηκαν να μελετηθούν. Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα της έρευνας.

Κεφάλαιο 2

Οι έννοιες της πόλης, της αστικής αναβίωσης και της δημιουργικής πόλης

2.1 Η έννοια της πόλης – Ιστορική εξέλιξη του Θεσμού

Η έννοια της πόλης εμπίπτει σε δύο βασικές κατηγορίες, από την οπτική της κοινωνιολογίας. Η πρώτη αναγνωρίζει την πόλη με βάση ειδικά χαρακτηριστικά, μορφολογικά ή δημογραφικά. Σύμφωνα με τον Weber (1899) οι πόλεις είναι συγκεντρώσεις πληθυσμών, οι οποίες ορίζονται με βάση το μέγεθος ή την έκταση τους. Η δεύτερη κατηγορία ορίζει την πόλη με γνώμονα πολλαπλά χαρακτηριστικά, ίδιας ή διαφορετικής μορφής (Pigene, 1895:64). Σύμφωνα με την επιστήμη της οικονομικής γεωγραφίας ως πόλη ορίζεται η αστική εκείνη περιοχή που συγκεντρώνει πληθυσμό με παρόμοιο τρόπο ζωής, κοινές πολιτιστικές προτιμήσεις, παρόμοιες πολιτικές πεποιθήσεις (Briney, 2018).

Η ιστορική προσέγγιση της πόλης πρέπει να αναζητηθεί στη νεολιθική περίοδο, διότι οι αλλαγές που επήλθαν αφορούσαν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων και την εναλλαγή από το κυνήγι και τη συλλογή τροφής, στην καλλιέργεια της γης, την εκτροφή των ζώων και την ανάπτυξη της γεωργίας (Lampard, 2018). Ουσιαστικά ο άνθρωπος εγκατέλειψε τη νομαδική ζωή και εγκαταστάθηκε σε πιο μόνιμα περιβάλλοντα.

Η πρώτη επίσημη καταγραφή της έννοιας της πόλης ανάγεται στην 3η χιλιετία π.Χ. στη Μεσοποταμία, καθότι οι πρώτες πόλεις δημιουργήθηκαν σε περιοχές με ευνοϊκό κλίμα, όπως η περιοχή της Μεσογείου (Δομή, 2002-2005, τ.24:275).

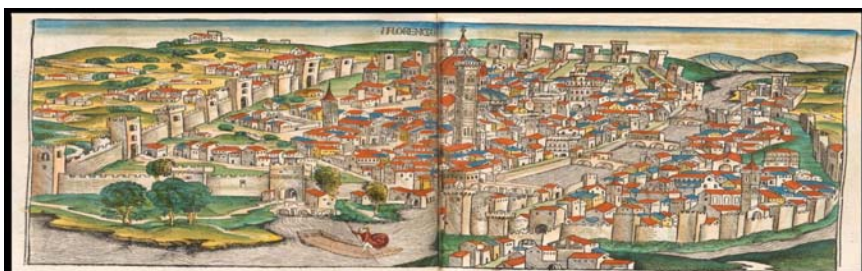
Οι ελληνικές πόλεις της αρχαιότητας ήταν ταυτισμένες με την πόλη - κράτος, ενώ η οργάνωση τους ήταν δομημένη γύρω από την ακρόπολη, όπου λειτουργούσε ως οχυρωματική κάλυψη και σημείο αναφοράς. Ο Αριστοτέλης ορίζει την πόλη ως την πιο ανεπτυγμένη μορφή κοινωνικής συνεύρεσης, η οποία στοχεύει στο ανώτερο αγαθό όλων των κοινωνιών, δηλ. στην ευδαιμονία της πλειονότητας των πολιτών. Για το λόγο αυτό ταυτίζει την πόλη - κράτος με την πολιτική κοινωνία, η οποία διαθέτει ελευθερία, αυτονομία και πολίτευμα. Η έμφαση που αποδίδει στην ανθρώπινη συνύπαρξη μέσω του κοινού πολιτιστικού παρελθόντος θέτει τα θεμέλια για την οικουμενική διάσταση της πόλης - κράτους καθώς και για την άμεση σύνδεσή της με τη διάσταση του πολιτισμού.

Σημαντική επίσης κρίνεται η συμβολή του Ιππόδαμου, που θεωρείται ο πρώτος πολεοδόμος, εφόσον εισήγαγε το χωροταξικό σχέδιο και τη ρυμοτομία στις πόλεις. Το ιπποδάμειο σύστημα ρυμοτομίας αφορούσε στη δημιουργία παράλληλων δρόμων, οι οποίοι τέμνονταν από κάθετες οδούς, χαράσσοντας οικοδομικά τετράγωνα και δημιουργώντας πλατείες. Το εν λόγω σύστημα έχει κληροδοτήσει στις μετέπειτα πόλεις τη ρυμοτομία στον αστικό σχεδιασμό.

Οι λατινικές πόλεις διέθεταν διαφορετική δομή οργάνωσης, με πυρήνα την πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, με την οποία συνδέονταν με θρησκευτικές, οικονομικές, διοικητικές σχέσεις.

Η διαφοροποίηση της πόλης τη μεσαιωνική περίοδο αφορά τη συγκέντρωση των κατοίκων γύρω από κάποιο κάστρο ή κάποιο λατρευτικό οίκημα, με στόχο την οικονομική και πνευματική τους αναφορά. Η οικονομική τους άνθηση βασιζόταν στην ανάπτυξη της βιοτεχνικής παραγωγής, ενώ η προστασία των πληθυσμών επιτυγχάνονταν μέσω της οικοδόμησης τειχών γύρω από τις κατοικίες.

Εικόνα 1. Florence 1493

Οι αναγεννησιακές πόλεις ήταν οργανωμένες με βάση μια αστική αντίληψη διότι όλη η διοικητική τους δομή ήταν συσχετισμένη με το παλάτι, ενώ μερίμνησαν για την καθιέρωση των συγκοινωνιακών μέσων και έδωσαν έμφαση στη δημιουργία οδικών αξόνων. Σύμφωνα με τον Benevolo η έννοια της πόλης αποτελεί μία ιστορική πραγματικότητα, η οποία προέκυψε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο και κατά τον ίδιο τρόπο μπορεί να εκλείψει. Η πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και παρά τις εχθρικές εισβολές στις ευρωπαϊκές πόλεις, διατήρησε στις πόλεις την αστική κουλτούρα που είχε αναπτυχθεί. Ο ίδιος θεωρεί ότι η μεσαιωνική πόλη και μετέπειτα η ευρωπαϊκή, αποτελεί την κορύφωση της αστικής ανάπτυξης και αλληλοσυσχέτισης οικονομικών, πολιτικών, αλλά κυρίως πολιτιστικών παραγόντων. Για το λόγο αυτό και δίνει έμφαση στην έννοια του χώρου και του αστικού σχεδιασμού στην ανάπτυξη των πόλεων και συνδέει την αστική ζωή με την ιστορία του πολιτισμού.

Η μετάβαση στη σύγχρονη εποχή και στον 19ο αιώνα οδήγησε σε νέες αλλαγές. Η βιομηχανική επανάσταση προώθησε τη μεταβολή του πληθυσμού από αμιγώς αγροτικό σε εργατικό, με συνέπεια τη συγκέντρωση νέου πληθυσμού στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα. Σύμφωνα με τους McVey & Kalbach (1995) οι αλλαγές στον αστικό ιστό επέφεραν μεταβολές όχι μόνο στον οικονομικό τομέα, αλλά και στον κοινωνικό και οικολογικό.

Εικόνα 2. The Lower East Side, New York. 1900

Source: Library of Congress LC/D401-71269

Οι πόλεις του 20ου αιώνα χαρακτηρίζονται από την ένταξη της ρυμοτομίας στο σχεδιασμό τους, τη μέριμνα για τη λειτουργία των μέσων συγκοινωνίας, την αναδιάταξη των κατοικιών και των δημόσιων χώρων και γενικότερα αλλαγές που

βελτίωσαν την ποιότητα της ζωής των κατοίκων τους. Στις νέες πόλεις επικράτησε η κυριαρχία του τετραγωνικού σχεδίου, η οποία εισήχθη από την Αμερική στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου.

2.1.1 Η ανάλυση του φαινομένου της αστικοποίησης

Ως αστικοποίηση νοείται ο όρος που περιγράφει την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού που ζει σε αστικές περιοχές ή τη συσσώρευση μεγάλων μερίδων πληθυσμού σε αστικά περιβάλλοντα. Σύμφωνα με το United Nations Children's Fund (2012:10) ως αστικοποίηση ορίζεται η αναλογία του αστικού πληθυσμού σε ένα κράτος.

Η αύξηση του πληθυσμού στις μεγάλες πόλεις αποτελεί απόρροια των ευκαιριών που συνοδεύουν την έλευση του πληθυσμού προς αυτές. Η αστικοποίηση ως διαδικασία περιλαμβάνει δύο βασικούς αποδέκτες: α) τον απλό πληθυσμό, ο οποίος αφενός λειτουργεί ως εργατικό δυναμικό και αφετέρου ως καταναλωτής β) τις επιχειρήσεις, οι οποίες επωφελούνται από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Παρόλο που η αστικοποίηση είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη βιομηχανική ανάπτυξη, τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 κυριαρχεί το φαινόμενο της εγκατάλειψης του κέντρου των πόλεων, διότι η ποιότητα ζωής κατοίκων και εργαζομένων έχει υποβαθμιστεί. Μία δεκαετία αργότερα ο πληθυσμός επιστρέφει στα μεγάλα αστικά κέντρα, εξαιτίας της ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα, των σημαντικών αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στον αστικό ιστό και των προγραμμάτων αναβίωσης που υλοποιούνται.

Εικόνα 3. Ποσοστό παγκόσμιου πληθυσμού συγκεντρωμένο σε πόλεις

Ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού που μένει σε πόλεις		
Χρονολογία	Πόλεις των 20.000 κατοίκων	Πόλεις των 100.000 κατοίκων

	και άνω σε ποσοστό %	και άνω σε ποσοστό %
1800	2,4	1,7
1850	4,3	2,3
1900	9,2	5,5
1950	20,9	13,1
1970	27,8	24,0

Πηγή: Davis, K., 1955. The Origin and Growth of Urbanization in the World. *American Journal of Sociology*.

2.2 Η Αστική Αναβίωση: Ορισμοί – Εννοιολογικό και Ιστορικό πλαίσιο

Οι πόλεις αποτελούν δυναμικά συστήματα, τα οποία εμπεριέχουν διαδικασίες που σχετίζονται με τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (Roberts, 2017:9). Η έννοια της αναβίωσης στοχεύει είτε στην επίλυση ενός προβλήματος είτε στη βελτίωση των συνθηκών για τους κατοίκους μιας γειτονιάς ή μιας περιοχής. Ένεκα τούτου συνδέθηκε με την αστική εξάπλωση και την ορθότερη δυνατή χρήση γης εντός μιας αστικής περιοχής.

Σύμφωνα με τον Cough (2003:2) η αστική αναβίωση αφορά την εκ νέου ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας όπου έχει εκλείψει, την αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής, την επαναφορά της οικολογικής ισορροπίας. Ο ακριβής ορισμός που δίνει, περιγράφει την αστική αναβίωση ως μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990: 2-3).

Ο Οικονόμος υποστηρίζει ότι η αστική αναγέννηση αφορά μία διαφοροποιημένη αστική πολιτική (2004:5). Περιλαμβάνει δράσεις που σχετίζονται με την αστική ανασυγκρότηση, την απασχόληση, την κατοικία, τον οικονομικό και χρηματοδοτικό τομέα.

Εικόνα 4. Αρχιτεκτονική απεικόνιση μιας περιοχής που έχει εφαρμοστεί σχέδιο ανάπλασης

Πηγή: <https://perkinswill.com/>

Ένας αξιοσημείωτος ορισμός που δίνεται από τους Robert and Sykes (2000) τονίζει ότι η αστική αναγέννηση αφορά τη συνοπτική αντίληψη και πράξη, που οδηγεί στην επίλυση αστικών προβλημάτων και επιδιώκει να επιφέρει μια μακροχρόνια βελτίωση στις οικονομικές, φυσικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες μιας περιοχής, η οποία υπόκειται σε αλλαγή.

Η έννοια της αστικής αναγέννησης παρουσιάζει μία σύντομη ιστορία, η οποία ξεκινάει το 1950, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Την περίοδο εκείνη υπήρξε επιτακτική η ανάγκη για αποκατάσταση των κατεστραμμένων πόλεων, τον αστικό σχεδιασμό τους και τη δημιουργία υποδομών για την υποδοχή νέων πληθυσμών, που θα αποτελούσαν το πρώτο κύμα αστικοποίησης (Cough et al, 2011:).

Τη δεκαετία του 1960 κυριάρχησε η έννοια της αστικής αναζωογόνησης, η οποία επέκτεινε τις δράσεις των προγραμμάτων αποκατάστασης του 1950. Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη της περιφέρειας, ενώ έγιναν κάποιες προσπάθειες επανένταξης και αποκατάστασης κάποιων περιοχών ή κτιρίων στην αρχική τους χρήση (Beswick & Tseknona, 2002:9-10)

Η δεκαετία, του 1970, αφορά την ανανέωση των αστικών περιοχών. Υλοποιήθηκαν έργα που περιλάμβαναν τη βελτίωση ή την επαναφορά στην αρχική τους μορφή κτιρίων ή γειτονιών. Οι εν λόγω παρεμβάσεις ασχολήθηκαν κυρίως με την εσωτερική πόλη και το επίπεδο λειτουργικότητας της, με την τάση απόδοσης στα κτίρια μίας έννοιας μοντερνισμού (Οικονόμου, 2004:2).

Τη δεκαετία του 1980 η αστική αναγέννηση συνδέεται με την αναμόρφωση ολόκληρων περιοχών πόλεων και με έργα ναυαρχίδες (Beswick & Tseknona, 2002:9-10). Σημαντική είναι η υποχώρηση του κρατικού τομέα, ενώ παρουσιάζεται η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού κεφαλαίου, με έμφαση στο ρόλο των τοπικών κοινωνιών.

Στην επόμενη δεκαετία διαφαίνεται η τάση για εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής. Έννοιες όπως στρατηγικός σχεδιασμός, βιώσιμη ανάπτυξη, κάνουν την εμφάνιση τους, παράλληλα με τα προγράμματα αστικής αναγέννησης. Τα εν λόγω προγράμματα περιλαμβάνουν αφενός την ολοκληρωμένη ανάπλαση περιοχών, σε αστικούς χώρους με έντονα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Αφετέρου αφορούν έργα μεγάλων αναπλάσεων, γνωστά ως *flagship projects*, τα οποία συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και το μάρκετινγκ τύπου.

Ένα επίσης χαρακτηριστικό των προγραμμάτων αστικής αναγέννησης τη δεκαετία του 1990 είναι η έμφαση σε ζητήματα τοπικότητας. Υπό αυτό το πρίσμα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε. για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο προωθούν τη συνεργασία και συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων (Beswick & Tseknona, 2002:13), ενώ συμπεριλαμβάνουν ζητήματα καίριας σημασίας όπως, στεγαστικό, απασχόληση, μεταφορές, υγεία, περιβαλλοντική διαχείριση.

2.3 Εννοιολογική ανάλυση της δημιουργικής πόλης - Ορισμοί

Η έννοια της δημιουργικής πόλης συμβαδίζει παράλληλα με της δημιουργικότητας, παρόλο που η δεύτερη προηγείται της πρώτης. Η διαφορά έγκειται στο ότι η δημιουργία αναφέρεται σε μεμονωμένα άτομα, ενώ η δημιουργική πόλη αναφέρεται στην έννοια του ανθρώπινου πόρου ως σύνολο.

Ο Hall (2009) υποστηρίζει ότι η δημιουργικότητα που ακμάζει στις πόλεις έχει επιφέρει τρομερές αλλαγές στην τέχνη, στη φιλοσοφία, στη σκέψη, αλλά ταυτόχρονα στη βιομηχανία και στο νέο μοντέλο βιομηχανικής παραγωγής του 20ου αιώνα. Σύμφωνα με τον Landry (2012:19) η εννοιολογική προσέγγιση της δημιουργικής πόλης συνδέεται με *«τις συνθήκες που πρέπει να δημιουργηθούν ώστε οι άνθρωποι να σκέφτονται, να σχεδιάζουν και να δρουν με φαντασία, με στόχο την καλλιέργεια ευκαιριών ή την επίλυση φαινομενικά δυσεπίλυτων αστικών προβλημάτων»*. Οι Mulgan & Worpole (1986) συνέδεσαν την έννοια της δημιουργικής πόλης με τον πολιτισμό, τις πολιτιστικές υποδομές, το ανοιχτό πνεύμα, τη δικτύωση.

Η θεωρία της δημιουργικής πόλης ως πρότυπο για τον αστικό σχεδιασμό αναδείχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 σε Αμερική και Αγγλία, ενώ στηρίχθηκε σε δύο φαινόμενα (Loison, 2013:5): στην υιοθέτηση της οικονομίας της γνώσης και στη χρήση του πολιτισμού ως εργαλείου για την αναζωογόνηση των πόλεων. Οι ιστορικές της ρίζες ανάγονται στη μεταπολεμική σχέση που αναπτύχθηκε ανάμεσα στην αστική και πολιτιστική πολιτική και στις προσπάθειες που έγιναν για να ανακοπεί η πτωτική πορεία των πόλεων, δίνοντας έμφαση στο ρόλο του πολιτισμού για την οικονομική ανάπτυξη και την αστική αναζωογόνηση. Κατά αυτόν τον τρόπο προέκυψαν δύο θεωρίες άμεσα συνδεδεμένες με τη δημιουργική πόλη: α) της αστικής οπτικής με επίκεντρο τον πολιτισμό και τη δημιουργικότητα, η οποία προωθήθηκε από τον Landry β) της οικονομικής οπτικής με επίκεντρο την περιφερειακή ανάπτυξη, η οποία προωθήθηκε από τον Florida.

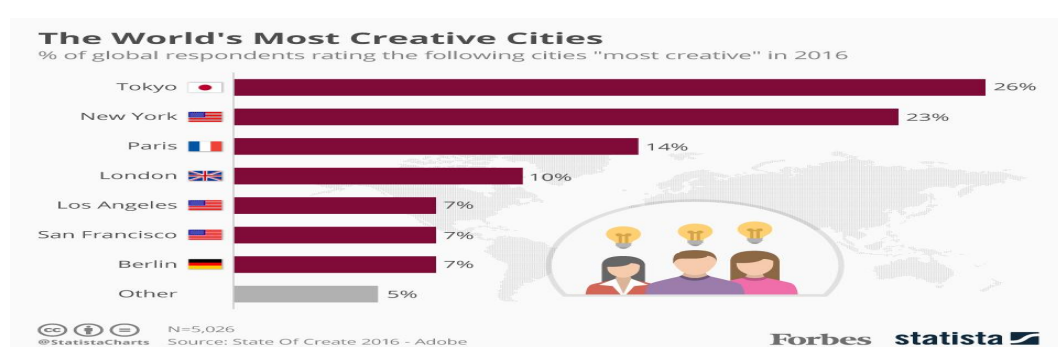
Η εννοιολογική προσέγγιση της δημιουργικής πόλης τοποθετείται στις αρχές της δεκαετίας του 1990 όταν την εισήγαγε ο Charles Landry, αναφερόμενος στις πολιτιστικές βιομηχανίες (Αυδίκος, 2014:34). Η αποδοχή της νέας ορολογίας συγχρονίστηκε με την αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στη Βρετανία και την ανάγκη των Εργατικών να διαφοροποιηθούν από προγενέστερες πολιτικές επιλογές.

Η δημιουργική πόλη ουσιαστικά μετουσιώνει όλα όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachopoulou & Deffner, 2011:1).

Ένα σημαντικό σημείο που χαρακτηρίζει τις δημιουργικές πόλεις είναι η άμεση συσχέτιση τους με τη δημιουργική τάξη, που επινοήθηκε από τον Florida. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι η δημιουργική τάξη αφορά τους ανθρώπους που εργάζονται σε επαγγέλματα που σχετίζονται άμεσα με την έννοια της δημιουργίας νέων μορφών ή ιδεών (Florida, 2002). Πιστεύει ότι η δημιουργική τάξη διαιρείται σε τρεις υποκατηγορίες: α) άτομα που βρίσκονται στον κεντρικό πυρήνα της δημιουργίας, β) δημιουργικοί επαγγελματίες και γ) άτομα, τα οποία εργάζονται κάνοντας χρήση ενός δημιουργικού στοιχείου.

Η σημασία που ο Florida αποδίδει στη δημιουργική τάξη σχετίζεται με την επιτυχία των πόλεων να την προσεγγίσουν και να επιτύχουν υψηλά επίπεδα ανάπτυξης. Ειδικά οι επαγγελματίες που βρίσκονται στον κεντρικό πυρήνα της δημιουργικής τάξης επιδιώκουν να λειτουργούν σε πόλεις με ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών και σε ένα αστικό χώρο, που ευνοεί την ανεκτικότητα και τη δημιουργικότητα (Florida, 2012). Η θεωρία του δίνει έμφαση στα τρία T που πρέπει να διαθέτει μία πόλη, ώστε να είναι ελκυστική για τη δημιουργική τάξη και αυτά συνοψίζονται σε τεχνολογία, ανεκτικότητα και ταλέντο (Florida, 2002: 249 – 266). Τα τρία Ts στη θεωρία του Florida στοιχειοθετούν το Δείκτη Δημιουργικότητας που εισήγαγε ο ίδιος και μπορούν να κατατάξουν τις πόλεις, τα κράτη ή τις περιφέρειες με βάση τις αναφερόμενες μεταβλητές.

Εικόνα 5. Η παγκόσμια κατάταξη των δημιουργικών πόλεων

Πηγή: McCarthy, N., 2016. The World's most Creative Cities. Statista

Η εν λόγω θεωρία για τη δημιουργική τάξη γνώρισε σημαντική κριτική καθώς πολλοί ήταν εκείνοι που υποστήριξαν ότι επιφέρει τον διαχωρισμό των τάξεων εντός της δημιουργικής πόλης και προωθεί την ανισότητα (Peck, 2005: 758, Merksunsen, 2006:6).

Άλλοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η προσέλκυση της δημιουργικής τάξης στη δημιουργική πόλη, μετατρέπει τη δεύτερη σε χωρική ενότητα συγκέντρωσης κεφαλαίου και μεγέθυνσης του καταναλωτικού προτύπου, παρομοιάζοντας την με την επιχειρηματική πόλη (Hall & Hubbard, 1998). Επίσης σύμφωνα με τη Zukin (1982) η θεωρία της δημιουργικής τάξης οδηγεί στο φαινόμενο του εξευγενισμού, με ότι επιπτώσεις αποφέρει στην αύξηση των τιμών της γης και στην αναγκαστική μετατόπιση πληθυσμών.

Κεφάλαιο 3

Αστική Αναβίωση

3.1 Χαρακτηριστικά και βασικές αρχές της αστικής αναβίωσης

Η αστική αναβίωση συνδέεται άμεσα με την επίλυση ζητημάτων σε περιοχές ή γειτονιές πόλεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης. Ένεκα της σπουδαιότητας που της αποδίδεται, η Ε.Ε. τη χρησιμοποιεί ως ένα επίσημο εργαλείο αστικής πολιτικής, συνδυασμένη με χρηματοδοτικές επενδύσεις. Σε εθνικό επίπεδο, πολλές χώρες έχουν επανεξετάσει τις αστικές τους πολιτικές και έχουν νομοθετήσει υπέρ νέων μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών στις αστικές περιοχές.

Η αναβίωση μιας χωρικής ενότητας αφορά την επαναφορά στη ζωντάνια και στη βιωσιμότητα ενός οργανισμού, ο οποίος έχει επέλθει σε κρίση ή υποβάθμιση. Η σημασία που αποδίδεται παγκοσμίως στην αστική αναβίωση είναι απόρροια των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης, της κλιματικής αλλαγής, της οικονομικής κρίσης, της αλλαγής στον τρόπο ζωής και στις συνήθειες των πολιτών – καταναλωτών (Acierno, 2017:7).

Για την επίτευξη των προγραμμάτων αναβίωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, απαιτείται αφενός η πολιτική βούληση και η εξασφάλιση των μέσων για την επίτευξη των τιθέμενων στόχων και αφετέρου ο αστικός σχεδιασμός, που θα λειτουργήσει ως εργαλείο στη λήψη των αποφάσεων (Cecilia, 2015:10).

Η αναβίωση μιας περιοχής ή πόλης επιδιώκει την επίτευξη τριών βασικών στόχων: τον επανακαθορισμό της οικονομικής δραστηριότητας, την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ποιότητας και την επαναφορά της κοινωνικής συνοχής. Υπό αυτό το

πρίσμα οι πόλεις αναζητούν μία υψηλή θέση στην διεθνή κατάταξη περί βιώσιμης ανάπτυξης, προσέλκυσης επενδύσεων, θέσεων απασχόλησης, πολιτιστικής δραστηριότητας.

Η δε υιοθέτηση και εφαρμογή προγραμμάτων αστικής αναβίωσης στηρίζεται σε ορισμένες βασικές αρχές, οι οποίες αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

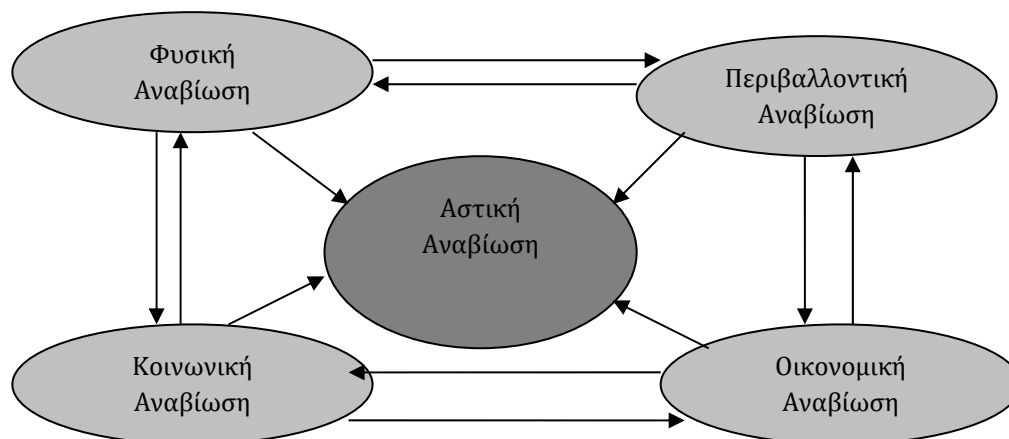
Εικόνα 6. Βασικές αρχές για αστική αναζωογόνηση

Βασικές αρχές για την αστική αναβίωση
1. Ανάπτυξη οράματος με μακροχρόνιο ορίζοντα
2. Κατάλληλος σχεδιασμός για τις απαιτήσεις των ανθρώπων
3. Διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
4. Δημιουργία ενοποιημένων δικτύων
5. Μεγιστοποίηση της χρήσης της γης
6. Αναζωογόνηση του δημόσιου χώρου
7. Καλλιέργεια της συνεργασίας
8. Χτίσιμο βιώσιμων κοινοτήτων
9. Ενσωμάτωση οικονομικής μεγέθυνσης
10. Προώθηση της ποικιλομορφίας

Πηγή: Urban Land Institute, 2014.

Όλες οι στρατηγικές που αφορούν στην αστική αναβίωση εστιάζουν σε δύο βασικούς άξονες: α) τις παρεμβάσεις έργων μεγάλης κλίμακας β) τις παρεμβάσεις έργων μικρής κλίμακας. Εντούτοις, και οι δύο μορφές στοχεύουν στην εξασφάλιση αφενός της αλλαγής στο φυσικό τοπίο μιας περιοχής ή γειτονιάς και αφετέρου στη βελτίωση της ζωής των κατοίκων της. Για το λόγο αυτό η αστική αναβίωση απεικονίζεται παραστατικά στο παρακάτω σχήμα:

Εικόνα 7. Απεικόνιση αστικής αναβίωσης

Πηγή: Leibniz – Institute for Regional Development and Structural Planning (IRS), 2005.

Σύμφωνα με τον Roberts (2000:18-22) οποιοδήποτε μοντέλο αστικής αναβίωσης αν επιλεγεί, είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Παρόλα αυτά προτείνει πέντε τομείς στους οποίους θεωρεί ότι πρέπει να εστιάζει κάθε πρόγραμμα ή μοντέλο αστικής αναβίωσης:

- i. στρατηγικές σε σχέση με το επίπεδο της γειτονιάς
- ii. οικονομική ανάπτυξη
- iii. εκπαίδευση και εκμάθηση
- iv. φυσικές βελτιώσεις
- v. περιβαλλοντικές δράσεις

Ένα σημείο διαφοροποίησης των προγραμμάτων αστικής αναγέννησης είναι ότι λαμβάνουν μέριμνα για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη βελτίωση της οικονομικής ενσωμάτωσης υποβαθμισμένων περιοχών, σε αντίθεση με άλλα προγράμματα ανάπτυξης. Η αιτία βρίσκεται στην άνιση κατανομή πλούτου που επιτεύχθηκε στις αμερικανικές και βρετανικές πόλεις κατά τη δεκαετία του '70, μέσω της αναγέννησης τους (Parkinson & Judd, 1988:5), με συνέπειες στον οικονομικό, κοινωνικό και χωρικό αποκλεισμό ορισμένων περιοχών.

3.2 Αστική Αναβίωση και Πολιτισμός

3.2.1 Η συμβολή του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση

Η οργάνωση των πόλεων και των αστικών περιβαλλόντων, εκτός από την εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών των κατοίκων τους, εκφράζουν την πολιτιστική ταυτότητα και ποικιλομορφία τους (Vickery, 2007:5). Η έκφραση της πολιτιστικής ταυτότητας αναδεικνύεται μέσω της αρχιτεκτονικής, της ρυμοτομίας και γενικότερα της διαχείρισης του χώρου. Για το λόγο αυτό η οργάνωση των φυσικών υποδομών μιας αστικής περιοχής πρέπει εξασφαλίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Στο σημείο αυτό εισέρχεται η έννοια του πολιτισμού σε αλληλεπίδραση με την αστική αναγέννηση μιας περιοχής.

Ο πολιτισμός έχει χρησιμοποιηθεί ως βασικό εργαλείο σε πολλά προγράμματα αστικής αναβίωσης, ένεκα των οικονομικών, κοινωνικών και φυσικών διαστάσεων που εμπεριέχει, ενώ αποτελεί ζωτικό κομμάτι για τη ζωντάνια και τη δημιουργικότητα μιας πόλης. Η αναφορά στον πολιτισμό μπορεί να περιλαμβάνει αφενός τις διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες και φεστιβάλ που φιλοξενούνται όσο και τις πολιτιστικές υποδομές μία πόλης ή μιας περιοχής.

Η χρήση του πολιτισμού ως εργαλείο αστικής ανάπτυξης αποτελεί κοινό τόπο τόσο από τις κεντρικές όσο και από τις περιφερειακές δημόσιες πολιτικές σε όλα τα κράτη του κόσμου (DCMS, 2004). Η πρακτική αυτή μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μορφές:

- τη χρήση πολιτιστικών οργανισμών ως μοχλούς αστικής ανάπτυξης
- την ανάπτυξη των πόλεων ως τουριστικών χώρων μέσω της χρήσης πολιτιστικών στοιχείων
- την καθιέρωση πολιτιστικών θεσμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο με στόχο την οικονομική και αστική ανάπτυξη
- τη χρήση του πολιτισμού για την αναγέννηση υποβαθμισμένων περιοχών

Η εργαλειοποίηση του πολιτισμού ως μοχλού ανάπτυξης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε αμερικάνικο επίπεδο ξεκίνησε τη δεκαετία του 1980 και αφορούσε παρεμβάσεις περιφερειακών και όχι εθνικών πολιτικών. Αυτό συνέβη διότι οι πολιτικές αυτές είχαν

ως στόχο την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση περιοχών που ευνοούσαν την πολιτιστική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τον Bianchini (1995:79) οι στρατηγικές αστικού σχεδιασμού είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις πολιτιστικές πολιτικές, για μία περίοδο περίπου 40 ετών. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι μπορούν να διακριθούν 3 φάσεις της εν λόγω σχέσης. Στην πρώτη περίοδο που αφορά τις δεκαετίες 1940-1960 η έμφαση δόθηκε στη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και στην ίδρυση σημαντικών πολιτιστικών οργανισμών.

Στη δεύτερη περίοδο, η οποία ιστορικά αφορά τη δεκαετία 1970-1980, ακολουθήθηκε το μοντέλο της αποκέντρωσης, το οποίο ξεκίνησε από την κεντρική πολιτική κυβέρνηση προς την τοπική, στο σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών. Την περίοδο εκείνη έμφαση δόθηκε στην αναζωογόνηση των πόλεων μέσω της δημιουργίας πολιτιστικών πολιτικών, που θα ενθάρρυναν την ισονομία των πολιτών, την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και γενικότερα την ανασυγκρότηση του κοινοτικού ιστού των πόλεων.

Η τρίτη φάση αναφέρεται στη δεκαετία 1980 – 1990, όπου η αλλαγή του πολιτικού σκηνικού προς πιο συντηρητικές κυβερνήσεις είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των δαπανών για τον πολιτισμό και την ανάγκη των περιφερειακών κυβερνήσεων για εξεύρεση πόρων. Υπό αυτό το πρίσμα ο πολιτισμός και οι πολιτιστικές πολιτικές χρησιμοποιήθηκαν για να επιφέρουν λύση στα κοινωνικά προβλήματα της νέας οικονομικής πολιτικής. Παράλληλα, αποτέλεσε εργαλείο για τη διεθνοποίηση των πόλεων, μέσω της διοργάνωσης μεγάλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων καθώς και για επενδύσεις σε τομείς όπως ο τουρισμός, ο αθλητισμός, τα μέσα επικοινωνίας.

Η συμβολή του πολιτισμού στην αναζωογόνηση των πόλεων επέφερε σημαντικά οφέλη στον οικονομικό ιστό, την απασχόληση, τον τουρισμό και γενικότερα την ανανέωση των πόλεων. Παρόλα αυτά υπήρξαν σημαντικές επικρίσεις όσον αφορά τη χρήση του για οικονομικά οφέλη, εξυπηρέτηση του επιχειρηματικού κόσμου και ικανοποίηση των τουριστών (Garcia, 2004).

Σύμφωνα με την Zukin (1982) ο πολιτισμός, ήρθε σε άμεση αντιπαράθεση με τις δυνάμεις της αγοράς ακινήτων και αυτό οδήγησε σε αναζήτηση νέων μορφών κατανόησης της πολιτιστικής οικονομίας της πόλης. Η μεταστροφή της πόλης και η

σύνδεσή της με την οικονομία των υπηρεσιών, έθεσε τον πολιτισμό σε κυρίαρχη θέση στο πεδίο της αστικής ανάπτυξης, διότι θεωρήθηκε ως ένα αγαθό με άμεση οικονομική αξία.

Εικόνα 8. Πλεονεκτήματα που παρέχει ο πολιτισμός ως μοντέλο αστικής αναβίωσης

Ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής	Μέσω των φεστιβάλ και άλλων πολιτιστικών δραστηριοτήτων
Βελτίωση της τοπικής εικόνας μιας περιοχής	Μέσω των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών μιας περιοχής
Ανάπτυξη της αυτο-εκτίμησης	Μέσω των προγραμμάτων εκπαίδευσης για τις τέχνες και τον πολιτισμό
Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	Μέσω υλοποίησης σημαντικών έργων για τις πόλεις

Πηγή: Landry et al., 1996. – Ίδια επεξεργασία

3.2.2 Μοντέλα για τη συμβολή του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση

Δεδομένου ότι ήδη αναλύθηκε η συμβολή του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση, πρέπει να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο επιτυγχάνεται. Όλες οι ερευνητικές προσπάθειες συνηγορούν στην παρουσίαση τριών μοντέλων μέσω των οποίων ο πολιτισμός επιτυγχάνει την ανανέωση στις πόλεις (Evans & Shaw, 2004:5).

Το πρώτο μοντέλο είναι γνωστό στη διεθνή βιβλιογραφία ως culture - led regeneration. Ουσιαστικά η πολιτιστική δραστηριότητα λαμβάνεται ως ο πυρήνας της αναζωογόνησης. Μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή ή επαναχρησιμοποίηση κτιρίων για δημόσια χρήση, την αποκατάσταση δημόσιων ανοιχτών χώρων, την υιοθέτηση πολιτιστικών προγραμμάτων και τη χρήση τους ως brand name μιας περιοχής. Το μοντέλο αυτό εμπεριέχει τέσσερις κατηγορίες, οι οποίες συνοπτικά αναλύονται ως εξής (Vickery, 2007:19): α) έργα ναυαρχίδες για τις πολιτιστικές

υποδομές β) δημόσια πολιτιστικά προγράμματα ή έργα ορόσημα στις πλαστικές τέχνες γ) καινοτόμα έργα μηχανικής ή επιστημονικής βάσης δ) μοναδικές πολιτιστικές παραστάσεις, φεστιβάλ.

Το δεύτερο μοντέλο καλείται ως cultural regeneration και ουσιαστικά περιλαμβάνει τις πολιτιστικές δράσεις υπό την ομπρέλα μιας γενικότερης πολιτικής ή στρατηγικού σχεδιασμού ενός τόπου. Ανάμεσα στις πολιτιστικές δράσεις εντάσσονται και δράσεις που αφορούν την κοινότητα, το περιβάλλον, την οικονομία.

Το τρίτο μοντέλο είναι γνωστό ως culture and regeneration και αφορά πολιτιστικές δραστηριότητες, οι οποίες περιορίζονται σε μικρής κλίμακας παρεμβάσεις. Αυτό συμβαίνει διότι δεν υπάρχει συντονισμός για συμμετοχή σε μεγάλα έργα ή προγράμματα και οι πολιτιστικές παρεμβάσεις έχουν αντίκτυπο στην αναζωογόνηση περιοχών, παρόλο που λειτουργούν σε ένα μεταγενέστερο στάδιο.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα προγράμματα που προωθούν τα εν λόγω μοντέλα δεν είναι τα ίδια, με συνέπεια να παράγουν και διαφορετικά αποτελέσματα. Κρίνεται πάντως ότι το πρώτο μοντέλο είναι εκείνο το οποίο προωθεί άμεσα την αστική αναγέννηση, αποκλειστικά μέσω του πολιτισμού (Ennis & Douglass, 2011:4). Πρέπει παράλληλα να επισημανθεί ότι για να αξιολογηθεί σωστά η συμβολή των διαφορετικών μοντέλων πολιτισμού στη διαδικασία της αναγέννησης, είναι απαραίτητη η ύπαρξη δεδομένων, που θα μας παρέχουν στοιχεία για πιο έμμεσες πληροφορίες.

Ανεξάρτητα από το μοντέλο που θα επιλεγεί, η χρήση του πολιτισμού ως εργαλείου αστικής ανάπτυξης συνοψίζεται σε έξι βασικά σημεία:

- Ενισχύει τη συνοχή των κατοίκων μιας περιοχής με τον τόπο τους και κατ' επέκταση επιφέρει θετικά αποτελέσματα στη διατήρηση και στο σεβασμό του δημόσιου χώρου
- Αποτελεί εργαλείο τοπικής ανάπτυξης με θετικές επιπτώσεις στην τοπική κοινότητα
- Προωθεί την τουριστική προβολή της πόλης με άμεσα οικονομικά αποτελέσματα και προσέλκυση τουριστών
- Ευνοεί την πολυπολιτισμικότητα, με έμφαση στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού μειονεκτούντων ομάδων

3.2.3 Τα πολιτιστικά clusters και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη των πόλεων

Η έννοια των clusters ή συστάδων, αφορά τη συγκέντρωση ομοειδών επιχειρήσεων σε μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή και επωφελούνται από τις αναδυόμενες συνέργιες και τον ευγενή ανταγωνισμό που υφίσταται αναμεταξύ τους (Porter, 1998). Πρόκειται για μία πρακτική που κυριάρχησε τη δεκαετία του 1990 με την μεταστροφή του αστικού σχεδιασμού των πόλεων. Τα clusters αφορούν δύο είδη χωρικών συγκεντρώσεων:

- Συστάδες των επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας
- Συστάδες των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών και συστάδες των επιχειρήσεων αναψυχής

Όσον αφορά τα πολιτιστικά clusters, αυτά εμπεριέχουν είτε αμιγώς πολιτιστικούς οργανισμούς, είτε δημιουργούνται με στόχο την αναζωογόνηση υποβαθμισμένων χωρικών περιοχών, είτε δημιουργούνται με ένα πολιτιστικό μανδύα, προκειμένου να ικανοποιήσουν οικονομικές επενδύσεις. Σε ένα πρώιμο στάδιο οι προσπάθειες των αστικών σχεδιαστών επικεντρώνονταν στη δημιουργία συστάδων, μέσω της προώθησης έργων ναυαρχίδων. Στη σημερινή εποχή προτείνεται η δημιουργία χωρικών ενοτήτων ή τετραγώνων που επικεντρώνονται στην πολιτιστική παραγωγή και δημιουργικότητα.

Οι σύγχρονες πόλεις του 21ου αιώνα εκτός από την αμιγώς οικονομική δραστηριότητα επενδύουν σημαντικά και στη δημιουργική οικονομία. Για να το επιτύχουν αυτό στοχεύουν στη δημιουργία και προώθηση ισχυρών τοπόσημων και στην ανάπτυξη πολιτιστικών συστάδων. Ήδη από τη δεκαετία του 1990 το φαινόμενο της χωρικής συγκέντρωσης οδήγησε τις πόλεις στον ανταγωνισμό για τη φιλοξενία σημαντικών διεθνών γεγονότων και διοργανώσεων, όπως η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Η ανάληψη και υλοποίηση τέτοιων διοργανώσεων επιβάλλει την ύπαρξη ή δημιουργία χωρικών ενοτήτων που θα καλύψουν τις ανάγκες σε υποδομές. Αυτό οδηγεί με τη σειρά του σε μεγάλα projects αστικών αναπλάσεων και κατ' επέκταση στην ανανέωση της εικόνας των πόλεων.

Η δημιουργία πολιτιστικών συστάδων προκύπτει κυρίως από την κρατική ή τοπική πρωτοβουλία, με γνώμονα την προώθηση έργων αστικής ανάπλασης ή αναζωογόνησης υποβαθμισμένων περιοχών (Gospodini, 2007:120). Αποτελεί συνηθισμένη πρακτική τα πολιτιστικά clusters να παρουσιάζονται ως πολιτιστική αστική αναζωογόνηση, με σκοπό την ομογενοποίηση ή τον εξευγενισμό του αστικού ιστού (Harvard, 1989). Υπό αυτό το πλαίσιο ιδρύονται νέα μουσεία, γκαλερί ή πολιτιστικά συγκροτήματα σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες εντός των πόλεων.

Επειδή η αστική αναζωογόνηση αποτελεί βασικό εργαλείο του αστικού σχεδιασμού, ο πολιτισμός έχει ενταχθεί στη φαρέτρα της, με γνώμονα την αλληλοσυσχέτιση των οικονομικών, κοινωνικών και αστικών πολιτικών. Σύμφωνα με τον Cinti (2008:84-85) οι στόχοι για τη δημιουργία πολιτιστικών συστάδων συνοψίζονται σε πέντε βασικές κατηγορίες:

- α) Την αστική αναβίωση
- β) Τη στήριξη του πολιτιστικού τομέα
- γ) Τη βελτίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς
- δ) Την υποστήριξη της δημιουργικότητας και της καινοτομίας
- ε) Τη δημιουργία τοπικής ταυτότητας

Οι πολιτιστικές συστάδες μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές κατά την ανάπτυξη τους, ανάλογα με τις ανάγκες της περιοχής όπου αναπτύσσονται ή τους στόχους που θα επιτελέσουν. Η διεθνής βιβλιογραφία αναφέρεται συχνά σε cultural quarters (πολιτιστικά τετράγωνα) ή cultural districts (πολιτιστικές περιοχές) καθώς και σε cultural roads.

Τα cultural quarters αφορούν αστικούς χώρους, που λειτουργούν ως περιοχές νέων ιδεών, νέας εργασίας, καινοτομίας και δημιουργίας, στα οποία παράγεται και καταναλώνεται πολιτισμός (Montgomery, 2004:3). Χαρακτηριστική περίπτωση cultural quarter αποτελεί το Temple Bar στο Δουβλίνο, το οποίο λειτουργεί ως χώρος ανακάλυψης και δημιουργίας.

Αντίστοιχα με τα cultural quarters αποτελούν τα cultural districts. Υπάρχει θεσμοθετημένο ένα παγκόσμιο δίκτυο για την υποστήριξη, συνεργασία και προώθηση τους, το Globe Cultural Districts Network. Από τα πιο εμπνευσμένα παραδείγματα αποτελεί το Dallas Arts District, το οποίο αντιπροσωπεύει τη μεγαλύτερη αστική περιοχή αφιερωμένη στις τέχνες και στον πολιτισμό στην Αμερική.

Ένα επιτυχημένο παράδειγμα cultural road αποτελεί το Museum Mile στην 5η Λεωφόρο της Νέας Υόρκης, όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα 8 μεγάλα μουσεία, σημαντικά κτίρια για επίσκεψη, γνωστές εμπορικές φέρμες καθώς και το διάσημο Central Park.

3.3 Αστική Αναβίωση και Οικονομική Ανάπτυξη

3.3.1 Η οικονομική ανάπτυξη ως απότοκος των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης

Οι αστικές πολιτικές που εφαρμόζονται από τις εθνικές και τις περιφερειακές κυβερνήσεις έχουν ως στόχο την έννοια του χώρου και τη σύνδεση του με τις οικονομικές επιδόσεις μιας περιοχής, μιας γειτονιάς ή μιας πόλης (McCann, 2002:373). Πρόκειται για οικονομικές πολιτικές, οι οποίες διαφοροποιούνται διότι αφορούν τη γεωγραφία του χώρου. Ανάλογα βέβαια με την χωρική κλίμακα που θα επιλεγεί για να εφαρμοστεί η αστική πολιτική, θα γίνει και η αξιολόγηση της οικονομικής επίδοσης της περιοχής.

Εικόνα 9. Οικονομική ανάπτυξη και αστική αναγέννηση

Πηγή: The Partnership Org.

Τα προγράμματα αστικής αναγέννησης έχουν λειτουργήσει καταλυτικά για την οικονομική ανάπτυξη των μεγάλων πόλεων ήδη από τη δεκαετία του 1990. Η βασική επιδίωξή τους αφορά στη βελτίωση ή ελκυστικότητα κάποιων χωρικών οντοτήτων σε σχέση με άλλες, σε επίπεδο υποδομών, κατοικιών, κτιρίων, ανοιχτών δημόσιων χώρων (McCann, 2002:382). Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή μιας αστικής πολιτικής είναι η ύπαρξη ενός ευνοϊκότερου θεσμικού ή νομικού πλαισίου.

Σκοπό όλων των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης αποτελεί η αναδιαμόρφωση του κέντρου των πόλεων ή εγκαταλελειμμένων περιοχών, στις οποίες η οικονομική δραστηριότητα έχει εκλείψει. Η επιδίωξη των αρχών να ξαναζωντανέψουν τις εν λόγω περιοχές αφορά κυρίως την προσθήκη αξίας σε κατοικίες ή κτίρια, με στόχο την προσέλκυση νέων κατοίκων, επενδυτών, τουριστών, που θα προωθήσουν την οικονομική άνθηση των περιοχών και την ευημερία των κατοίκων τους.

Ανάλογα βέβαια με τις επιδιώξεις των φορέων που σχεδιάζουν και υλοποιούν τα προγράμματα αστικών αναπλάσεων, ορίζονται και τα επιθυμητά οικονομικά αποτελέσματα. Μελετώντας 30 επιτυχημένα παραδείγματα αναπλάσεων από πόλεις της Αμερικής παρατηρούμε ότι σε κάθε πρόγραμμα οι προτεραιότητες ήταν μεν διαφορετικές, όμως επεδίωκαν να έχουν μία θετική επίδραση στις τοπικές κοινωνίες. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, μέσω της αναβάθμισης του δημόσιου χώρου, ή μέσω της βελτίωσης υποδομών, ενώ παράλληλα οδηγούν σε δείκτες οικονομικής μεγέθυνσης.

Το Downtown Project του Las Vegas, λόγω χάρη, με στόχο τη δημιουργία ανοιχτών χώρων που θα αντανakλούν τις αξίες της κοινότητας, επένδυσε 350 εκατομμύρια δολάρια για να δημιουργήσει στο κέντρο της πόλης έναν χώρο Δημιουργικότητας, Καινοτομίας, Επιχειρηματικότητας, Ανακάλυψης. Στόχος ήταν η προσέλκυση καινοτόμων και επιχειρηματιών που θα επενδύσουν σε τομείς υψηλής τεχνολογίας.

Εικόνα 10. The Downtown Project, Las Vegas, Nevada

Σύμφωνα με τον Sassen (1991) η αστική αναβίωση επιδιώκει την αναμόρφωση των συνθηκών στις πόλεις, ώστε να επιτευχθούν νέες οικονομικές συγκεντρώσεις σε αυτές, που θα οδηγήσουν σε διαμόρφωση νέων αγορών και προσέλκυση νέου πληθυσμού. Πολλά προγράμματα αστικής πολιτικής δίνουν έμφαση στον εξωραϊσμό κτιρίων, στην ανέγερση νέων κατοικιών, στην επανάχρηση σημαντικών κτισμάτων, με στόχο την άνοδο στην αξία χρήσης της γης και τη εισροή νέων πληθυσμιακών μονάδων με υψηλότερα εισοδήματα.

Αρκετοί πολιτιστικοί οργανισμοί αποτελούν το επίκεντρο των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης και ειδικά τα λεγόμενα cultural flagship projects. Έχει αποδειχθεί ότι η ίδρυση και λειτουργία τέτοιων σημαντικών έργων συμβάλλει πολλαπλά στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής στην οποία εκτείνονται.

Η οικονομική μεγέθυνση που προκύπτει από πρωτοβουλίες αστικής αναβίωσης έχει άμεσα και έμμεσα οικονομικά αποτελέσματα. Στα άμεσα αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονται οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται, οι επενδύσεις που γίνονται, οι μισθοί που καταβάλλονται, οι φόροι που πληρώνονται στο κράτος κλπ. Στα έμμεσα οικονομικά αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονται η αύξηση του τουρισμού, η αύξηση της κερδοφορίας για τις τοπικές επιχειρήσεις και τέλος η άνοδος της αξίας της γης στην περιοχή (Westervelt, 2010:17-18).

Ένα σημαντικό κεφάλαιο που δημιουργεί πλούτο μέσω προγραμμάτων αστικού σχεδιασμού αφορά τη συσπείρωση καινοτόμων ή πολιτιστικών clusters καθώς και πολιτιστικών και δημιουργικών επιχειρήσεων, σε συγκεκριμένες περιοχές μιας πόλης. Η επιλογή της χωρικής οντότητας για την ανάπτυξη των εν λόγω επιχειρήσεων συχνά κρίνεται μέσω της ανάπλασης που έχει υποστεί μία περιοχή, ώστε να προσελκύσει αφενός τον επιχειρηματικό κόσμο και αφετέρου τους επενδυτικούς κύκλους.

Προς αυτή την κατεύθυνση τείνουν αρκετοί ερευνητές, υποστηρίζοντας ότι η αναζωογόνηση ενός δημόσιου χώρου, μπορεί να προσπεράσει τα μεγάλα και πολυδάπανα έργα αναζωογόνησης και να εστιάσει σε επεμβάσεις μικρής κλίμακας (Integrated Design Commission of South Australia, 2012:7). Αρκεί βέβαια οι επεμβάσεις

αυτές να δύνανται να προσελκύσουν και να φιλοξενήσουν τη δημιουργική τάξη της κάθε πόλης.

3.3.2 Ο εξευγενισμός μέσω των προγραμμάτων αστικής αναβίωσης

Σύμφωνα με το Cambridge Dictionary ο όρος εξευγενισμός ή gentrification, αφορά «τη διαδικασία μέσω της οποίας ένα κομμάτι μιας πόλης μεταμορφώνεται από μία φτωχή περιοχή σε μία πλούσια, στην οποία ζουν άτομα από μία υψηλότερη κοινωνικά τάξη». Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1964 από την Ruth Glass, της οποίας η ενασχόληση με το στεγαστικό ζήτημα και την πάλη των τάξεων στο μεταπολεμικό Λονδίνο, οδήγησε στην εφεύρεση του όρου “gentrification” (Slater, 2012:571). Θέλησε ουσιαστικά να εκφράσει τις ανισότητες και αδικίες εναντίων της εργατικής τάξης από τις αστικές αγορές γης και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την αναμόρφωση συγκεκριμένων περιοχών.

Εικόνα 11. Εξευγενισμός

Πηγή: The Real Deal

Η απόδοση νοήματος στον όρο του εξευγενισμού ποικίλει, ανάλογα με τη σκοπιά του ερευνητή. Σύμφωνα με την Lee (2000: 404) τη δεκαετία του 1990 οι κυβερνήσεις της Αγγλίας και της Αμερικής επεδίωξαν να συσχετίσουν την αστική πολιτική με τα προγράμματα εξευγενισμού, αποδίδοντας μία θετική νότα. Ο Clark θεωρεί ότι ο εξευγενισμός αποτελεί το εργαλείο για τη μεταμόρφωση των πόλεων σε ελκυστικούς και δημιουργικούς τόπους, μέσα στο κλίμα του παγκόσμιου ανταγωνισμού (2005: 265). Στην αντίθετη κατεύθυνση κινείται η άποψη του Byrne (2003: 405), ο οποίος υποστηρίζει ότι ο εξευγενισμός αποτελεί παράγοντα σταθερότητας για τις φτωχές κοινωνικές τάξεις καθώς και για τις μειονότητες.

Η βασική παράμετρος που καθορίζει τη διαδικασία του εξευγενισμού είναι η αξία της γης. Οι επενδυτές αγοράζουν φθηνή γη ή κτίρια και τα μεταμορφώνουν, ώστε να υποδεχθούν νέους ενοίκους. Παράλληλα, οι υφιστάμενοι κάτοικοι αδυνατούν να ανταπεξέλθουν και αποχωρούν. Οι νέοι πληθυσμοί έχουν απαιτήσεις, επιφέροντας αστικές αναπλάσεις και αναμορφώσεις σε υποδομές, ενώ επειδή διαθέτουν υψηλότερο εισόδημα γίνονται αποδέκτες υψηλότερων φόρων, με συνέπεια την αύξηση των φορολογικών εσόδων του επίσημου κράτους.

3.3.3 Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες και η συμβολή τους στην αναγέννηση πόλεων μέσω του πολιτισμού

Οι κλάδοι πολιτισμού και δημιουργικότητας έχουν εξελιχθεί στην νέα οικονομία της γνώσης και αποτελούν έναν από τους δυναμικότερους τομείς στον οικονομικό κλάδο. Σύμφωνα με τον Αυδίο (2014:17) τα δύο βασικά χαρακτηριστικά των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών συνοψίζονται σε δύο σημεία: i) τα παραγόμενα αγαθά και υπηρεσίες ενέχουν συμβολική αξία ii) εμπίπτουν στη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας και προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα.

Επειδή έχει αποδειχθεί η ανθεκτικότητα και δυναμικότητα των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών (εφεξής ΠΔΒ), οι προοπτικές ανάπτυξης τους αποτελούν προτεραιότητα των ευρωπαϊκών και διεθνών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Παράλληλα, η οικονομική διάσταση που εμπεριέχεται στα πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες επιφέρει υψηλή οικονομική αξία και συνδέεται άμεσα με το ΑΕΠ της κάθε χώρας καθώς και με δείκτες ανεργίας και κατά κεφαλήν εισόδημα.

Οι ΠΔΒ παράγουν το 4,2 % του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, έχουν τζίρο 535,9 δισεκατομμύρια ευρώ και απασχολούν 7 εκατομμύρια εργαζόμενους στον ευρωπαϊκό χώρο, δηλ. περίπου το 3,3% του ενεργού πληθυσμού της Ευρώπης (Ernest & Young, 2014:10). Με βάση τα στοιχεία αυτά γίνεται κατανοητό ότι η συμβολή τους στην ευρωπαϊκή και περιφερειακή ανάπτυξη ενέχει πρωτεύοντα ρόλο.

Σύμφωνα με το United Nations Development Programme (2013:125) η δημιουργική οικονομία μπορεί να αποτελεί το κομμάτι ενός ευρύτερου αναπτυξιακού σχεδίου, το οποίο είναι πιθανό να περιλαμβάνει την αναγέννηση μιας ολόκληρης πόλης, με οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο Thorsby (2001:124) υποστηρίζει ότι η σημασία που αποδίδεται στον πολιτισμό εμπλέκεται στην αστική ανάπτυξη μέσω 4 περιοχών:

α) Η ύπαρξη μιας συγκεκριμένης πολιτιστικής υποδομής συμβάλλει στην ανάπτυξη της δημιουργικής της οικονομίας

β) Η δημιουργία μιας πολιτιστικής περιοχής εντός μιας πόλης συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη, με προεκτάσεις στις επιχειρούμενες αναπλάσεις

γ) Οι ΠΔΒ να συμβάλλουν στην τόνωση της οικονομίας μιας πόλης ή μιας περιοχής, επιφέροντας τις αντίστοιχες μεταβολές σε επίπεδο αστικής αναβίωσης

δ) Η καλλιέργεια της πολιτιστικής ταυτότητας, της συνοχής, της δημιουργικότητας μιας περιοχής, μέσω των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών της, συμβάλλει στην προώθηση της φυσιογνωμίας της

Έχει αποδειχθεί ότι η συμβολή των ΠΔΒ στην αστική αναβίωση μπορεί να προκύψει είτε μέσω μεγάλων αστικών προγραμμάτων που αφορούν περιοχές με σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, είτε μέσω στρατηγικών για την προβολή πόλεων ή περιοχών, με σκοπό τη δημιουργία μάρκετινγκ τόπου, με παγκόσμια εμβέλεια (Coca-Stefaniak & Tay, 2010:521). Ανάμεσα στους πρωτοπόρους υποστηρικτές της σύνδεσης των ΠΔΒ με την αστική αναγέννηση ήταν το Greater London Council, το οποίο απέδειξε ότι μπορούν να συνεισφέρουν στην τοπική οικονομία και στον τοπικό πολιτισμό (O'Connor, 2006:7), προσφέροντας θέσεις εργασίας, οικονομική ανάπτυξη, υποστήριξη στους δημιουργικούς εργαζόμενους.

Οι περισσότερες ΠΔΒ αναπτύσσονται στον εσώτερο πυρήνα των πόλεων και παρουσιάζονται με τη μορφή των πολιτιστικών ή δημιουργικών clusters. Αυτό ουσιαστικά προκαλεί αναβάθμιση της περιοχής στην οποία εγκαθίστανται και αναγκάζει τους τοπικούς φορείς να υλοποιήσουν έργα ανάπλασης, που θα επιφέρουν θετικά αποτελέσματα και στον υπόλοιπο πληθυσμό.

Όσον αφορά τη χωρική αποτύπωση των ΠΔΒ και τη συμβολή τους στην αστική αναγέννηση, μπορεί να διακριθεί σε 3 εξειδικευμένες κατηγορίες:

Α) Οι χώροι πολιτισμού, οι οποίοι σύμφωνα με τον Grodach (2011:75) αποτελούν ιδρύματα με μη μόνιμη στέγη ή μη μόνιμες συλλογές, αλλά συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξη της κοινότητας. Αυτό συμβαίνει διότι προωθούν τη δημιουργία κοινωνικών δικτύων, τα οποία με τη σειρά τους οδηγούν σε αστική ή καλλιτεχνική αναζωογόνηση.

β) Οι δημιουργικές θερμοκοιτίδες αποτελούν μικρές επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης και εμπεριέχουν δημιουργικότητα και καινοτομία. Ως συνήθως στεγάζονται σε εγκαταλελειμμένα κτίρια, αποθήκες, εργοστάσια και ανακατασκευάζουν τους χώρους που τους φιλοξενούν. Με αυτό τον τρόπο προσεγγίζουν την κοινότητα σε επίπεδο γειτονιάς και αναπτύσσουν σχέσεις που προωθούν τα συμφέροντα όλων.

γ) Οι δημιουργικές συστάδες εμπεριέχουν μία μεικτή χρήση, από πλευράς κτιριακών εγκαταστάσεων, υποδομών καθώς και αστικού τοπίου. Συνήθως απαντώνται σε περιοχές που διαθέτουν ανοιχτούς δημόσιους χώρους ή άλλου είδους υπηρεσίες, όπως επιχειρήσεις εστίασης, γκαλερί κλπ. Κατ' επέκταση προωθούν αφενός μία πολυδιάστατη ταυτότητα και αφετέρου μια πολυδιάστατη χρήση.

Ο στόχος για την προώθηση των ΠΔΒ πέραν της οικονομικής διάστασης και της προσέλκυσης κόσμου, εμπεριέχει και την έννοια της αναγέννησης των αστικών χώρων που τις φιλοξενούν. Το μέγεθος τους, οι σχέσεις που αναπτύσσουν με την χωρική ενότητα στην οποία εγκαθίστανται, η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους καθώς και τα κοινωνικά δίκτυα που δημιουργούν, ενέχουν πολλαπλάσια ισχύ από την εγκατάσταση μεμονωμένων καλλιτεχνών σε διαφορετικές γειτονιές.

Κεφάλαιο 4

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

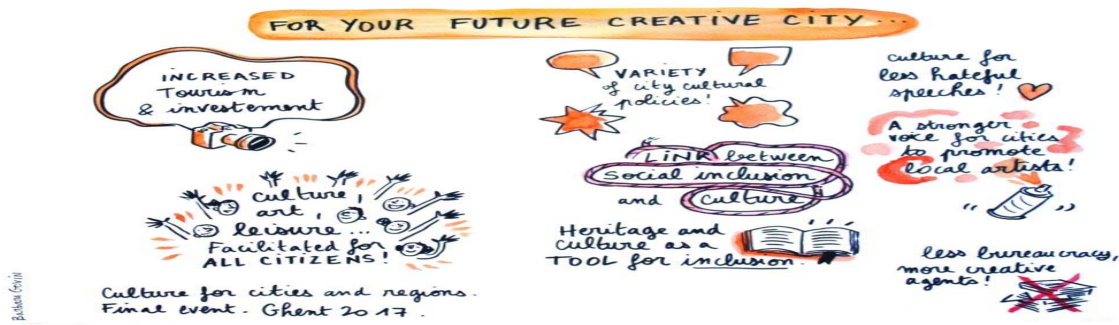
4.1 Δημιουργικές πόλεις, αστικός χώρος και πολιτισμός

4.1.1 Οι δημιουργικές πόλεις και η συμβολή τους στην αστική ανάπτυξη: η εργαλειοποίηση του πολιτισμού ως μοχλού ανάπτυξης

Η δημιουργική πόλη είναι άμεσα συνδεδεμένη με διάφορες διαστάσεις της πόλης, με σημαντικότερη τη δημιουργία, η οποία από τη φύση της συσχετίζεται με το πεδίο της χωρικότητας. Σύμφωνα με το Landry (2000) η δημιουργική πόλη παρουσιάστηκε ως μια θεωρία, η οποία επιχείρησε να εξηγήσει την επιτυχία κάποιων πόλεων σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Υποστηρίζει μάλιστα ότι η εννοιολογική συγκρότηση της δημιουργικής πόλης αφορά μία στρατηγική για τον αστικό σχεδιασμό, με όχημα τον πολιτισμό, η οποία μπορεί να υλοποιηθεί μέσα από τέσσερα στάδια (Landry, 2008: 165-172).

Ο πολιτισμός ανέκαθεν κατείχε σημαντική θέση στην ανάπτυξη των πόλεων, διότι οι πόροι που τον συγκροτούν, μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό κεφάλαιο για αυτές, το οποίο αν αξιοποιηθεί σωστά θα οδηγήσει στην αστική ανανέωση τους. Η σημασία του πολιτισμού για την αστική ανάπτυξη αποτυπώνεται άριστα στη δήλωση του Ινδού οικονομολόγου Amarty Sen «*Τα πολιτιστικά ζητήματα αποτελούν τα εσωτερικά μέρη των ζωών που βιώνουμε. Αν η ανάπτυξη νοείται ως η βελτίωση των συνθηκών της ζωής μας, τότε όλες οι προσπάθειες που στοχεύουν στην ανάπτυξη, δεν μπορούν να αγνοήσουν την έννοια του πολιτισμού*».

Εικόνα 13. For your future creative city

Source: KEA European Affairs, <http://www.keanet.eu/future-creative-cities-culture-smart-investment-cities/>

Οι σύγχρονες πόλεις έχουν εξελιχθεί σε πεδίο ανταγωνισμού για την οικονομία της γνώσης, με σημεία αναφοράς τις υπηρεσίες τους, τις υποδομές τους, τον αστικό παλμό που εκπέμπουν. Για να μπορέσουν όμως να προσεγγίσουν δημιουργικές επιχειρήσεις και δημιουργικούς εργαζομένους οφείλουν να μεταμορφώσουν τον αστικό ιστό τους. Υπάρχουν τρία μοντέλα που μπορεί να ακολουθήσει κάθε πόλη ώστε να επιτύχει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα:

A) Μια στρατηγική προώθησης, η οποία στοχεύει στο να φέρει στην πόλη ένα μεγάλο πολιτιστικό γεγονός

B) Μια στρατηγική εξωτερικής διαφοροποίησης, όπου η πόλη επιδιώκει την προσέλκυση μεγάλων και γνωστών εταιρειών για την επίτευξη της αστικής ανάπτυξης

Γ) Μία στρατηγική εσωτερικής διαφοροποίησης, στην οποία η πόλη στοχεύει στην προώθηση της μέσω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει και της μοναδικότητας που εκπέμπει. Πρόκειται ίσως για το πιο επιτυχημένο μοντέλο ανάπτυξης για μία πόλη.

Το ενδιαφέρον που υπάρχει για τις αστικές περιοχές προκειμένου να λειτουργήσουν ως όχημα για την οικονομική ανάπτυξη, έχει οδηγήσει στην πρόβλεψη για αυτές σε όλες τις αστικές πολιτικές. Άλλωστε πολλές πόλεις ενστερνίζονται την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και παράγουν πλούτο, προωθώντας ταυτόχρονα το θεσμό της δημιουργικής πόλης και της αστικής αναζωογόνησης μέσω της culture-led

προσέγγισης, επιφέροντας παράλληλα αλλαγές στον αστικό σχεδιασμό (AuthentiCity, 2008: 21-22).

Για την αναγνώριση μιας πόλης ως δημιουργικής υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις στη διεθνή βιβλιογραφία, οι οποίες συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Ερευνητής	Θεωρία
R. Florida	3 Ts, Talent, Technology, Tolerance
C. Landry	3 Cs, Culture, Communication, Cooperation
Howkins	Learning, Collaboration, Innovation
Verhagen	Clean, Green, Safe
Lerner	Sustainability, Mobility, Solidarity

Οι δημιουργικές πόλεις αποτελούν ένα πολύπλοκο σύστημα από πολιτιστικές δραστηριότητες που μπορούν να εξασφαλίσουν την ορθή λειτουργία των οικονομικών και κοινωνικών συστημάτων τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους. Έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν ως κέντρα εξερεύνησης πολιτιστικών εμπειριών τόσο για τους κατοίκους τους όσο και για τους επισκέπτες, παρουσιάζοντας την πολιτιστική τους κληρονομιά ή τις πολιτιστικές τους δράσεις, με όχημα το θέατρο ή τις εικαστικές τέχνες.

Ένα άλλο σημείο όπου οι δημιουργικές πόλεις με όχημα τον πολιτισμό συμβάλλουν στην αστική ανάπτυξη αποτελεί η άμεση συσχέτιση τους με τις ΠΔΒ. Ήδη από τη δεκαετία του 1970 οργανισμοί όπως η Unesco ή το Συμβούλιο της Ευρώπης άρχισαν να ασχολούνται σοβαρά με το ζήτημα της δημιουργικής πόλης μέσω της αστικής πολιτικής και του αστικού σχεδιασμού, με την ώθηση που επέβαλαν οι ΠΔΒ (Landry, 2012:22). Την περίοδο που ακολούθησε, οι ΠΔΒ μεσουράνησαν δυναμικά στο προσκήνιο, αρχικά στη Μ. Βρετανία με τη δημιουργία του Creative Industries Task Force και μετέπειτα στην Ευρώπη με την πρώτη αποτύπωση και αξιολόγηση του δημιουργικού τομέα και της συμβολής του από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2001. Η σημασία που ενέχουν για τις δημιουργικές πόλεις έγκειται στο ότι παράγουν αγαθά συμβολικής αξίας, για τα οποία απαιτείται δημιουργικότητα, καινοτομία, υποδομές,

τεχνολογία, προϋποθέσεις που ενυπάρχουν στον πυρήνα των δημιουργικών πόλεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της σύνδεσης της δημιουργικής πόλης με τις ΠΔΒ αποτελεί η πόλη του Άμστερνταμ, το οποίο χαρακτηρίζεται ως το δημιουργικό κεφάλαιο της Ολλανδίας, διότι συνδυάζει την ύπαρξη και ανάπτυξη όλων των κλάδων του δημιουργικού τομέα με τους δημιουργικούς εργαζομένους που κατοικούν στην πόλη, με αρμονία (Romein & Trip, 2009:5).

4.1.2 Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Unesco

Έχει ήδη αναφερθεί ότι η έννοια της δημιουργικότητας είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παραγωγή και κατανάλωση πολιτιστικών αγαθών και εμπειριών, σε επίπεδο πόλης. Η ανάγκη για συνεργασία και κοινή αντιμετώπιση θεμάτων που άπτονται της ανάδειξης καλών πρακτικών, της προώθησης τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, της ανάδειξης του ρόλου των ΠΔΒ, της μεταφοράς τεχνογνωσίας, προέκυψε το δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Unesco.

Δημιουργήθηκε το 2004, με στόχο να μετατρέψει τη δημιουργικότητα σε μοχλό για τη βιώσιμη αστική αναγέννηση και ανάπτυξη. Ταυτόχρονα αποτελεί χώρο για δράση και καινοτομία ανάμεσα στις πόλεις, στο πλαίσιο της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, σε επίπεδο πόλης (Unesco, 2018:1).

Εικόνα 14. Λογότυπος του Δικτύου Δημιουργικών Πόλεων της Unesco

Πηγή: Unesco: <https://en.unesco.org/creative-cities/content/use-logo>

Το δίκτυο περιλαμβάνει 7 υποδίκτυα, τα οποία αντιστοιχούν στους 7 δημιουργικούς τομείς που καλύπτονται από αυτό. Κάθε πόλη – μέλος επικεντρώνεται σε έναν τομέα, ώστε να προωθήσει τον πολιτισμό και τη δημιουργικότητα. Οι βασικοί του στόχοι είναι η ανάπτυξη και προώθηση της δημιουργικότητας και των τοπικών δημιουργικών

βιομηχανιών, διαμέσου της συνεργασίας των πόλεων, με απώτερο στόχο την ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος.

Το Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Unesco αποτελεί ένα ακόμη εργαλείο για την προώθηση και τη σημασία του πολιτισμού στη διεθνή αναπτυξιακή ατζέντα. Ήδη από το 2015 έχει επικυρωθεί ένα διεθνές πλαίσιο το οποίο θέτει 17 στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη, με επίκεντρο τη μεταμόρφωση του κόσμου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής (Unesco, 2017:4). Ο πολιτισμός αποτελεί τον 11ο αναπτυξιακό στόχο της εν λόγω ατζέντας, υπό το πρίσμα του ότι δημιουργεί πόλεις ανοιχτές, ασφαλείς, ανεκτικές και βιώσιμες.

4.1.3 Παρατηρητήριο πολιτιστικών και δημιουργικών πόλεων – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η σημασία που αποδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση στον πολιτισμό είναι εμφανής τόσο από τις υιοθετούμενες πολιτιστικές πολιτικές όσο και από τη στήριξη του δημιουργικού τομέα στον ευρωπαϊκό αστικό χώρο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελεί το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, η έκδοση της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τον Πολιτισμό.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη στοιχείων για τους κλάδους πολιτισμού και δημιουργικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που θα είναι μετρήσιμα και συγκρίσιμα. Μέσω της ανάγκης αυτής δημιουργήθηκε το Παρατηρητήριο Πολιτιστικών και Δημιουργικών Πόλεων από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 2017).

Δεδομένης της ανομοιομορφίας πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών των ευρωπαϊκών πόλεων και της απουσίας ενός κοινού πλαισίου σχετικά με τη δημιουργία και τον πολιτισμό, το Παρατηρητήριο χαρακτηρίζει ως πολιτιστικές και δημιουργικές πόλεις εκείνες τις πόλεις των οποίων η σύνδεση με τη δημιουργία και τον πολιτισμό βασίζεται σε απτά και υλικά στοιχεία (European Commission, 2017: 43). Κατ' επέκταση περιλαμβάνει πόλεις οι οποίες στηρίζουν διεθνείς πρωτοβουλίες, που επενδύουν στις τέχνες, στον πολιτισμό, στη δημιουργία, εμπλέκοντας καλλιτέχνες και δημιουργικούς εργαζομένους και

συσχετίζουν τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς. Με δεδομένο το πλαίσιο που περιγράφηκε παραπάνω το Παρατηρητήριο αναγνωρίζει τρεις τύπους διεθνών αναγνωρισμένων και συγκρίσιμων πρωτοβουλιών:

A) το θεσμό της ευρωπαϊκής πρωτεύουσας του πολιτισμού

B) το Δίκτυο των Δημιουργικών Πόλεων της Unesco

Γ) τα Διεθνή Πολιτιστικά Φεστιβάλ

Εικόνα 15. Παρατηρητήριο Πολιτιστικών και Δημιουργικών Πόλεων Ε.Ε

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης: <http://www.ekt.gr/el/news/21093>

Το Παρατηρητήριο αποτελεί ένα διαδραστικό διαδικτυακό εργαλείο, που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να αποκτήσουν πρόσβαση σε ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις πόλεις που επιθυμούν και τις αντίστοιχες επιδόσεις τους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017). Είναι διαρθρωμένο γύρω από 29 δείκτες, οι οποίοι σχετίζονται με 9 διαστάσεις, αντανακλώντας 3 βασικές πλευρές των πόλεων:

- ❖ Τον πολιτιστικό παλμό μιας πόλης, υπό το πρίσμα των πολιτιστικών υποδομών και της συμμετοχής στον πολιτισμό
- ❖ Τη δημιουργική οικονομία, μέσω της συνεισφοράς των ΠΔΒ στην δημιουργία θέσεων εργασίας σε μια πόλη καθώς και στη δημιουργική ικανότητα
- ❖ Το ευνοϊκό περιβάλλον, μέσω του οποίου τα υλικά και άυλα αγαθά μιας πόλης συμβάλλουν στην προσέλκυση δημιουργικού ταλέντου και στην ενεργοποίηση της πολιτιστικής δέσμευσης

4.2 Μάρκετινγκ τόπου και αστική αναβίωση

4.2.1 Ορισμός του μάρκετινγκ τόπου

Η ανάγκη των πόλεων να επανακαθορίσουν τη θέση τους στο αστικό περιβάλλον και να προβάλλουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, οδήγησε στην καθιέρωση του μάρκετινγκ τόπου ως ενός βασικού εργαλείου για την αστική ανάπτυξη. Σύμφωνα με τους Davidson & Rogers (2006) το μάρκετινγκ τόπου αποτελεί ζωτικό σημείο για την επικράτηση μιας πόλης σε ένα διεθνοποιημένο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Μια άλλη προσέγγιση το προσδιορίζει ως τη δυνατότητα που εμφανίζει κάθε πόλη να αξιοποιεί τις επικρατούσες συνθήκες και ευκαιρίες, ώστε να προσαρμόζεται επιτυχώς στο νέο περιβάλλον της αγοράς, με στόχο τη διατήρηση της ευρωστίας της (Kotler et al., 1993).

Εικόνα 16. City marketing

Source: <https://sander Coppens.files.wordpress.com/2010/03/scherm.png>

Το μάρκετινγκ τόπου σχετίζεται με την έννοια της προτίμησης, όχι ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, αλλά ενός τόπου. Για το λόγο αυτό κράτη, πόλεις ή περιοχές συναγωνίζονται για την προσέλκυση επιχειρήσεων, τουρισμού, εισοδήματος (Mba Skool, 2016). Υπό αυτή την έννοια στοχεύει στη διαφοροποίηση ενός τόπου από έναν άλλο και στην προώθηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του.

Ο Kolb, υποστηρίζοντας ότι βασική μέριμνα κάθε τόπου αποτελεί η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων του, συμπεραίνει ότι η υλοποίηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου Μάρκετινγκ Τόπου θα ικανοποιήσει τις ανάγκες και προσδοκίες τόσο των τουριστών όσο και των επενδυτών για τον τόπο (Kolb, 2006:3).

Εικόνα 17. Place marketing

Source: <https://placebrandobserver.com/geographic-domain-extensions-for-place-marketing/>

4.2.2 City branding και ανάπτυξη πόλεων

Ως city branding νοείται η εφαρμογή διαφορετικών εργαλείων μάρκετινγκ, προκειμένου να επιτευχθούν διαφορετικοί οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτικοί στόχοι (Kavaratzis, 2004:70). Στην Αμερική αντιμετωπίζεται με δείκτες οικονομικής ανάπτυξης, ενώ στην Ευρώπη στοχεύει στη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας σε όλες τις πτυχές της πόλης (Paddison, 1993:339-350).

Το city branding αφορά ουσιαστικά μία στρατηγική προώθησης της πόλης, με έμφαση στον πολιτισμό και στον τουρισμό. Η συμβολή του τουρισμού στην προώθηση της εικόνας μιας πόλης ενέχει καθοριστικό ρόλο, εφόσον σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού οι τουριστικές αφίξεις σε προορισμούς άγγιξαν το 1 δισεκατομμύριο 323 εκατομμύρια τουρίστες το 2017 (World Tourism Organization, 2018:11). Η αύξηση των τουριστικών ροών συνεπάγεται την ανάπτυξη υποδομών, τη βελτίωση του αστικού ιστού των πόλεων, τις αστικές παρεμβάσεις με έργα μικρής ή μεγάλης κλίμακας, και τη μέριμνα για διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου, τη φιλοξενία σημαντικών πολιτιστικών γεγονότων ή φεστιβάλ.

Μία επιτυχημένη στρατηγική city branding αποφέρει οικονομική ανάπτυξη στις πόλεις. Σύμφωνα με τον Gertler (1990) η προσέλκυση νέων επιχειρήσεων αποτελεί ένα κύκλωμα διαρκούς μετακίνησης, όπου οι περιοχές και οι πόλεις ανταγωνίζονται για την απόκτηση των οικονομικών πηγών τους από τους ανταγωνιστές τους. Παράλληλα οι πόλεις μεριμνούν για την ανάπλαση συγκεκριμένων περιοχών καθώς και για την

ανάπτυξη των συγκοινωνιακών υποδομών, ώστε να στεγάσουν επιτυχώς τις νέες επιχειρήσεις και το προσωπικό τους.

Η οικονομική ανάπτυξη μιας πόλης συνδέεται άμεσα με το ανθρώπινο κεφάλαιο της, το οποίο αφορά το μορφωμένο, εξειδικευμένο και παραγωγικό προσωπικό της (Florida, 2003, Glaeser, 2004). Επομένως μία πόλη με μία στοχευμένη στρατηγική city branding λειτουργεί θετικά για την προσέλκυση της δημιουργικής τάξης.

Σύμφωνα με τον Kavaratzis (2004) υπάρχουν τρεις τεχνικές αστικού branding οι οποίες εμπεριέχουν την έννοια των χωρικών επεκτάσεων και αστικών αναμορφώσεων:

A) Branding της πόλης που συνδέεται με μία καλλιτεχνική ή δημιουργική προσωπικότητα

B) Οργάνωση εκδηλώσεων και γεγονότων με παγκόσμια φήμη και εμβέλεια

Γ) Έργα – ναυαρχίδες για την ανάδειξη μιας περιοχής

4.2.3 Ο ρόλος του πολιτισμού στο μάρκετινγκ τόπου & στο city branding

Ο πολιτισμός αποτελούσε πάντοτε πηγή έμπνευσης και πειραματισμού για τις πόλεις. Η σημασία όμως που αποδίδεται στο brand name των πόλεων και στις στρατηγικές μάρκετινγκ, τον έχει αναγάγει σε σημείο αναφοράς για τις πόλεις, διότι αφενός προωθεί την εικόνα τους και αφετέρου συμβάλλει στην οικονομική τους ανάπτυξη.

Το ενδιαφέρον των τουριστών για περίεργα αρχιτεκτονήματα και συναρπαστικά μέρη, μεγεθύνθηκε από την ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας, δεδομένου ότι ο πολιτισμός αποτελεί το βασικό κίνητρο για τα ταξίδια αναψυχής. Η τάση αυτή οδήγησε τις διοικήσεις των πόλεων να συμπεριλάβουν τις πολιτιστικές πηγές στον αστικό σχεδιασμό, εφόσον ο πολιτισμός αποτελεί ζωτικό σημείο για την προώθηση της εικόνας των πόλεων, την αστική αναζωογόνηση, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργική διακυβέρνηση (Kunzmann, 2004).

Η ανάγκη των πόλεων να προβάλλουν τα μοναδικά χαρακτηριστικά τους, τις οδηγεί στη χρήση τεχνικών branding τύπου, με εστίαση στον πολιτισμό και στην ψυχαγωγία και άμεσες επιπτώσεις στο φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον των πόλεων. Άλλωστε μία πλούσια πολιτιστική ζωή αποτελεί σημείο – κλειδί για το city branding.

Σύμφωνα με τον Ashworth (2009) οι τοπικές αρχές των πόλεων χρησιμοποιούν τρία βασικά εργαλεία για να επιτύχουν στρατηγικές place branding, εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι η διοργάνωση μεγάλης κλίμακας εκδηλώσεων και η δημιουργία έργων – ναυαρχίδων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της πρώτης περίπτωσης αποτελεί ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, όπου ο πολιτισμός χρησιμοποιείται ως κλειδί για την προώθηση της εικόνας μιας πόλης. Στη σημερινή εποχή ο θεσμός δίνει έμφαση στην ευημερία των πολιτών, στην οικονομική ανάπτυξη των πόλεων καθώς και στην ενίσχυση της διεθνούς εικόνας των πόλεων – διοργανωτών (European Commission, 2017:5). Χαρακτηριστικό παράδειγμα της δεύτερης περίπτωσης αποτελεί το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στην Αθήνα, το οποίο αφενός έχει δημιουργηθεί από έναν γνωστό αρχιτέκτονα, αφετέρου στεγάζει δύο από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς οργανισμούς της Ελλάδας. Για το λόγο αυτό αποτελεί έργο ναυαρχίδα για την πόλη, με στόχο την προώθηση του city branding της Αθήνας.

4.3 Δημόσιες πολιτικές, αστική αναβίωση και επιδράσεις του πολιτισμού

4.3.1 Οι δημόσιες πολιτικές και η συμβολή τους στην αστική αναβίωση

Η ανάληψη δημόσιας δράσης και παρέμβασης προκύπτει από την ανάγκη για επίλυση ενός ζητήματος από το κράτος και με τη σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας της κοινωνίας και των πολιτών (Ζορμπά, 2014:123). Ένεκα τούτου υπάρχει άμεση σύνδεση ανάμεσα στις δημόσιες πολιτικές και στο πολιτικό σύστημα. Ο Dye (1998) υποστηρίζει ότι δημόσια πολιτική είναι όλα όσα μια κυβέρνηση αποφασίζει να υλοποιήσει ή να μην υλοποιήσει.

Επειδή ο στόχος των δημόσιων πολιτικών είναι οι παροχές προς το κοινωνικό σύνολο, αυτές επεκτείνονται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης και κατ' επέκταση και στην αστική αναζωογόνηση των πόλεων. Ειδικότερα στον ευρωπαϊκό χώρο η έννοια της δημόσιας πολιτικής αναφορικά με την αστική ανάπτυξη ταυτίζει την αστική ανάπλαση με την αστική αναγέννηση (CEMAT, 2007, 33-37).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιδείξει μέριμνα για την αστική πολιτική ήδη από τη δεκαετία του 1990 μέσω των προγραμμάτων URBAN I και URBAN II, τα οποία έδωσαν έμφαση σε επίπεδο γειτονιάς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους.

Την επόμενη δεκαετία η Ένωση επεδίωξε την ανάπτυξη των αστικών εργαλείων URBACT I και II, στοχεύοντας στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη των πόλεων. Τα εν λόγω προγράμματα συνέβαλαν στην προώθηση της πολιτικής συνοχής της Ένωσης, ενώ παράλληλα επέφεραν την ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

Το 2004 το πρόγραμμα URBAN Acquis αναγνωρίζοντας τη σημασία των πόλεων ως πηγών οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανάπτυξης, προώθησε την έννοια των βιώσιμων κοινοτήτων. Το 2007 η Ένωση προώθησε το Leipzig Charter, με έμφαση στις βιώσιμες αστικές πολιτικές των πόλεων.

Σε διεθνές επίπεδο σημαντική είναι η πρωτοβουλία του Προγράμματος National Urban Policy του OECD. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία τριών εταίρων, του UN Habitat, του OECD και του Cities Alliance, που στοχεύει στην εφαρμογή και ανάπτυξη της εθνικής αστικής πολιτικής σε διεθνές επίπεδο.

Σε επίπεδο τοπικής ή περιφερειακής πολιτικής, τον 20ο αιώνα δόθηκε βαρύτητα σε πολιτικές αστικής αναζωογόνησης που αφορούσαν στην επίλυση αστικών προβλημάτων, με φυσικές, κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις (Kohler, 2013:312). Στο επίκεντρο βρέθηκαν εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές περιοχές, αστικά πάρκα, υποβαθμισμένες γειτονιές, ανεκμετάλλευτη δημόσια γη.

4.3.2 Ο πολιτισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι πολιτιστικές πολιτικές στην αναγέννηση των ευρωπαϊκών πόλεων

Η σύνδεση των πόλεων με τις πολιτιστικές υποδομές και τους πολιτιστικούς πόρους, καθιέρωσε τον πολιτισμό ως τον τέταρτο πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο ευρωπαϊκός χώρος, ο οποίος χαρακτηρίζεται από μία πλούσια πολιτιστική ιστορία και κληρονομιά, επεδίωξε την αναζωογόνηση του δημόσιου χώρου των πόλεων και την αποκατάσταση πρώην βιομηχανικών περιοχών.

Με τον όρο πολιτιστική πολιτική νοείται ένα γενικό πλαίσιο που εμπεριέχει τα μέτρα του κράτους για τον πολιτισμό σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (Council of Europe, 1997:33). Ανάγεται αβίαστα ότι η πολιτιστική πολιτική αναφέρεται στα μέσα και στα μέτρα που χρησιμοποιεί η κρατική πρωτοβουλία για την εκπλήρωση ορισμένων σκοπών σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα (Κόνσολα, 2006:57). Το βέβαιο είναι πως βασικός σκοπός κάθε πολιτιστικής πολιτικής είναι η εναρμόνιση της με τους εθνικούς στόχους που ορίζονται στο εθνικό πολιτιστικό πρόγραμμα.

Πρέπει να αναφερθεί ότι υπάρχουν διάφορα μοντέλα άσκησης πολιτιστικής πολιτικής, τα οποία διακρίνονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες και διαφέρουν στα σημεία παρέμβασης και χρηματοδότησης του κράτους στον πολιτιστικό τομέα.

Εικόνα 18. Basic models of cultural policy

Models of Cultural Policy (Nation)				
Role of State Cultural Agencies	Model Country	Principal Funding Mechanisms	Dominant Strategies	Modes of Evaluation
Facilitator	United States	Tax concessions	Market manipulation	Commercial or patron tastes
Patron	Britain, Australia	Grants by quasi-independent bodies	'Arm's length' principle	Professional or peer-based
Architect	France, Scandinavian countries	Direct grants from Ministry of Culture	National and community cultural development	National and community
Engineer	Former USSR, Mao-era China, Cuba	Government ownership of cultural organisations	State political objectives	Political

Source: Flew, T., 2008. National Cultural and Creative Industries Policies

Η βασική Συνθήκη για τη λειτουργία της Ένωσης μεριμνά για τον πολιτισμό στα άρθρα 3 και 167, μέσω της ανάπτυξης της πολιτιστικής πολυμορφίας και της προστασίας της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, αντίστοιχα. Παρόλα αυτά το κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για τη χάραξη της δικής του πολιτικής, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί συνεπικουρικά μέσω της προώθησης μέτρων, οδηγιών και κονδυλίων. Είναι γεγονός ότι η αναγέννηση των ευρωπαϊκών πόλεων και κυρίως εκείνων που δεν αποτελούν πρωτεύουσες, επιτεύχθηκε χάρη στις εθνικές πολιτικές των κρατών μελών της Ένωσης και την τάση που επικράτησε για αποκέντρωση των εξουσιών προς την περιφέρεια (Μπιανκίνι & Πάρκινσον, 1994:17).

Τις δεκαετίες του 1970 και 1980 οι ευρωπαϊκές πολιτιστικές πολιτικές στράφηκαν από τη βελτίωση της ανάπτυξης της κοινότητας και την κοινωνική συμμετοχή, στη χρήση της πολιτιστικής πολιτικής ως ενός μηχανισμού για την αστική ανάπτυξη σε οικονομικό επίπεδο και σε επίπεδο φυσικής αναγέννησης (Garcia, 2004:315).

Το εν λόγω χρονικό διάστημα οι εφαρμοζόμενες πολιτιστικές πολιτικές παρουσιάστηκαν μέσω δύο διαφοροποιημένων μοντέλων: α) της παραγωγής πολιτισμού, με έμφαση στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες και στη συγκρότηση μιας δημιουργικής τάξης, β) της κατανάλωσης πολιτισμού με έμφαση στη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών, στη διοργάνωση πολιτιστικών γεγονότων καθώς και στη φυσική αναγέννηση των πόλεων (Μπιανκίνι & Πάρκινσον, 1994:196).

Με γνώμονα τα δύο παραπάνω μοντέλα επελέγησαν οι τρεις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις, Λονδίνο, Βαρκελώνη, Κοπεγχάγη, ως παραγωγοί πολιτισμού και δημιουργίας, ενώ η Δράμα επελέγη ως μία μικρή πόλη, η οποία καταναλώνει πολιτισμό μέσω των δύο σημαντικών διοργανώσεων, του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και της Ονειρούπολης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η μεθοδολογία της έρευνας

5.1 Τα ερευνητικά ερωτήματα

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο τη μελέτη της αστικής αναβίωσης και της δημιουργικής πόλης υπό το πρίσμα του πολιτισμού. Η αναγέννηση των πόλεων και η διεύρυνση της δημιουργικής πόλης αποτελούν βασικό μείγμα κάθε δημόσιας πολιτικής στον 21ο αιώνα, διότι έχουν άμεσες προεκτάσεις στην τοπική και παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Η εργαλειοποίηση του πολιτισμού αποτελεί το σημείο αναφοράς στο εν λόγω ερευνητικό πρόβλημα, διότι αφενός οι ιθύνοντες επενδύουν σε έργα μικρής ή μεγάλης κλίμακας για τη βελτίωση της εικόνας των πόλεων, την ικανοποίηση των κατοίκων, την παροχή ανοιχτών δημόσιων χώρων και αφετέρου επιδιώκουν την οικονομική τόνωση των πόλεων και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Ουσιαστικά επιδιώκεται η παροχή ενός υψηλότερου βιοτικού επιπέδου, με συμμετοχή συμβολή των πολιτών.

Οι πόλεις ανέκαθεν αποτελούσαν τα δυναμικότερα πεδία γύρω από τα οποία αναπτύσσονταν όλοι οι βασικοί τομείς σχετικά με την απασχόληση, την εκπαίδευση, τη διαβίωση, την οικονομία, την υγεία, το περιβάλλον (United Nations Development Programme, 2013:54). Ο έντονος ανταγωνισμός που υφίστανται εντός του παγκόσμιου χώρου, έχει οδηγήσει τις τοπικές και εθνικές κυβερνήσεις στο να αναγάγουν σε βασικό άξονα προτεραιότητας τους την ανανέωση των πόλεων, η οποία συμβαδίζει με οικονομική και βιώσιμη ανάπτυξη.

Η δημιουργία από την άλλη πλευρά αποτελεί μία παλιά έννοια, η οποία προτάσσεται ως ένα νέο εργαλείο ανάπτυξης για την αναγέννηση των πόλεων (Landry, 2004:7-10). Συγκεκριμένη θέση κατέχει η δημιουργική πόλη, η οποία συσπειρώνει δημιουργικούς κατοίκους, μία δημιουργική τάξη, δημιουργικές επιχειρήσεις. Παράλληλα η δημιουργία εντάσσεται στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για σύνδεση της

οικονομικής μεγέθυνσης με την καινοτομία και τον πολιτισμό, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα άμβλυση των ανισοτήτων.

Και στις δύο περιπτώσεις η εργασία εξετάζει το ρόλο του πολιτισμού και τις επιδράσεις του στις δύο βασικές ενότητες, εφόσον αντιμετωπίζεται πλέον ως ένας σημαντικός αστικός πόρος για την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη (Μπιανκίνι & Πάρκινσον, 1994:28). Παράλληλα με τον πολιτισμό, εξετάζεται η έννοια του city branding, η οποία λειτουργεί ενισχυτικά για την ανάπτυξη του αστικού χώρου, προωθώντας την τουριστική ανάπτυξη των πόλεων και μέσω αυτής τον επανασχεδιασμό του αστικού τοπίου.

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα τα οποία καλείται να απαντήσει η ερευνητική εργασία είναι τα εξής:

- **Ερώτημα Πρώτο.** Ποια είναι η σχέση ανάμεσα στην αστική αναβίωση και στην ανάπτυξη των δημιουργικών πόλεων;
- **Ερώτημα Δεύτερο.** Με ποιο τρόπο ο πολιτισμός και οι δημιουργικές βιομηχανίες επιδρούν στην αναζωογόνηση των πόλεων;
- **Ερώτημα Τρίτο.** Ποιος ο ρόλος του city branding και η συμβολή του στην ανάπτυξη των πόλεων;
- **Ερώτημα Τέταρτο.** Πως οι δημόσιες πολιτικές συμβάλλουν στην αστική αναβίωση και στην τόνωση της οικονομίας και ποιος ο ρόλος του πολιτισμού;
- **Ερώτημα Πέμπτο.** Ποιοι οι βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες που καθόρισαν την αστική αναβίωση με δημιουργικούς όρους των τριών ευρωπαϊκών πόλεων που θα μελετηθούν (Βαρκελώνη, Λονδίνο, Κοπεγχάγη);
- **Ερώτημα Έκτο.** Ποια ευρήματα μπορούμε να αποκομίσουμε μέσω της συγκριτικής ανάλυσης μεγάλων μητροπόλεων και μεσαίων πόλεων από τον ευρωπαϊκό χώρο, με μελέτη περίπτωσης την πόλη της Δράμας και τις τρεις αναφερόμενες ευρωπαϊκές πόλεις;

Όλα τα παραπάνω ερωτήματα θεμελιώνουν το βασικό ερώτημα της έρευνας που συνοψίζεται στο εξής: η αστική αναβίωση και η δημιουργική πόλη μπορούν να βελτιώσουν τις ζωές των πληθυσμών τους, με εργαλείο τον πολιτισμό;

5.2. Η μέθοδος της έρευνας

Η μεθοδολογία της εργασίας στο θεωρητικό της μέρος βασίζεται στη βιβλιογραφική επισκόπηση (Kennedy, 2007:139-147). Τα στοιχεία της έρευνας αντλούνται από το χώρο της περιφερειακής οικονομικής πολιτικής και των δημόσιων πολιτικών στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, σημαντικά δεδομένα αντλούνται από το πεδίο του αστικού σχεδιασμού, της οικονομικής γεωγραφίας και της χωρικής ανάλυσης.

Όσον αφορά τη δημιουργική πόλη η έρευνα εστιάζει στην οικονομία του πολιτισμού καθώς και στους δημιουργικούς κλάδους της οικονομίας, ενώ το επιστημονικό πεδίο της αστικής ανάπτυξης συμβάλλει με πλούσια βιβλιογραφία στη στοιχειοθέτηση της έρευνας. Στην ανάλυση του city branding σημαντικά βιβλιογραφικά δεδομένα αντλούνται από το πεδίο των δημοσίων σχέσεων, του μάρκετινγκ καθώς και του τουρισμού, ενώ και σε αυτό το σημείο, ο πολιτισμός χρησιμοποιείται ως ο ενδιαμέσος κρίκος για την ερευνητική προσπάθεια (Dinnie, 2011:3). Το πεδίο του χωρικού σχεδιασμού τροφοδοτεί το ερευνητικό πόνημα με πλούσια δεδομένα, ενώ ο χώρος του marketing παρέχει το πρωτογενές υλικό για την προβολή της εικόνας των πόλεων.

Στα βασικά εργαλεία της έρευνας εμπεριέχεται η ανάλυση περιεχομένου από το υλικό που αντλείται από ιστοσελίδες, επίσημες δημοσιεύσεις και αναφορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οικονομικά στοιχεία από στατιστικούς φορείς.

Αναφορικά με το εμπειρικό κομμάτι της εργασίας, το εργαλείο που χρησιμοποιείται είναι η περιγραφική έρευνα και η μελέτη περίπτωσης. Το συγκεκριμένο ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε προκειμένου να μελετηθεί ένα σύγχρονο φαινόμενο, η αστική αναβίωση και η δημιουργική πόλη, στο πραγματικό του πλαίσιο (Yin, 2009:18). Αναφέρεται στην παρουσίαση τριών επιτυχημένων πόλεων στους τομείς της δημιουργικότητας και της αστικής αναβίωσης. Η μελέτη περίπτωσης επιλέχθηκε ως το κατάλληλο εργαλείο για να καταστεί δυνατή η συλλογή και ανάλυση εμπειρικών στοιχείων και να αναλυθούν οι επιτυχημένες πρακτικές που εφάρμοσαν οι εν λόγω πόλεις σε θέματα αστικής αναγέννησης και δημιουργικότητας.

Παράλληλα, στην έρευνα συμπεριλαμβάνεται και το εργαλείο της δομημένης συνέντευξης (Φίλιας, 1996), το οποίο περιορίζεται στην πόλη της Δράμας. Η δομημένη συνέντευξη περιλαμβάνει ερωτήσεις ανοικτού τύπου και το δείγμα είναι στοχοθετημένο. Επειδή τα στοιχεία που αφορούν την πόλη είναι φτωχά, επιλέχθηκε το εν λόγω εργαλείο, με στόχο να παρουσιάσει την υφιστάμενη κατάσταση στην αστική αναβίωση και δημιουργικότητα μέσω του πολιτισμού. Προβάλλονται οι θεσμοί της Ονειρούπολης και του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, αμιγώς πολιτιστικές διοργανώσεις, για να παρουσιαστούν οι παρεμβάσεις στην πόλη από τους τοπικούς φορείς.

5.3 Οι υποθέσεις της έρευνας

Οι υποθέσεις της έρευνας απορρέουν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, την περιγραφική έρευνα, τις μελέτες περίπτωσης καθώς και τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων. Το εν λόγω πόνημα επιδιώκει να μελετήσει τη σχέση ανάμεσα στην αναβίωση των πόλεων και τη δημιουργική πόλη, με όχημα τον πολιτισμό. Για την πολύπλευρη ερευνητική εμβάθυνση δίνεται επίσης έμφαση στη συμβολή που ασκεί το μάρκετινγκ τύπου στην προβολή της εικόνας των πόλεων και τις επιπτώσεις που επιφέρει σε θέματα αναβίωσης και δημιουργικότητας. Παράλληλα δεν μπορεί παρά να μελετηθούν οι οικονομικές πτυχές τόσο της δημιουργίας όσο και της αναγέννησης των πόλεων. Υπό το πρίσμα αυτό δίνεται έμφαση στο ρόλο των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών.

Οι ερευνητικές υποθέσεις που αναδεικνύονται μέσω της εργασίας συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- ο Η αστική αναβίωση πόλεων ή περιοχών αποτελεί σημείο αναφοράς για τις εθνικές ή περιφερειακές κυβερνήσεις και αναδεικνύεται αυτό μέσα από τις υιοθετούμενες δημόσιες πολιτικές, ένεκα της οικονομικής διάστασης που εμπεριέχει η έννοια της αναβίωσης ;
- ο Ο πολιτισμός και οι πολιτιστικές πολιτικές τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο συμβάλλουν αποφασιστικά στην προώθηση της αναγέννησης των πόλεων, εφόσον έχει αναγνωριστεί ως ο τέταρτος πυλώνας της βιώσιμης ανάπτυξης;

- Η έννοια της δημιουργικής πόλης συνδέεται άμεσα με την οικονομική ανάπτυξη και για το λόγο αυτό αποτελεί το ζητούμενο για τις πόλεις, οι οποίες λειτουργούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Υπό το πρίσμα αυτό ο πολιτισμός μετέχει στην έννοια της δημιουργίας ως μία μεταβλητή με παγκόσμια αξία και αναγνώριση;
- Το μάρκετινγκ τόπου αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο τόσο για την προβολή των πόλεων όσο και για την προώθηση έργων ανάπλασης, ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσέλκυσης κεφαλαίων;
- Πετυχημένα παραδείγματα καλών πρακτικών σε θέματα αστικής αναβίωσης και δημιουργίας υπάρχουν αρκετά στον ευρωπαϊκό χώρο, τα οποία προβάλλουν τη σημασία της εφαρμογής σωστών πολιτικών, προώθησης κατάλληλων έργων, αξιοποίησης ευρωπαϊκών κεφαλαίων, συνεργασίας δικτύων πόλεων. Στο ερευνητικό πόνημα όπου εξετάζονται οι πόλεις της Βαρκελώνης, του Λονδίνου και της Κοπεγχάγης επιτυγχάνεται ο παραπάνω στόχος;
- Το παράδειγμα της πόλης της Δράμας αποδεικνύει ότι είναι εφικτή η σύγκλιση σε περιφερειακό επίπεδο της ανάπτυξης, αναφερόμενοι στον ευρωπαϊκό χώρο; Συμβάλλει προς αυτή την κατεύθυνση η προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εξάλειψη των ανισοτήτων και σύγκλιση των περιφερειών ;

5.4 Οι περιορισμοί της έρευνας

Οι περιορισμοί που προκύπτουν από την ερευνητική διαδικασία αναφέρονται στη δυσκολία διενέργειας πρωτογενούς έρευνας σχετικά με τις τρεις ευρωπαϊκές πόλεις που χρησιμοποιούνται ως μελέτες περίπτωσης. Η χρήση του ερευνητικού εργαλείου της συνέντευξης ή του ερωτηματολογίου δεν είναι εφικτή, οπότε η εργασία στηρίζεται σε ευρήματα άλλων ερευνών και σε όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που υπάρχουν σε επίσημους ιστότοπους. Όσον αφορά την πόλη της Δράμας οι περιορισμοί αφορούν την ύπαρξη ελάχιστων δημοσιευμένων στοιχείων σχετικά με τη σύνδεση του πολιτισμού με την αστική αναβίωση και τη δημιουργικότητα. Οπότε τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν αντλήθηκαν μέσω της συνέντευξης από τους σημαντικότερους stakeholders της πόλης.

Ένας επίσης σημαντικός περιορισμός αφορά την ύπαρξη τεράστιας βιβλιογραφίας σχετικά με την αστική αναβίωση, τη δημιουργική πόλη, τον πολιτισμό, το μάρκετινγκ

τόπου, τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Για το λόγο αυτό απαιτείται σημαντική προσπάθεια στην εξεύρεση των πλέον κατάλληλων και αξιόπιστων πηγών για χρήση. Τα επιστημονικά πεδία που πραγματεύεται η εργασία έχουν τεράστιο εύρος, οπότε απαιτείται ιδιαίτερα προσεκτική εξέταση και επιλογή του υλικού που θα την στοιχειοθετήσει, ώστε να οδηγηθούμε σε ασφαλή συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 6

Μελέτες Περίπτωσης. Αστική Αναβίωση και δημιουργική πόλη

6.1 Παραδείγματα από τον ευρωπαϊκό χώρο

6.1.1 Η περίπτωση της πόλης του Λονδίνου

6.1.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση Λονδίνου

Το Λονδίνο αποτελεί την πρωτεύουσα του Ηνωμένου Βασιλείου και μία σημαντική παγκόσμια πόλη, με πληθυσμό 14 εκατομμυρίων κατοίκων, με αναφορά στη μητροπολιτική περιοχή. Η περιοχή του Greater London έχει πληθυσμό περίπου 9 εκατομμυρίων και διαχωρίζεται σε inner και outer London. Διαιρείται σε 32 δημοτικά διαμερίσματα και διοικείται από το Συμβούλιο του Μείζονος Λονδίνου (Επιστήμη και Ζωή, τ.11:164-165). Πρόκειται ουσιαστικά για το μεγαλύτερο οικονομικό κέντρο του κόσμου μαζί με τη Νέα Υόρκη.

Εικόνα 19. Η διοικητική επικράτεια του Λονδίνου

Πηγή: <https://www.trustforlondon.org.uk/data/londons-geography/>

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ακολούθησε η ανοικοδόμηση του και το επενδυτικό μοτίβο αφορούσε κυρίως νέες κατοικίες, αποκατάσταση των κοινωνικών δομών και επανασχεδιασμό του λιμανιού (Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα, τ.39:141). Συγκαταλέγεται ανάμεσα στις δέκα καλύτερες πόλεις του κόσμου, καταλαμβάνοντας την 4η θέση παγκοσμίως, από άποψη επισκεψιμότητας, για το 2017 (Geerts, 2018:7).

Εικόνα 20. Η καρδιά της πόλης του Λονδίνου

Πηγή: MetroGreece.gr

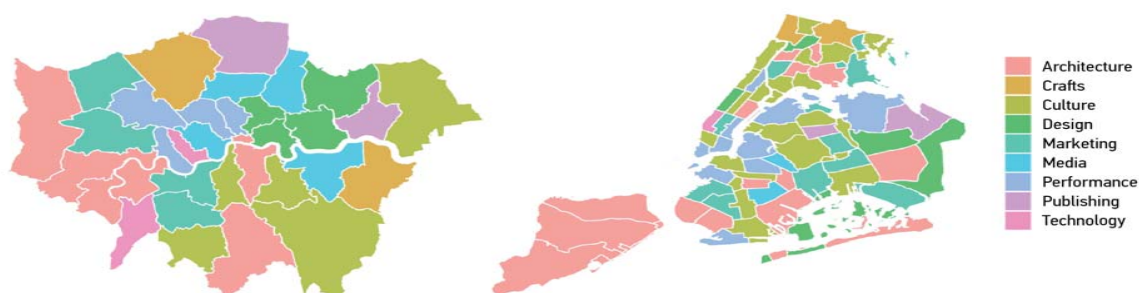
6.1.1.2 Πολιτισμός και αστική αναγέννηση στο Λονδίνο

Το Λονδίνο φημίζεται για την πλούσια πολιτιστική ζωή του, η οποία, σύμφωνα με τις απόψεις των κατοίκων του, εξασφαλίζει ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής (Mayor of London & London Assembly, 2018). Διαθέτει 170 μουσεία, 380 δημόσιες βιβλιοθήκες και 800 βιβλιοπωλεία, 857 γκαλερί έργων τέχνης, φιλοξενεί ετησίως 250 φεστιβάλ, διοργανώνει περίπου 17.000 μουσικές παραστάσεις, κατέχει το 30% της παγκόσμιας αγοράς έργων τέχνης και φιλοξενεί 4 μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco. Η συνοπτική αυτή αναφορά στοιχείων αποδεικνύει τη σχέση της πόλης με τον πολιτισμό και τις πολιτιστικές υποδομές.

Η έμφαση που αποδίδεται στον πολιτισμό αποτυπώνεται στη δέσμευση του δημάρχου του Λονδίνου Sadiq Khan, ο οποίος έχει θέσει ως μέγιστη προτεραιότητα τη χωρική και αστική ανάπτυξη του, μέσω του πολιτισμού και της κληρονομιάς, τομείς που ενέχουν κομβικό ρόλο στο νέο London's Plan. Άλλωστε η έννοια του πολιτισμού είναι ενσωματωμένη σε όλες τις δημόσιες πολιτικές που αφορούν τον αστικό σχεδιασμό, την αστική αναγέννηση, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή του Λονδίνου.

Στην περίπτωση του Λονδίνου η έμφαση που δόθηκε στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες είχε άμεσο αντίκτυπο στην ανάπτυξη της γειτονιάς. Στο Westminster και στο East End δεσπόζει η παγκόσμια κινηματογραφική βιομηχανία και η θεατρική ζωή της πόλης, ενώ στο Soho φιλοξενείται η βιομηχανία της ψυχαγωγίας. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το Λονδίνο αποτελεί μία παγκόσμια μουσική πρωτεύουσα όσον αφορά την κλασική και τη μοντέρνα μουσική, ενώ φιλοξενεί τα γραφεία της EMI.

Εικόνα 21. The cultural specification of neighborhoods in London (left)

Source: Hristova, Aiello, Guercia, 2018. *The new urban success: how culture pays*.

Σύμφωνα με το London Greater Authority (Ennis & Douglas, 2017:3) η πολιτιστική επένδυση έχει ως στόχο την προσέλκυση κεφαλαίου σε επίπεδο γειτονιάς ή σε επίπεδο αγοράς εργασίας για τους κατοίκους. Το Λονδίνο έχει καταφέρει να επαναπροσδιορίσει τη φυσιογνωμία του με τρόπο που λίγες πόλεις το έχουν επιτύχει. Τα παραδείγματα είναι αρκετά, ώστε να μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για τον τρόπο που ο πολιτισμός συμβάλλει στην αστική αναγέννηση.

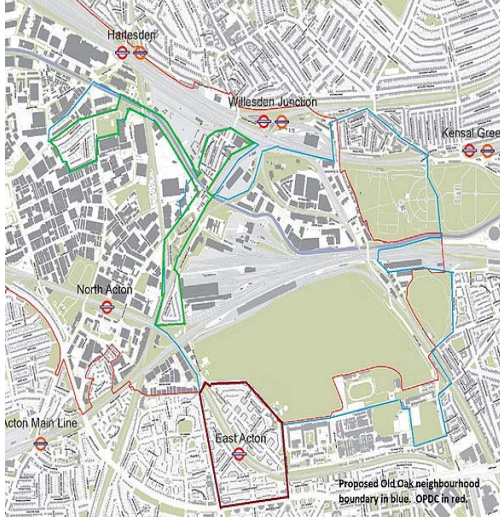
	<p>Σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής Southwark - London</p>	<p>Η έναρξη έγινε με τη δημιουργία της Tate Modern Art Gallery το 2000.</p>	<p>Οφέλη: 3.000 νέες θέσεις 23% αύξηση σε τοπικά ξενοδοχεία και επιχειρήσεις εστίασης εντός τριετίας (DCMS, 2004)</p>
---	--	---	---

Η συγκεκριμένη περιοχή αναγεννήθηκε με τη μετατροπή του Σταθμού Ενέργειας του Bankside στην Tate Gallery of Modern Art. Η επένδυση ήταν πολύ σημαντική όχι μόνο λόγω των μεγάλων ποσών που χρησιμοποιήθηκαν για τη μετατροπή χρήσης του κτιρίου, αλλά και για άλλα έργα αναβάθμισης της περιοχής, όπως η δημιουργία γέφυρας για τη σύνδεση με το κεντρικό Λονδίνο. Υπήρξε συνέργεια μεταξύ της Gallery, του Southwark Council, London First Organization και αποφασίστηκε η δημιουργία ενός πολιτιστικού τετραγώνου, το οποίο θα αναθάμιζε το δημόσιο χώρο και θα προσέλκυε αρκετούς επισκέπτες. Παράλληλα, η περιοχή προσφέρονταν για την επέκταση της Gallery και την αναβάθμιση της, όπως πραγματοποιήθηκε με την προσθήκη του Switch House. Η έντονη οικιστική ανάπτυξη της περιοχής αποδεικνύει άψογα το πως ο πολιτισμός μετέχει ενεργά σε έργα αστικής αναγέννησης.

	<p>Σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής Hoxton - East Inner London</p>	<p>Η έναρξη έγινε με τη συγκέντρωση στην περιοχή των Νέων Βρετανών Καλλιτεχνών στις αρχές του 1990 (Pratt, 2009)</p>	<p>Οφέλη:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Καθιέρωση του Hoxton ως το πιο διαφημισμένο πολιτιστικό hot-spot ➤ Ανάπτυξη νέων καταστημάτων εστίασης και ψυχαγωγίας με νέες θέσεις εργασίας, 1.000 περίπου κάθε χρόνο
---	--	--	--

Η περιοχή του Hoxton, υπέστη μία δραματική αλλαγή χρήσης. Ενώ στη δεκαετία του 1980 συγκαταλέγονταν ανάμεσα στις φτωχότερες και με μεγαλύτερα ποσοστά εγκληματικότητας περιοχή του Λονδίνου, η κατάσταση άλλαξε άρδην μία δεκαετία αργότερα (London Borough of Newman, 2010:10). Τότε η περιοχή αποικίστηκε από νέους καλλιτέχνες και άτυπα άρχισε να δημιουργείται μία πολιτιστική γειτονία. Η οργανική αυτή αλλαγή επέφερε αύξηση στη χρήση γης και μεταφορά της έδρας για αρκετά μέσα επικοινωνίας. Η εμβληματική πλατεία του Hoxton, η δημιουργία του Lux Cinema, η έδρα του London Film Video and Workshop αποτέλεσαν ορόσημα για την ανάπτυξή της (Pratt, 2009:1048).

Το Hoxton αποτελεί ένα παράδειγμα μη οργανωμένης κρατικής επέμβασης, αλλά μετά την άνθηση του, έγιναν προσπάθειες από πλευράς πολιτείας. Τόσο τα εθνικά όσο και τα ευρωπαϊκά κονδύλια που επενδύθηκαν είχαν ως στόχο τη στήριξη διαφόρων ιδρυμάτων που θα επιχειρούσαν την ανακαίνιση κτιρίων στην ευρύτερη περιοχή.

	<p>Σχέδιο ανάπτυξης για το Old Oak & Park Royal in West London</p>	<p>Θεωρείται το μεγαλύτερο σχέδιο αστικής αναγέννησης στο Ηνωμένο Βασίλειο</p>	<p>Οφέλη (Megson, 2015):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 65.000 νέες θέσεις εργασίας ➤ 25.500 νέες κατοικίες ➤ νέες πολιτιστικές υποδομές ➤ νέες συγκοινωνιακές υποδομές στο σιδηροδρομικό δίκτυο
---	---	--	--

Πρόκειται για ένα μακρόπνοο σχέδιο αστικής ανάπλασης στο δυτικό Λονδίνο, το οποίο εμπεριέχει τη συνεργασία του Δήμου του Λονδίνου, του Old Oak and Park Royal Development Corporation, του Greater London Authority και κάποιων άλλων οργανισμών. Το πρόγραμμα, που εκπονήθηκε το 2015, έχει ορίζοντα τριακονταετίας, με στόχο τη βελτίωση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Λονδίνου σε παγκόσμια κλίμακα (OPDC, 2016: 7). Ανάμεσα στους αρχικούς σκοπούς προβλέπεται και η πρόσκληση σημαντικών πολιτιστικών οργανισμών να αναπτύξουν υποδομές εντός της περιοχής, με στόχο τη δημιουργία πολιτιστικών κόμβων ανάπτυξης.

Από το 2017 λειτουργεί ένα παράλληλο τριετές σχέδιο, το Old Oak and Park Royal Great Place Scheme, το οποίο θα εξασφαλίσει την προώθηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιοχή. Επικεφαλής του προγράμματος τέθηκε το Create London, το οποίο θα προάγει δράσεις και εκδηλώσεις σε συνεργασία με την κοινότητα, τους επιχειρηματίες και τους οργανισμούς της περιοχής (Create London, 2017).

6.1.1.3 Το Λονδίνο ως κόμβος δημιουργίας

Το Λονδίνο συγκαταλέγεται στις πιο δημιουργικές πόλεις της υφηλίου. Το υψηλό ποσοστό φοιτητών στα πανεπιστήμιά του, η ποικιλόμορφη καλλιτεχνική σκηνή που διαθέτει, το υψηλό ποσοστό της συμβολής των δημιουργικών βιομηχανιών στη βρετανική οικονομία και τα cluster καινοτομίας και δημιουργίας που αναπτύσσει, το κατατάσσουν στις πρώτες θέσεις όσον αφορά τη δημιουργικότητα.

Η σημασία που αποδίδεται στον τομέα αυτό διαφαίνεται στην Οικονομική Στρατηγική του Δημάρχου της πόλης (2017:16), όπου δεσμεύεται ότι θα αναπτύξει πιλοτικές Δημιουργικές Ζώνες Επιχειρήσεων, βοηθώντας τους δημιουργικούς εργαζομένους και στηρίζοντας το δημιουργικό τομέα. Υποστηρίζεται ότι ο μισός πληθυσμός του εργατικού δυναμικού της πόλης αφορά άτομα με υψηλή μόρφωση και για το λόγο αυτό η πόλη συγκεντρώνει τους πιο δημιουργικούς επιχειρηματίες, ερευνητές, επιστήμονες (2017: 41).

Σύμφωνα με τον Evans (2009: 1014) οι δημιουργικές βιομηχανίες του Λονδίνου είναι συγκεντρωμένες στο κέντρο της πόλης, ενώ αντίθετα τα δημιουργικά clusters, τα οποία χρηματοδοτούνται από δημόσια περιφερειακά προγράμματα, είναι συγκεντρωμένα σε περιοχές με χαμηλή αναλογία σε δημιουργική απασχόληση, οι οποίες βιώνουν την αστική αναγέννηση, όπως το City Fringe.

Το Λονδίνο διαθέτει διάφορες περιοχές που είναι γνωστές για τη δημιουργικότητα τους και για τις δημιουργικές τους βιομηχανίες. Ανάμεσα τους δεσπόζει η περιοχή του Soho, που καθιερώθηκε ως περιοχή των μέσων, της μουσικής βιομηχανίας και των δημιουργικών ατόμων. Πρόκειται για μία περιοχή ενός τετραγώνου, η οποία αποτελεί τη δημιουργική ζώνη του Λονδίνου, συγκεντρώνοντας τα υψηλότερα ποσοστά δημιουργικών επαγγελματιών σε ολόκληρο τον πλανήτη (Schuneman, 2016). Για το λόγο αυτό κάθε χρόνο διοργανώνεται ένα φεστιβάλ, το οποίο συγκεντρώνει τους σημαντικότερους δημιουργικούς επαγγελματίες για μία εβδομάδα εργαστηρίων και συζητήσεων.

Μία άλλη περιοχή που αναπτύσσεται ραγδαία στο δημιουργικό τομέα είναι το Kings Cross. Αποτελώντας τον καλύτερο σιδηροδρομικό κόμβο στην Αγγλία, φιλοξενεί

περίπου 300 δημιουργικές επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι περισσότερες είναι της τάξεως των πέντε εργαζομένων (Kings Cross Partnership, 2003:2). Αποτελεί πόλο έλξης για το δημιουργικό τομέα λόγω της πλούσιας πολιτιστικής υποδομής που διαθέτει, της εύκολης πρόσβασης με το κέντρο, των άτυπων δικτύων που υπάρχουν. Η περιοχή φιλοξενεί αρκετές μικρές επιχειρήσεις, αλλά προσελκύει σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς, όπως τα γραφεία της Google. Τα έργα ανάπλασης που υλοποιήθηκαν, τη μεταμόρφωσαν σε μιας μικτής χρήσης περιοχή, με κατοικίες, γραφεία και δημιουργικές επιχειρήσεις, με άξονα τον πολιτισμό.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι το Λονδίνο φιλοξενεί περίπου 4.000 start up επιχειρήσεις και 251.600 θέσεις εργασίας σχετικές με την ψηφιοποίηση (Creative Boom, 2017). Η δημιουργική σκηνή της πόλης απλώνεται πλέον σε νέες περιοχές, όπως το Euston, το Camden, το Ολυμπιακό χωριό. Ένεκα τούτου αναπτύσσονται πολλές εταιρείες, οι οποίες συμβάλλουν στην εξεύρεση δημιουργικών χώρων εργασίας, όπως είναι το Hackney Hog ή το Beehive.

6.2.1 Η περίπτωση της Βαρκελώνης

6.2.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση Βαρκελώνης

Η Βαρκελώνη αποτελεί την πρωτεύουσα της Καταλονίας και τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ισπανίας. Με πληθυσμό περίπου 3.200.000 άτομα στη μητροπολιτική περιοχή, διαθέτει ισχυρή τουριστική δομή, λόγω της πολιτιστικής της κληρονομιάς και της προώθησης της ως μία από τις δημιουργικότερες πόλεις της Ευρώπης (Spanish Town Guides, 2011). Από το 2014 της αποδόθηκε ο τίτλος της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Καινοτομίας, για την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών προς διευκόλυνση των κατοίκων της.

Εικόνα 22. Χάρτης της Βαρκελώνης

6.2.1.2 Πολιτισμός και αστική αναγέννηση στη Βαρκελώνη

Η Βαρκελώνη αποτελεί το αντιπροσωπευτικότερο παράδειγμα μεσαίας περιφερειακής πόλης σχετικά με την καταλυτική επίδραση του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση του χώρου. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970 βρισκόταν σε δύσκολη κατάσταση αναφορικά με τις υποδομές, ενώ τότε ο δήμος ξεκίνησε την υλοποίηση προγραμμάτων αστικής ανάπλασης μικρής κλίμακας. Άμεσος στόχος ήταν η αναγέννηση του αστικού πυρήνα με τη δημιουργία δημόσιων χώρων και νέων κατοικιών.

Η πόλη γνώρισε τρεις περιόδους αστικών αναπλάσεων, από το 1980 έως το 2008, με έμφαση σε έργα αστικής αναγέννησης μεγάλης κλίμακας (παραλιακός ιστός) και μητροπολιτικής κλίμακας (μεταφορές και επικοινωνίες). Η κατάρρευση της βιομηχανικής της εικόνας, οδήγησε το πρώτο δημοκρατικό δημοτικό συμβούλιο σε επενδύσεις αναγέννησης στο κέντρο της πόλης (Degen & Gabeza, 2012:1024). Υπό το πρίσμα αυτό η αστική ανάπτυξη προωθήθηκε από την τοπική διοίκηση με στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναζωογόνηση (Marshall, 2000). Η έμφαση στον πολιτισμό αποδόθηκε τόσο στο Τρίτο Στρατηγικό Σχέδιο του 1999, όσο και στη δημιουργία ενός νέου θεσμικού οργανισμού, του Ινστιτούτου Πολιτισμού το 1996. Παράλληλα, τριπλασιάστηκαν τα κονδύλια για τον πολιτισμό και η Βαρκελώνη προωθήθηκε ως η πόλη της οικονομίας της γνώσης.

Η προσπάθεια για μεγάλης κλίμακας επεμβάσεις οδήγησε στη διεκδίκηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 1992. Την περίοδο της προετοιμασίας η Βαρκελώνη βίωσε σημαντικές αλλαγές στον αστικό ιστό, μέσω της αστικής ανάπλασης και της εργαλειοποίησης του πολιτισμού. Επιτεύχθηκε βελτίωση των υποδομών και των αθλητικών εγκαταστάσεων, ενώ η ανάδειξη του τοπικού πολιτισμού ακολούθησε τρεις στρατηγικές:

A) διατήρηση των ιστορικών κτισμάτων του κέντρου

B) ανάπτυξη αρχιτεκτονικών έργων – ναυαρχίδων

Γ) ανάδειξη του παραλιακού μετώπου της πόλης, ακολουθώντας το παράδειγμα των αμερικάνικων πόλεων

Η περιοχή του Port Vell μεταμορφώθηκε σε έναν τεράστιο χώρο αναψυχής, ενώ δημιουργήθηκε το el Passeig Maritim, το οποίο ένωσε την εργατική περιοχή της Barceloneta με το Ολυμπιακό Χωριό. Παράλληλα, το πολιτιστικό πρόγραμμα των Αγώνων επέβαλε την ανανέωση των πολιτιστικών υποδομών της πόλης και τόνωσε τον τοπικό πολιτισμό, εισάγοντας τον σε όλες τις αστικές πολιτικές και πολλαπλασιάζοντας τα διατιθέμενα κονδύλια.

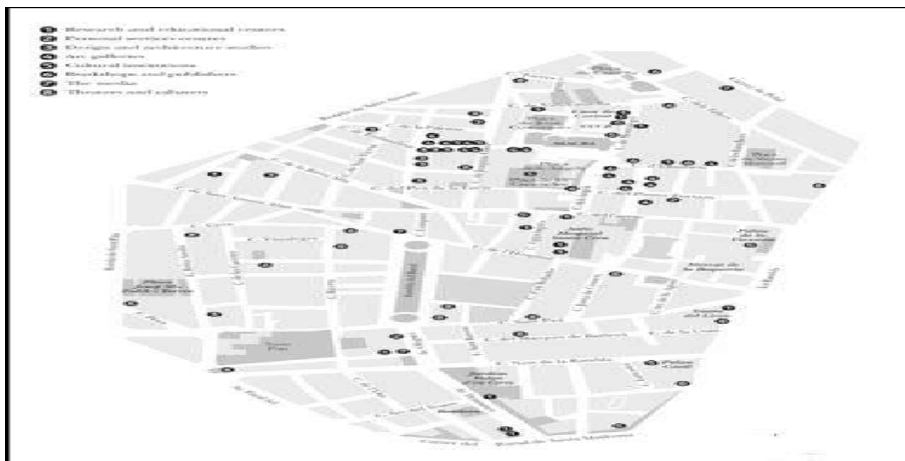
Εικόνα 23. Passeig Maritim

Source: Lonely Planet

Μία περιοχή που ανέδειξε την αστική αναγέννηση μέσω της πολιτιστικής προσέγγισης αποτελεί η περιοχή Raval. Πρόκειται για το κέντρο της πόλης, που φιλοξένησε τις πρώτες βιομηχανίες και την εργατική τάξη της εποχής, ενώ μετέπειτα υπέπεσε σε παρακμή. Αφορά το μεγαλύτερο πρότζεκτ αναγέννησης της πόλης, το οποίο συνδέθηκε με τη δημιουργία ενός πολιτιστικού cluster (Rius Ulldemolins, 2014:3030). Το 1994 δημιουργήθηκε στην περιοχή το Κέντρο Σύγχρονου Πολιτισμού, ενώ ένα χρόνο μετά εγκαινιάστηκε το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, προσδίδοντας μία μοναδική πολιτιστική φυσιογνωμία στην περιοχή.

Εικόνα 24. Cultural and educational institutions in Raval

Source: Rius Ulldemolins, 2014. Culture and authenticity in urban regeneration process: Place branding in central Barcelona

Ένα γεγονός που εκτίναξε την ανανέωση της πόλης ήταν η διοργάνωση του Παγκόσμιου Φόρουμ Πολιτισμού το 2004 στη Βαρκελώνη. Επρόκειτο για ένα μέγα πολιτιστικό και τουριστικό γεγονός, το οποίο είχε διάρκεια πέντε μηνών και αποτέλεσε την κινητήρι δύναμη για μεγάλης κλίμακας έργα (Yelinek, 2009:21). Παράλληλα, έλαβαν χώρα πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις και πρώην βιομηχανικά κτίρια παραχωρήθηκαν ως εργαστήρια καλλιτεχνών. Η διοργάνωση αυτή ουσιαστικά μεταμόρφωσε τη βιομηχανική περιοχή του Poblenou και αναγέννησε δύο υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, την Catalana και την Mina.

6.2.1.3 Η Βαρκελώνη ως δημιουργική πόλη

Η Βαρκελώνη συγκαταλέγεται ανάμεσα στις τέσσερις δημιουργικότερες πόλεις του πλανήτη, σύμφωνα με έρευνα του Barcelona Centre de Disseny (2013:2-3). Η διαπίστωση αυτή αιτιολογεί την απόφαση σημαντικών εταιριών να εγκαταστήσουν τις επιχειρήσεις τους στην πόλη, θεωρώντας ότι διαθέτει δημιουργικές υποδομές και διευκολύνει την αλληλεπίδραση με τοπικά δίκτυα και καλλιτέχνες.

Εικόνα 25. Barcelona Creative City

Source: Meet Barcelona <https://meet.barcelona.cat/en/>

Τα εργαστήρια δημιουργίας, η βαθιά σχέση με το σχέδιο, η ανάπτυξη της κινηματογραφικής βιομηχανίας, η διοργάνωση σημαντικών φεστιβάλ ψυχαγωγίας όπως το Sonar Festival, η φιλοξενία διεθνών επιχειρήσεων στον κόσμο της μόδας, η αναπτυγμένη αγορά των βιντεοπαιχνιδιών, είναι ορισμένοι από τους δημιουργικούς τομείς που γνωρίζουν άνθηση στη Βαρκελώνη. Οι δημιουργικές βιομηχανίες της πόλης απασχολούν το 11% του εργατικού δυναμικού, ενώ συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας (Ajuntament de Barcelona, 2015:17).

Το Fabra I Coats, ένα παλιό βιομηχανικό εργοστάσιο, έχει μετατραπεί με τη βοήθεια της τοπικής κοινότητας σε ένα δημιουργικό χώρο, στεγάζοντας το πολιτιστικό και κοινωνικό κέντρο της περιοχής. Πρόκειται

για ένα πρόγραμμα που ξεκίνησε το 2007, με στόχο να μεταμορφώσει εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κτίρια σε δημόσιους χώρους προώθησης του πολιτισμού και της καινοτομίας (Eurocities & KEA, 2016:85). Η σημασία του εγχειρήματος για τον τοπικό πληθυσμό αποδεικνύεται από τη χρηματοδότηση του προγράμματος κατά 70% από δημοτικούς πόρους.

Το Disseny Hub Barcelona είναι μία καινοτόμος δημοτική υποδομή που επιθυμεί να αποτελέσει έναν μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της γνώσης και τη δημιουργία. Η δημιουργία του το 2012 έχει μεταμορφώσει την αστική δομή της πόλης και έχει

προωθήσει τον τομέα του σχεδίου, με προσδοκία να τον καθιερώσει στον παγκόσμιο και ευρωπαϊκό χώρο. Η διοίκηση του είναι πρωτοποριακή, συνδυάζοντας τη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αποτελώντας το σημείο αιχμής για τις δημιουργικές βιομηχανίες της Βαρκελώνης (Ajuntament Barcelona). Πρόκειται για μία μεγάλη δημιουργική κοινότητα που συνεργάζεται αρμονικά, ανταλλάσει τεχνογνωσία, αντιμετωπίζει κοινές προκλήσεις.

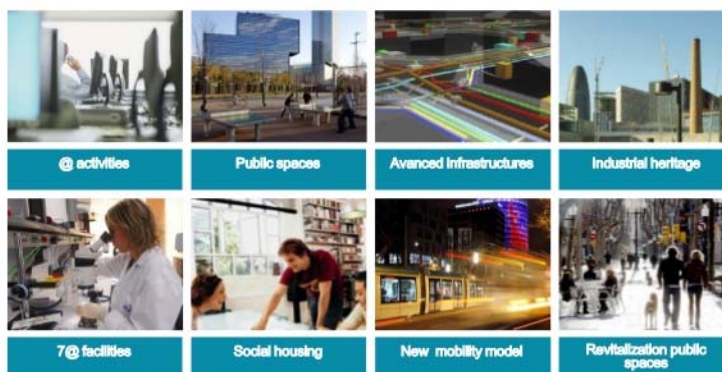

Σημαντικό πεδίο στη μεταμόρφωση της Βαρκελώνης αποτελεί η αναγέννηση της περιοχής του Poblenou, μέσω του σχεδίου 22@Barcelona. Το 2000 το δημοτικό συμβούλιο της πόλης αποφάσισε να μεταμορφώσει την παλιά βιομηχανική περιοχή σε έναν πόλο έλξης για νέες δραστηριότητες (22@Barcelona, 2012:2). Το βασικότερο πλεονέκτημα του σχεδίου ήταν η ενοποίηση δύο σημαντικών πόλων της οικονομικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης, της Placas des les Glories και του Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου.

The 22@Barcelona, the innovation district

18

The 22@ Plan, a new model of compact city

futureplaces

Προτεραιότητα του σχεδίου αποτέλεσε η συνύπαρξη παραγωγικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον με τις πιο καινοτόμες δράσεις, που χαρακτηρίζονται από έντονη χρήση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας. Ο τελικός στόχος ήταν η προσέλκυση δημιουργικών επιχειρήσεων και δημιουργικών εργαζομένων που θα επανεκινούσαν την τοπική οικονομία και θα προσέλκυαν επενδύσεις (22@Barcelona, 2012:18).

6.3.1 Η περίπτωση της Κοπεγχάγης

6.3.1.1 Χωροθετική τοποθέτηση της Κοπεγχάγης

Η Κοπεγχάγη αποτελεί τη μεγαλύτερη πόλη της Δανίας, με πληθυσμό περίπου 600.000, ενώ η μητροπολιτική περιοχή αγγίζει τους 1.811.000 περίπου κατοίκους (Municipality of Copenhagen, 2018: 5). Πρόκειται για μία από τις δυναμικότερες περιοχές της Ευρώπης με πλούσια ιστορία. Χαρακτηρίζεται για την ευαισθησία της σε θέματα πράσινης ανάπτυξης, ενώ φιλοξενεί σημαντικές δημιουργικές εταιρείες.

Εικόνα 26. Map of districts in Copenhagen

Source: Pinterest

6.3.1.2 Η πολιτιστική ταυτότητα της Κοπεγχάγης και η αναγέννηση της

Η έμφαση που αποδίδεται στον πολιτισμό είναι διάχυτη σε όλες τις πτυχές της πόλης, με γνώμονα την κοινωνική συνοχή των πολιτών και την ποιότητα ζωής τους. Έχει ανακηρυχθεί διεθνώς τρεις φορές ως η καλύτερη πόλη για να ζει και να εργάζεται κάποιος. Ο πολιτισμός ενέχει διαχρονική αξία για την πόλη και αυτό απεικονίζεται στη διάθεση των κατοίκων της να συμβάλλουν ενεργά στη δημόσια ζωή της (City of Copenhagen, 2015:8).

Η πολιτιστική πολιτική της Κοπεγχάγης εμπεριέχει τη δημιουργία και διατήρηση των πολιτιστικών υποδομών που θα παρέχουν μία ζωντανή πολιτιστική ζωή στους

κατοίκους της, με στόχο να αφιερώνει ο τοπικός πληθυσμός αρκετό χρόνο στο δημόσιο χώρο. Για το λόγο αυτό δαπανώνται σημαντικά ποσά.

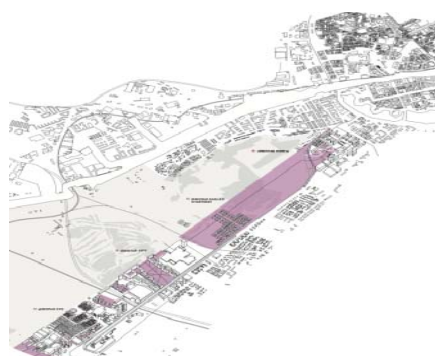
Τα σπίτια πολιτισμού αποτελούν εμβληματική απόδειξη της ανάγκης για συμμετοχή όλων στα πολιτιστικά δρώμενα. Πρόκειται για κοινοτικά ή πολιτιστικά κέντρα στη διάθεση των πολιτών. Η θέση των βιβλιοθηκών κατέχει επίσης πρωταγωνιστικό ρόλο στην πολιτιστική ζωή της πόλης. Διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο λαϊκών βιβλιοθηκών σε όλη τη Δανία, με μία κεντρική βιβλιοθήκη και δέκα εννιά παραρτήματα. Αντίστοιχο ρόλο ενέχουν τα κέντρα ψυχαγωγίας, που παρέχουν εσωτερικές ή εξωτερικές δραστηριότητες στους πολίτες, με έμφαση στον αθλητισμό.

Η πόλη διαθέτει πληθώρα μουσείων, εμπλουτίζοντας τις πολιτιστικές υποδομές της. Αντίστοιχα υπάρχει το πρόγραμμα “Be part of the city”, όπου διάφοροι σύλλογοι, κλαμπ, απογευματινά σχολεία, παρέχουν ευκαιρίες για μουσική, χορό, σπορ και άλλες δραστηριότητες, στον τοπικό πληθυσμό και προωθούν την αλληλεπίδραση των κατοίκων (City of Copenhagen, 2016:32).

Η Κοπεγχάγη υπερέχει σε πολιτιστικό παλμό και στη δημιουργική οικονομία, κατέχοντας τη 2η θέση ανάμεσα στις 34 πόλεις της XL κατηγορίας σύμφωνα με το Cultural and Creative Cities Monitor. Αυτό οφείλεται στην πολιτιστική συμμετοχή και ελκυστικότητα που παρέχει. Παράλληλα φιλοξενεί δύο σημαντικά πολιτιστικά γεγονότα, την Εβδομάδα Μόδας και το Φεστιβάλ Τζαζ, κατατάσσοντας την σε εξέχουσα θέση στον ευρωπαϊκό χώρο (Eurocities & KEA, 2016:108).

Η αστική αναζωογόνηση της πόλης ξεκίνησε το 1997 με τη συνεργασία κεντρικής κυβέρνησης και δήμου για την υλοποίηση τριών προγραμμάτων αναγέννησης στις πιο ευάλωτες περιοχές της πόλης. Στόχος των προγραμμάτων ήταν η δημιουργία θετικής εικόνας για τη γειτονία και η κοινωνική συνοχή των κατοίκων, μέσω της φυσικής αναγέννησης και των πολιτιστικών υποδομών (Petersen, 2011). Το ενδιαφέρον σημείο ήταν η συμμετοχή των πολιτών στην παροχή προτάσεων για το μέλλον της γειτονιάς τους.

Η περιοχή Orestad αποτελεί το μεγαλύτερο σχέδιο αναγέννησης της πόλης. Πρώην στρατιωτική περιοχή που μετατράπηκε σε κατοικίες και

εμπορικές δραστηριότητες. Προωθήθηκε από το δήμο της Κοπεγχάγης με στόχο την αναγέννηση μιας ξεχασμένης περιοχής και τη στρατηγική ανάπτυξη της πόλης (Orestad District, 2017). Παράλληλα, υλοποιήθηκε το έργο της δημιουργίας μετρό για εύκολη πρόσβαση στο κέντρο. Το σχέδιο περιλάμβανε το διαχωρισμό της περιοχής σε τέσσερα διαμερίσματα, με διαφορετικές λειτουργίες και διαφορετικές περιόδους υλοποίησης.

6.3.1.3 Η δημιουργική Κοπεγχάγη

Η Κοπεγχάγη αποτελεί περίπτωση δημιουργικής πόλης που προέκυψε μέσα από αστικές πολιτικές. Η χρήση έργων υποδομών που λειτούργησαν ως τοπόσημα και την καθιέρωσαν στον ευρωπαϊκό χώρο, αποτελεί το σημείο της επιτυχίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η γέφυρα Øresund, που ενώνει Κοπεγχάγη και Μάλμο. Παράλληλα, στην καθιέρωση της πόλης ως μιας οικονομίας της δημιουργίας και της γνώσης συμβάλλουν κυβερνητικοί φορείς, πανεπιστήμια, επιστήμονες, τοπική αυτοδιοίκηση, ιδιωτικοί οργανισμοί (Copenhagen Capacity). Η αστική πολιτική της Κοπεγχάγης για την προώθηση των ΠΔΒ και της δημιουργικής τάξης γέννησε την ανάγκη για επίλυση αστικών προβλημάτων με καινοτόμες λύσεις. Η ακολουθούμενη αστική πολιτική στοχεύει σε (Hansen et al, 2001: 853):

- προώθηση δημιουργικών ιδρυμάτων
- δημιουργία εμβληματικών κτιρίων
- κατασκευή της δημιουργικής τάξης
- επενδυτική πολιτική κατοικιών
- σημαντικά έργα υποδομών

Το Copenhagen Creative Cluster αποτελεί το μεγαλύτερο cluster της χώρας, με έμφαση στις δημιουργικές βιομηχανίες. Περιλαμβάνει επιχειρήσεις από όλους τους δημιουργικούς τομείς, όπως αρχιτεκτονική, σχέδιο, μουσική, κινηματογράφος, μόδα (Copenhagen Capacity). Για το λόγο αυτό επενδύονται σημαντικά ποσά από την κεντρική κυβέρνηση.

Το Paper Island αποδεικνύει τη βούληση της τοπικής αυτοδιοίκησης για στήριξη της δημιουργίας απέναντι στην ασύμμετρη επενδυτική ανάπτυξη. Η πόλη απαίτησε και

επέβαλε παράταση πέντε ετών στα σχέδια για ανάπτυξη κατοικιών και γραφείων στην περιοχή Christiansholm (O'Sullivan, 2016). Την περίοδο αυτή οι αποθήκες της περιοχής προσέλκυσαν δημιουργικές επιχειρήσεις και προσέθεσαν στο δημιουργικό οικοσύστημα της πόλης.

Η περιοχή Freetown Christiania αποτελεί μία αυτόνομη κοινότητα εντός της πόλης, που φιλοξενεί τον εναλλακτικό πληθυσμό της Κοπεγχάγης (Seferou, 2018). Εγκατεστημένη σε μία πρώην στρατιωτική βάση, στεγάζει περίπου 900 άτομα. Η φιλοξενία αυτής της κοινότητας εντός της πόλης αποδεικνύει την ανεκτικότητα της, απαραίτητο συστατικό στοιχείο για μία δημιουργική πόλη σύμφωνα με τα 3 Ts της θεωρίας του Florida.

Οι οργανισμοί Copenhagen Capacity και Copenhagen for the Win αποτελούν απτά παραδείγματα της σημασίας που αποδίδει η πόλη στη δημιουργία start - up επιχειρήσεων σε υψηλής τεχνολογίας τομείς. Εκτός από την πληροφόρηση, παρέχουν πλήρη υποστήριξη προς δημιουργικές επιχειρήσεις και εργαζόμενους που θέλουν να επενδύσουν στην Κοπεγχάγη.

Το πρόγραμμα Kunstgreb αποτελεί σημείο αναφοράς για τη συνεργασία μεταξύ καλλιτεχνών και επιχειρήσεων, προάγοντας το δημιουργικό τομέα. Ξεκίνησε το 1990 με στόχο τη μείωση της ανεργίας των καλλιτεχνών. Βασικά του εργαλεία αποτέλεσαν η παροχή τεχνικών δεξιοτήτων στους καλλιτέχνες για προσέγγιση του επιχειρηματικού τομέα και προώθηση δημιουργικών προτάσεων. Η χρηματοδότηση του άγγιξε τα 2,5 εκατομμύρια ευρώ, με το 50% από ευρωπαϊκά κονδύλια, ενώ υλοποιήθηκαν 63 πρότζεκτς στα οποία συνεργάστηκαν 53 επιχειρήσεις (Eurocities & KEA, 2016:108-110).

6.4.1 Η περίπτωση της Δράμας

Η Δράμα είναι μία ακριτική πόλη 44.823 κατοίκων (ΕΛΣΤΑΤ, 2011). Ο μεγαλύτερος όγκος του πληθυσμού είναι αγροτικός, ενώ η πρόσβαση σε μεγάλα αστικά κέντρα δεν είναι εύκολη λόγω μη σύνδεσης με την Εγνατία Οδό. Πάρα ταύτα η πόλη διαθέτει σημαντικές δομές που καλύπτουν τις βασικές πολιτιστικές ανάγκες των κατοίκων.

Εικόνα 27. Η πόλη της Δράμας

Πηγή: 1^ο Λύκειο Δράμας

6.4.1.1 Η πολιτιστική και δημιουργική ταυτότητα της Δράμας

Η Δράμα διαθέτει σημαντικές πολιτιστικές υποδομές, όπως τα μουσεία της πόλης, Αρχαιολογικό, Εκκλησιαστικό, Τρένων, τη Βιβλιοθήκη, τον πολυχώρο Ελευθερία, τον κινηματογράφο Ολύμπια, το μουσικό σχολείο, το δημοτικό ωδείο, πληθώρα πολιτιστικών συλλόγων, δυναμική συγγραφική σκηνή.

Κάθε χρόνο διοργανώνονται εκατοντάδες εκδηλώσεις, με γνώμονα την κάλυψη των πολιτιστικών αναγκών των κατοίκων. Ξεχωρίζουν τα Ελευθέρια, σε ανάμνηση της απελευθέρωσης της πόλης, το νεανικό μουσικό Φεστιβάλ Dramaica, η Δραμινογνωσία, το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και η Ονειρούπολη.

Όσον αφορά την αστική αναγέννηση παρατηρείται ότι υλοποιείται από τα επιχειρησιακά προγράμματα του Δήμου. Το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Αναγέννησης (ΟΣΑΑ) 2007 - 2013 του Δήμου έχει να επιδείξει σημαντική επιτυχία σε θέματα πολιτισμού, αστικής ανάπτυξης, ποιότητας ζωής, πράσινης ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής (ΟΣΑΑ, 2016:11). Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου 2014-2019 επίσης υπάρχει πρόβλεψη για τον πολιτισμό, την αστική ανάπτυξη, την οικονομία της γνώσης (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, 2016: 122).

Την τρέχουσα περίοδο ξεκίνησαν οι εργασίες για το μεγαλύτερο έργο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Δράμας, το πρότζεκτ βιοκλιματικής αναβάθμισης, που θα ενοποιήσει τα δύο μεγάλα πάρκα της πόλης, την Αγία Βαρβάρα με το Δημοτικό Κήπο. Εκτός από το περιβαλλοντικό όφελος, το έργο προβλέπει τη δημιουργία δημόσιων χώρων καθώς και σύνδεση της πολιτιστικής διαδρομής, ώστε να αναδειχθούν τα μνημεία της πόλης.

Εικόνα 28. Μακέτα του σχεδίου ανάπλασης

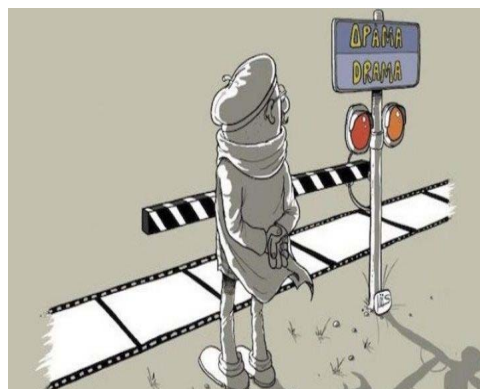
Πηγή: Εφημερίδα Πρωινός Τύπος, 2017

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο Δήμος στο πλαίσιο των επιχειρηματικών του σχεδίων για την αστική ανάπτυξη προσπαθεί να εντάξει τον πολιτισμο, με στοχευμένες παρεμβάσεις καθώς και τη δημιουργία, μέσω της οικονομίας της γνώσης. Παράλληλα, επιδιώκεται η αξιοποίηση της δημιουργικής οικονομίας μέσα από προγράμματα που αναπτύσσει η Περιφέρεια ΑΜΘ. Εντούτοις, η πόλη της Δράμας δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δημιουργική πόλη σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, διότι δεν διαθέτει κάποια από τα τιθέμενα κριτήρια. Η φιλοξενία διεθνών φεστιβάλ όπως το Φεστιβάλ Μικρού Μήκους με το διεθνές διαγωνιστικό τμήμα καθώς και το διεθνές φεστιβάλ παραδοσιακών χορών του Ξηροποτάμου, θα μπορούσε να την κατατάξει στο Παρατηρητήριο Πολιτιστικών και Δημιουργικών Πόλεων της Ε.Ε.

6.4.1.2 Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους

Το εν λόγω Φεστιβάλ αποτελεί σημείο κατατεθέν της πόλης. Διοργανώνεται από το 1978, ενώ ξεκίνησε από την κινηματογραφική λέσχη Δράμας. Αρχικά την υποστήριξη του ανέλαβε ο Δήμος, ενώ από το 1980 η πολιτεία συμβάλλει ενεργά. Ήδη από το 1996 το Υπουργείο Πολιτισμού το έχει εντάξει στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων, εξασφαλίζοντας απρόσκοπτη χρηματοδότηση και κύρος. Ο θεσμός περιλαμβάνει ένα εθνικό μέρος και ένα διεθνές, φέρνοντας σε επαφή τους συντελεστές του χώρου από τη διεθνή κοινότητα.

Το Φεστιβάλ διοργανώνεται κάθε Σεπτέμβριο, με εμφανές το όφελος για την πόλη και τους κατοίκους. Η επαφή με έναν τόσο μεγάλο αριθμό ταινιών από την παγκόσμια κοινότητα παρέχει ένα δεκαήμερο πολιτιστικών δράσεων στην πόλη, ενώ παράλληλα τονώνει την οικονομία της.

6.4.1.3 Ονειρούπολη

Ο θεσμός της Ονειρούπολης ξεκίνησε το 2004 ως μία χριστουγεννιάτικη γιορτή στο κέντρο της πόλης. Έκτοτε αποτελεί το μεγαλύτερο και γνωστότερο θεματικό πάρκο των Χριστουγέννων και εμπνέει πολλές ελληνικές πόλεις. Διοργανώνεται από τη ΔΕΚΠΟΤΑ Δράμας και προσδίδει στο brand name της πόλης, προσελκύνοντας πολλούς επισκέπτες και τονώνοντας την τοπική οικονομία. Αδιαμφισβήτητα αποτελεί το σημαντικότερο τουριστικό προϊόν της Δράμας και η διοργάνωση της για ένα περίπου μήνα ετησίως επιφέρει προστιθέμενη αξία στην πόλη.

6.4.2 Ευρήματα της έρευνας στη Δράμα

Επειδή η Δράμα αποτελεί μία μικρομεσαία πόλη με μικρό βιβλιογραφικό ενδιαφέρον, επιλέχθηκε το εργαλείο της δομημένης συνέντευξης για να αποτυπωθούν οι απόψεις τόσο των stakeholders όσο και των απλών κατοίκων για την αστική αναβίωση και τη δημιουργία, με όχημα τον πολιτισμό. Στις συνεντεύξεις συμμετείχαν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες, εργαζόμενοι στο δημόσιο.

Η ανάλυση των συνεντεύξεων αποδεικνύει ότι οι αιρετοί της αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζουν τη Δράμα ως μία δημιουργική πόλη, ένεκα της αγάπης του πληθυσμού για τον πολιτισμό και τη δημιουργία και λόγω των σημαντικών πολιτιστικών διοργανώσεων που υλοποιεί. Παρόλα αυτά αναγνωρίζουν ότι υπάρχει έλλειψη σε πολιτιστικές υποδομές και ότι η τόσο η αναβίωση της πόλης όσο και η κατάταξή της ως δημιουργική, επιτάσσει τη χρήση ευρωπαϊκών κονδυλίων που θα προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες. Παράλληλα, αναγνωρίζουν το γεγονός ότι ο δήμος Δράμας εκμεταλλεόμενος τα κοινοτικά εργαλεία και κονδύλια έχει εντάξει σημαντικά έργα στην αστική ατζέντα. Η απόδοση της έννοιας δημιουργική βιομηχανία στις δύο σημαντικές διοργανώσεις αντιμετωπίζεται από τους ιθύνοντες με μία ευρύτερη έννοια και όχι σύμφωνα με τους επιστημονικούς ορισμούς, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στη συνέντευξη του Δημάρχου, ταυτίζονται. Η έννοια του απολογισμού στις αναφερόμενες δράσεις αντιμετωπίζεται κυρίως με οικονομικούς όρους και χωρίς περαιτέρω προεκτάσεις στην ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Από την άλλη πλευρά, οι καλλιτέχνες και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο, αναγνωρίζουν τη σημασία του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση και στη δημιουργία, όμως δεν κατατάσσουν τη Δράμα στις δημιουργικές πόλεις. Εντούτοις, παρουσιάζουν σημαντικές γνώσεις για τα τεκταινόμενα στο χώρο της πόλης, χωρίς όμως να διαθέτουν εξειδικευμένα στοιχεία. Δεν χαρακτηρίζουν τους δύο αναφερόμενους θεσμούς ως πολιτιστικές βιομηχανίες, ενώ περιγράφουν και οι ίδιοι τις ελλείψεις σε πολιτιστικές υποδομές καθώς και την ανάγκη για στήριξη μέσω κοινοτικών κονδυλίων.

Παρόλο που το δείγμα των συνεντεύξεων είναι μικρό, έγιναν προσπάθειες να μετέχουν σημαντικοί stakeholders της πόλης (επιμελητήριο, ξενοδόχοι, πολιτιστικοί σύλλογοι,

υπεύθυνοι της ΚΕΔΚΕ ή της Περιφέρειας κλπ), αλλά δεν κατέστη δυνατόν. Οπότε τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν περιορίζονται σε μικρό, αλλά αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού και κυρίως των υπευθύνων στρατηγικού σχεδιασμού.

Η πρόταση της γράφουσας είναι η αξιοποίηση των σημαντικών καπναποθηκών που διαθέτει η πόλη στην περιοχή της Αγίας Βαρβάρας και της δημιουργία ενός πολιτιστικού cluster στην περιοχή. Ήδη εκεί στεγάζεται η Βιβλιοθήκη, σύντομα θα δημιουργηθεί το φωτογραφικό μουσείο, ενώ μπορούν να φιλοξενηθούν τα γενικά αρχεία του κράτους και να δημιουργηθεί ένα μουσείο καπνού.

Κεφάλαιο 7

Συμπεράσματα

Η εργασία επιχείρησε να παρουσιάσει τη στενή σχέση που υφίσταται ανάμεσα στο τρίπτυχο αστική αναβίωση – δημιουργική πόλη – πολιτισμός. Κοινό σημείο αναφοράς αποτελεί η άμεση συσχέτισή τους με τη νέα αστική ατζέντα που προωθείται τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο και αφορά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Η ποιότητα ζωής των αστικών πληθυσμών αξιολογείται με διάφορους δείκτες. Στη συγκεκριμένη εργασία η αστική ποιότητα ζωής ορίζεται ως η οικονομική κατάσταση, το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον, οι ανοιχτοί δημόσιοι χώροι, τα μέσα μαζικής μεταφοράς, οι ευκαιρίες εκπαίδευσης, η ποιότητα των κατοικιών, οι πολιτιστικές υποδομές. Τα εν λόγω κριτήρια περιλαμβάνουν αρκετούς κοινούς δείκτες με όσα ορίζονται από την εταιρία Mercer, στοιχειοθετώντας το Δείκτη Ποιότητας Διαβίωσης.

Η αλληλεπίδραση ανάμεσα στην αστική αναβίωση και στις δημιουργικές πόλεις, που προκύπτει ως βασικό ερευνητικό ερώτημα, εστιάζει στον άξονα του πολιτισμού, ο οποίος χρησιμοποιείται ως μοχλός ανάπτυξης και στις δύο περιπτώσεις, ενώ επιφέρει θετικά αποτελέσματα για τις πόλεις. Η αναβάθμιση των γειτονιών, η διοργάνωση σημαντικών πολιτιστικών γεγονότων, η ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών συμβάλλουν στην αναγέννηση μιας πόλης, η οποία μπορεί κάλλιστα να προσελκύσει τόσο τη λεγόμενη δημιουργική τάξη όσο και τις δημιουργικές επιχειρήσεις.

Παράλληλα, επιτυγχάνεται η οικονομική ανάπτυξη των πόλεων αφενός μέσω των προγραμμάτων αναβίωσης και αφετέρου μέσω της προώθησης της δημιουργίας. Επομένως ο οικονομικός παράγοντας αποτελεί έναν επίσης συνεκτικό δεσμό και για το λόγο αυτό οι εκάστοτε κυβερνήσεις μεριμνούν για την ενσωμάτωση των προγραμμάτων αναβίωσης σε όλες τις δημόσιες πολιτικές είτε αφορούν εθνικά είτε ευρωπαϊκά κονδύλια.

Η επίδραση του πολιτισμού καθώς και των ΠΔΒ στην αστική αναζωογόνηση, όπως ανακύπτει από το δεύτερο βασικό ερευνητικό ερώτημα, είναι εμφανής σε όλες τις στρατηγικές αστικής αναζωογόνησης. Η διαπίστωση αυτή προκύπτει τόσο από τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για την ανάδειξη του πολιτισμού σε ρόλο ρυθμιστή για θέματα αστικής ανάπτυξης, όσο και από τη συμβολή των ΠΔΒ στην ενδυνάμωση της ταυτότητας των περιοχών στις οποίες αναπτύσσονται. Άλλωστε η οικονομική αξία που εμπεριέχεται στην παραγωγή των πολιτιστικών αγαθών καθώς η συμβολή της δημιουργικής οικονομίας στα προγράμματα αστικής ανάπτυξης έχουν προεκτάσεις σε όλους τους δείκτες της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Παράλληλα η δημιουργία πολιτιστικών συστάδων σε μία περιοχή επιφέρει επιπλέον προστιθέμενη αξία σε αυτήν, αφενός προάγοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της, αφετέρου ενδυναμώνοντας την οικονομία της και αξιοποιώντας τις δημιουργικές δυνάμεις της.

Επομένως η υπόθεση εργασίας ότι οι πολιτιστικές πολιτικές συμβάλλουν ενεργά στην αναγέννηση των πόλεων, αποτελεί έμπρακτη απόδειξη του παραπάνω ερευνητικού ερωτήματος. Για το λόγο αυτό και η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη από το 2000 έχει εντάξει όλα τα προγράμματα που αφορούν την αστική ανάπτυξη σε άξονα αναφοράς για τη δημιουργία βιώσιμων κοινοτήτων και την ενδυνάμωση της τοπικότητας. Ειδικότερα οι πολιτιστικές πολιτικές της Ένωσης με στόχο την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν προωθήσει ποικίλα προγράμματα με έμφαση στους οικονομικούς δείκτες και στη φυσική αναγέννηση των περιοχών.

Ο ρόλος του city branding απασχόλησε το εν λόγω πόνημα και σύμφωνα με τις ερευνητικές υποθέσεις μπορεί να συμβάλλει τόσο στην οικονομική τόνωση μιας περιοχής όσο και στην αστική αναγέννησή της. Αυτό αποδείχτηκε στην εργασία, εφόσον το μάρκετινγκ τόπου προωθεί μεν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα ενός τόπου, με στόχο την προσέλκυση επιχειρήσεων, επενδύσεων, τουρισμού, νέων κατοίκων ή εργαζομένων, επιβάλλει δε την κινητοποίηση από πλευράς τοπικών δρώντων, απαντώντας ουσιαστικά στο τρίτο ερώτημα της εργασίας. Αυτό συνεπάγεται στρατηγικό σχεδιασμό για την αναβάθμιση της πόλης σε επίπεδο γειτονιάς, προστασία πολιτιστικών μνημείων, παροχή έργων ναυαρχίδων, άρα απαιτεί αστικές αναμορφώσεις, που με τη σειρά τους επιβάλλουν την διάθεση κονδυλίων. Ταυτόχρονα οι αστικές μεταμορφώσεις επιφέρουν νέους επισκέπτες ή νέους επενδυτές, που με τη σειρά του συμβάλλουν στην προστιθέμενη οικονομική αξία της περιοχής.

Οι πόλεις που επιλέχθηκαν ως μελέτες περίπτωσης, ειδικά οι τρεις μεγάλες, παρουσιάζουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά, όπως το ότι αποτελούν σημαντικά οικονομικά κέντρα, διαθέτουν σημαντικό πολιτιστικό κεφάλαιο, αποτελούν πόλο τουριστικής έλξης. Πάρα ταύτα, η επιτυχία τους σε θέματα αστικής αναβίωσης και δημιουργικότητας έγκειται σε στοχευμένες στρατηγικές, οι οποίες αξιοποίησαν τα ευρωπαϊκά κονδύλια, εφάρμοσαν καλές πρακτικές άλλων περιοχών, έδωσαν έμφαση στην οικονομία της γνώσης, ανέπτυξαν τις ΠΔΕ εντός των χωρικών τους ενοτήτων, προώθησαν τη συνεργασία σε τοπικό επίπεδο και εφάρμοσαν μακροχρόνιο αστικό σχεδιασμό. Η καινοτομία που έχουν αναπτύξει μέσω των πολιτιστικών ή δημιουργικών cluster που δημιούργησαν, η οικονομική συμβολή του τουρισμού, η έμφαση σε έργα αστικών αναπλάσεων τόσο για την επανάχρηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων όσο και για την άνθηση πρώην βιομηχανικών περιοχών, η ανάγκη για ανάπλαση των γειτονιών και βελτίωση της ποιότητας των κατοίκων τους, οι σημαντικές πολιτιστικές υποδομές που ανέπτυξαν, η εργαλειοποίηση του πολιτισμού προς όφελος των κατοίκων τους, οδήγησαν στην επιτυχία τους, απαντώντας ουσιαστικά στο πέμπτο ερώτημα του πονήματος.

Το έκτο ερευνητικό ερώτημα που απευθύνεται στη σύγκριση μεγάλων μητροπόλεων και μεσαίων πόλεων, απαντήθηκε μερικώς από το πόνημα, διότι πηγάζει από την υπόθεση ότι η Ευρώπη επιδιώκει τη σύγκλιση σε περιφερειακό επίπεδο. Όπως αποδείχθηκε, η Ένωση έχει δαπανήσει σημαντικά κονδύλια για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και σύγκλισης, ειδικά την περίοδο 2007-2013. Κάτι αντίστοιχο προκύπτει και για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, στην οποία οι ΠΔΒ αποτελούν βασικό άξονα προτεραιότητας. Η Δράμα επιχείρησε να εντάξει σημαντικά έργα που αφορούν τον πολιτισμό ή την αστική αναγέννηση στα εν λόγω προγράμματα. Ένεκα τούτου, το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους ανανεώθηκε και υπάρχει πρόβλεψη για περαιτέρω ανάπτυξή του μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Με σημαντικές διοργανώσεις ως πολιτιστικές ναυαρχίδες έχει αναδείξει την πολιτιστική της ταυτότητα και έχει προσελκύσει τουρισμό, με απτά οικονομικά αποτελέσματα για τον τοπικό πληθυσμό. Ταυτόχρονα, η χρήση κοινοτικών κονδυλίων για έργα αστικής αναγέννησης και για αναβάθμιση πολιτιστικών υποδομών συμβάλλει ενεργά στην άρση της κοινωνικής απομόνωσης της περιοχής και στην μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, βελτιώνοντας τη ζωή των κατοίκων της.

Αντίστοιχα οι μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις έκαναν χρήση των κοινοτικών κονδυλίων για να επιτύχουν την κοινωνική συνοχή και σύγκλιση εντός των χωρικών τους ενοτήτων. Έδωσαν έμφαση σε υποβαθμισμένες γειτονιές ή περιοχές τους και επεδίωξαν την φυσική και οικονομική άνθησή τους, με γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πληθυσμών τους.

Συνοπτικά εξάγεται το συμπέρασμα ότι με σωστό αστικό σχεδιασμό, με αξιοποίηση των διατιθέμενων κοινοτικών κονδυλίων, με υιοθέτηση καλών πρακτικών, με συνεργασία σε περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι εφικτή η σύγκλιση και η βελτίωση της καθημερινότητας των κατοίκων. Βέβαια παρόλο που τα κίνητρα είναι η ωφέλεια του συνόλου των πολιτών, αυτό δεν επιτυγχάνεται πάντοτε. Ειδικά σε περιπτώσεις που σχετίζονται με τον εξευγενισμό περιοχών, οι ασθενέστερες οικονομικές τάξεις πλήττονται και αναγκάζονται να μετακομίσουν, προς όφελος των ανώτερων οικονομικά τάξεων και των αστικών σχεδιαστών. Επίσης πρέπει να τονιστεί ότι η ανάπλαση μιας περιοχής ή η μετατροπή μιας πόλης σε δημιουργική πολλές φορές διαταράσσει την καθημερινότητα των πολιτών προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων ή των δημιουργικών εργαζομένων, χωρίς να είναι το ζητούμενο από πλευράς κατοίκων. Για το λόγο αυτό βασική παράμετρος σε όλα τα έργα αστικής ανάπτυξης είναι η συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων, με άριστο παράδειγμα την πόλη της Κοπεγχάγης που επενδύει σε αυτό το μοντέλο.

Παράρτημα Α

Πίνακες και Εικόνες

Πίνακας 1. Ορισμός του αστικού χώρου με βάση το μέγεθος του πληθυσμού και άλλα κριτήρια

Country	Urban Definition
Argentina	Populated centers with 2,000 or more
Canada	Places of 1,000 or more
China	Cities designated by the State Council and other places with density of 1,500 or more per sq. km.
India	Specified towns with governments and places with 5,000 or more and at least three-fourths of the male labor force not in agriculture
Japan	Cities (shi) with 50,000 or more
Maldives	Male, the capital
Mexico	Localities of 2,500 or more
New Zealand	Cities, towns, etc. with 1,000 or more
Niger	Capital city and department and district capitals
Norway	Localities of 200 or more
Peru	Populated centers with 100 or more dwellings

Country	Urban Definition
Senegal	Agglomerations of 10,000 or more
United States	Places of 2,500 or more, urbanized areas of 50,000 or more

Πηγή: United Nations Statistics Division, *2007 Demographic Yearbook*: table 6.

Πίνακας 2. Δομή του Αστικού Σχεδίου Ελέγχου

1. Δημογραφία	6. Περιβάλλον
1.1 Πληθυσμός	6.1 Κλίμα - Γεωγραφία
1.2 Εθνικότητα	6.2 Ποιότητα αέρα και φασαρία
1.3 Δομή νοικοκυριών	6.3 Νερό
2. Κοινωνικοί δείκτες	6.4 Χρήση γης
2.1 Στέγαση	6.5 Χρήση ενέργειας
2.2. Υγεία	7. Ταξίδια και μεταφορές
2.3 Έγκλημα	7.1 Ταξιδιωτικά πρότυπα
3. Οικονομικοί δείκτες	8. Κοινωνία της πληροφορίας
3.1. Αγορά εργασίας	8.1 Χρήστες και υποδομές
3.2 Οικονομική δραστηριότητα	8.2 Τοπική e-διακυβέρνηση
3.3 Εισοδηματικές ανισότητες και φτώχεια	8.3 Τομείς ICT
4. Αστική δέσμευση	9. Πολιτισμός και Αναψυχή
4.1 Αστική δέσμευση	9.1 Πολιτισμός και αναψυχή
4.2 Τοπική αυτοδιοίκηση	9.2 Τουρισμός
5. Εκπαίδευση	
5.1 Παροχές εκπαίδευσης	
5.2 Εκπαιδευτικά Προσόντα	

Πίνακας 3. The Global Creativity Index

Rank	Country	Technology	Talent	Tolerance	Global Creativity Index
1	Australia	7	1	4	0.970
2	United States	4	3	11	0.950
3	New Zealand	7	8	3	0.949
4	Canada	13	14	1	0.920
5	Denmark	10	6	13	0.917
5	Finland	5	3	20	0.917
7	Sweden	11	8	10	0.915
8	Iceland	26	2	2	0.913
9	Singapore	7	5	23	0.896
10	Netherlands	20	11	6	0.889
11	Norway	18	12	9	0.883
12	United Kingdom	15	20	5	0.881
13	Ireland	23	21	7	0.845
14	Germany	7	28	18	0.837
16	Switzerland	19	22	17	0.822
16	France	16	26	16	0.822
16	Slovenia	17	8	35	0.822
18	Belgium	28	18	14	0.817
19	Spain	31	19	12	0.811

20	Austria	12	26	32	0.788
21	Hong Kong	32	32	30	0.715
21	Italy	25	31	38	0.715
23	Portugal	35	36	22	0.710
24	Japan	2	58	39	0.708
25	Luxembourg	20	48	32	0.696

Source: Florida, Mellander & King, 2015. *The Martin Prosperity Institute*.

Πίνακας 4. Επιπτώσεις του εξευγενισμού στη γειτονιά

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Σταθεροποίηση υποβαθμισμένων περιοχών	Εκτοπισμός μέσω των ενοικίων και της αύξησης των τιμών
Αύξηση της αξίας της γης	Πικρία της κοινότητας και διαμάχη
Μείωση των κενών κτιρίων	Αδυναμία για διατήρηση στέγασης και δημιουργία αστέγων
Αύξηση τοπικών δημοσιονομικών εσόδων	Εκτοπισμός εμπορίου/βιομηχανίας
Δυνατότητα για επιπλέον ανάπτυξη	Αύξηση κόστους και αλλαγές στις δημόσιες υπηρεσίες
Μείωση της τάσης επέκτασης στα προάστια	Έκλειψη της κοινωνικής ποικιλομορφίας
Αυξημένη κοινωνική ενσωμάτωση	Μείωση πληθυσμού σε εξευγενισμένες περιοχές
Μείωση του εγκλήματος	
Αποκατάσταση του εισοδήματος με ή χωρίς κρατική χορηγία	

Πηγή: Atkinson, 2002. Does Gentrification Help or Harm Urban Neighbourhoods? An Assessment of the Evidence-Base in the Context of the New Urban Agenda.

Πίνακας 5. Κατάταξη πόλεων με πληθυσμιακά κριτήρια, σύμφωνα με το Παρατηρητήριο Πολιτιστικών και Δημιουργικών Πόλεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πληθυσμός Πόλεων	Κατηγορία Πόλεων
1.000.000	XXL
500.000 – 1.000.000	XL
250.000 – 500.00	L
100.00 - 250.000	M
50.000 – 100.000	S

Πηγή: Cultural and Creative Cities Monitor – European Union

Πίνακας 6. Προγράμματα και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον Πολιτισμό

Τίτλος προγράμματος ή πολιτικής	Χρονική περίοδος που καλύπτει	Σκοποί που εξυπηρετεί
Θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης	Από το 1985	Ανάδειξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της κοινής ιστορίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών
Cultural Policy Review Program	Από το 1986	Αξιολογεί τις πολιτιστικές πολιτικές των κρατών μελών της Ένωσης για ανάλυση και συμβουλευτική, με στόχο τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση προς όφελος των Ευρωπαίων πολιτών

Συνθήκη του Μάαστριχτ, άρθρο 87	1992	Υιοθέτηση μέτρων σχετικών με τον πολιτισμό μέσω κρατικών ενισχύσεων
Πολιτισμός	2007 - 2013	Τόνωση της δημιουργικότητας & ανάδειξη της αμοιβαίας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς
Ευρώπη για τους Πολίτες	2007- 2013	Ανάδειξη του πολιτισμού μέσω της σύνδεσης της μάθησης με τον πολιτισμό
Πολυετές σχέδιο εργασίας	2005 - 2007	Προώθηση του πολιτισμού μέσω συγκεκριμένων σχεδίων και παρεμβάσεων
Κανονισμός Ευρωπαϊκής Ένωσης 1205/2013 για το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη	2014 - 2020	Προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας και της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, τόνωση των ευρωπαϊκών κλάδων πολιτισμού και δημιουργίας
Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό έτους 2018	2019 - 2022	Αξιοποίηση του πολιτισμού ως εργαλείου κοινωνικής συνοχής και ευημερίας, τόνωση της δημιουργίας στο χώρο του πολιτισμού, προώθηση των πολιτιστικών σχέσεων σε διεθνές επίπεδο

Πηγή: Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων SEC (2007) 570, 10 Μαΐου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης (Ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 7. Δείκτες για την αξιολόγηση των μοντέλων πολιτισμού στη διαδικασία της αστικής αναγέννησης

Δείκτες Πληθυσμού	Δείκτες Περιοχής
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Το status της απασχόλησης των κατοίκων ▪ Το κοινωνικοοικονομικό status των κατοίκων ▪ Το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων ▪ Οικογενειακό εισόδημα ▪ Αντίληψη για την περιοχή τους ▪ Επίπεδο υγείας των κατοίκων ▪ Ικανοποίηση για την περιοχή όπου ζουν 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αριθμός ατόμων που εργάζονται σε μια περιοχή ▪ Αριθμός σπιτιών που έχουν ανεγερθεί ▪ Αριθμός άδειων κτιρίων ή καταστημάτων ▪ Αριθμός νέων επιχειρήσεων στην περιοχή ▪ Αξία γης ▪ Τζίρος καταστημάτων ▪ Δαπάνες επισκεπτών και κατοίκων

Πηγή: Evans & Douglas, 2011. - Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 8. Public Bodies Responsible for National Cultural Policies/Development

COUNTRY	Centralise d / De-centralised system	Central Ministry with cultural competence	Arts or Cul- ture Councils	National culture funds or foundations	Advisory bodies / com- mittees of Ministry in charge of culture (MoC) with external experts	Central inter-ministerial coop- eration (IMC) bodies or agree- ments, including Ministry in charge of culture (MoC)	Bodies or mechanisms for cultural cooperation between central and other levels of government (IGC)
Albania	Centralised system (tendency towards decentralisation)	Ministry of Tourism, Culture, Youth and Sports	No	No	Board of Advisors to the Minister	Commission of Culture and Media (Parliament) supervises IMC issues	No formal mechanisms of IGC
Armenia	Centralised system	Ministry of Culture	Culture Council (ad- junct to President)	No	Board of Advisors to the Minister	Standing Committee on Education, Culture, Sports and Youth Affairs of the National Assembly	IGC organised on an ad-hoc basis
Austria	Federal system (decentralised structure with strong role of central bodies)	Ministry for Education, Arts and Culture	No	Sector specific bodies allocate funds. Artists' Social Security Fund	Sector specific bodies perform advisory functions	Informal IMC meetings organised between the responsible ministries and administrators	Landeskulturreferenten- konferenz: Meeting of representatives of the Bundesländer w. federal government
Azerbaijan	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism [1]	No	Special funds set up for different culture fields	Sector specific Culture Committees and Commissions set up as consultative bodies.	Ad hoc state commissions or committees set up by President or Cabinet for IMC (long-term programmes, projects)	IGC organised on an ad-hoc basis
Belgium	Federal system (subsidiarity principle)	No national level Ministry of Culture; different Ministries on the three (linguistic) Community levels	No	Sector specific funds in Flemish and French speaking Community governments	Different bodies on the Community level, e.g. Strategic Advisory Council for Culture (SARC) – Flemish Community	IMC on the Community levels + consultative "Inter-ministerial Conference" for "science policy and culture" on	No official cooperation agreement between Flemish and French speaking Communities, but individually with the German-speaking Community

						the national level	
Bulgaria	Centralised structure (with tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	Sector specific councils	National Culture Fund	Public Council of Experts (reports to MoC); Council on Cultural Affairs (reports to the President)	Standing and interim interdepartmental commissions with consultative role and the right to initiate legislation	No
Austria	Federal system (decentralised structure with strong role of central bodies)	Ministry for Education, Arts and Culture	No	Sector specific bodies allocate funds. Artists' Social Security Insurance Fund	Sector specific bodies perform advisory functions	Informal IMC meetings organised between the responsible ministries and administrators	Landeskulturreferenten-konferenz: Meeting of representatives of the Bundesländer w. federal government
Azerbaijan	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism [1]	No	Special funds set up for different culture fields	Sector specific Culture Committees and Commissions set up as consultative bodies.	Ad hoc state commissions or committees set up by President or Cabinet for IMC (long-term programmes, projects)	IGC organised on an ad-hoc basis
Belgium	Federal system (subsidiarity principle)	No national level Ministry of Culture; different Ministries on the three (linguistic) Community levels	No	Sector specific funds in Flemish and French speaking community governments	Different bodies on the Community level, e.g. Strategic Advisory Council for Culture (SARC) – Flemish Community	IMC on the Community levels + consultative "Inter-ministerial Conference" for "science policy and culture" on the national level	No official co-operation agreement between Flemish and French speaking Communities, but individually with the German-speaking Community
Bulgaria	Centralised structure (with tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	Sector specific councils	National Culture Fund	Public Council of Experts (reports to MoC); Council on Cultural Affairs (reports to the President)	Standing and interim interdepartmental commissions with consultative role and the right to initiate legislation	No
Austria	Federal system (decentralised structure with strong role of central bodies)	Ministry for Education, Arts and Culture	No	Sector specific bodies allocate funds. Artists' Social Security Insurance Fund	Sector specific bodies perform advisory functions	Informal IMC meetings organised between the responsible ministries and administrators	Landeskulturreferenten-konferenz: Meeting of representatives of the Bundesländer w. federal government
Azerbaijan	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism [1]	No	Special funds set up for different culture fields	Sector specific Culture Committees and Commissions set up as consultative bodies.	Ad hoc state commissions or committees set up by President or Cabinet for IMC (long-term programmes, projects)	IGC organised on an ad-hoc basis
Belgium	Federal system (subsidiarity principle)	No national level Ministry of Culture; different Ministries on the three (linguistic) Community levels	No	Sector specific funds in Flemish and French speaking community governments	Different bodies on the Community level, e.g. Strategic Advisory Council for Culture (SARC) – Flemish Community	IMC on the Community levels + consultative "Inter-ministerial Conference" for "science policy and culture" on the national level	No official co-operation agreement between Flemish and French speaking Communities, but individually with the German-speaking Community
Croatia	Centralised structure (with tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	No	Foundation "Kultura nova"	Sector-specific consultative bodies to the Minister of Culture	MoC regularly co-operates with other ministries to harmonise general laws with cultural legislation.	Cultural Councils as semi-arm's length bodies represent cities and regions in their dealings with central authorities
		Ministry of					

Cyprus	Centralised structure	Education and Culture; Ministry of Communication and Public Works (for archaeological heritage) etc.	No	No	N/A	Cooperation	IGC organised on an ad-hoc basis
Czech Republic	Centralised structure (with strong tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	Council for Arts (currently inactive)	State Cultural Fund; State Cinematography Fund	Advisory bodies on the state and local levels	Mostly ad-hoc cooperation, e.g. IMC Discussion Forum on arts education and on the role of cultural organisations 2011	Ad-hoc cooperation between regions or municipalities and MoC
Denmark	Centralised structure (with independent municipal policies)	Ministry of Culture	Danish Arts Council	Danish Arts Foundation	Several expert committees	Collaboration agreement between Ministries of Foreign Affairs and of Culture; Parliamentary Committee of Culture	IGC organised on an ad-hoc basis
Estonia	Centralised state structure (with independent municipal policies)	Ministry of Culture	Sectorial Councils allocating grants of the Cultural Endowment	Cultural Endowment of Estonia; Council for Gambling Taxes	Sector specific working groups set up to advise on specific policy initiatives e.g. stakeholders and experts group on the culture industries.	Ad-hoc cooperation, especially between the Ministries of Culture and of Education	IGC organised on an ad-hoc basis
Finland	Centralised state structure with independent municipal policies [2]	Ministry of Education and Culture	Arts Councils merged into the Arts Promotion Centre Finland	Finnish Cultural Foundation (donations-based, private); Cupore (cultural policy research); Finnish Film Foundation	Arts Promotion Centre Finland (expert agency under the MoC). It comprises a Central Arts Council, national and regional arts councils and separate boards.	Government and its committees as the general IMC coordinator; other inter-sectoral cooperation via ad hoc government committees and working/steering groups (e.g. to plan reforms / development projects).	No formal mechanism
Croatia	Centralised structure (with tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	No	Foundation "Kultura nova"	Sector-specific consultative bodies to the Minister of Culture	MoC regularly co-operates with other ministries to harmonise general laws with cultural legislation.	Cultural Councils as semi-arm's length bodies represent cities and regions in their dealings with central authorities
Cyprus	Centralised structure	Ministry of Education and Culture; Ministry of Communication and Public	No	No	N/A	Cooperation	IGC organised on an ad-hoc basis

		Works (for archaeological heritage) etc.					
Czech Republic	Centralised structure (with strong tendency towards decentralisation)	Ministry of Culture	Council for Arts (currently inactive)	State Cultural Fund; State Cinematography Fund	Advisory bodies on the state and local levels	Mostly ad-hoc cooperation, e.g. IMC Discussion Forum on arts education and on the role of cultural organisations 2011	Ad-hoc cooperation between regions or municipalities and MoC
Denmark	Centralised structure (with independent municipal policies)	Ministry of Culture	Danish Arts Council	Danish Arts Foundation	Several expert committees	Collaboration agreement between Ministries of Foreign Affairs and of Culture; Parliamentary Committee of Culture	IGC organised on an ad-hoc basis
Estonia	Centralised state structure (with independent municipal policies)	Ministry of Culture	Sectorial Councils allocating grants of the Cultural Endowment	Cultural Endowment of Estonia; Council for Gambling Taxes	Sector specific working groups set up to advise on specific policy initiatives e.g. stakeholders and experts group on the culture industries.	Ad-hoc cooperation, especially between the Ministries of Culture and of Education	IGC organised on an ad-hoc basis
Finland	Centralised state structure with independent municipal policies [2]	Ministry of Education and Culture	Arts Councils merged into the Arts Promotion Centre Finland	Finnish Cultural Foundation (donations-based, private); Cupore (cultural policy research); Finnish Film Foundation	Arts Promotion Centre Finland (expert agency under the MoC). It comprises a Central Arts Council, national and regional arts councils and separate boards.	Government and its committees as the general IMC coordinator; other inter-sectoral cooperation via ad hoc government committees and working/steering groups (e.g. to plan reforms / development projects).	No formal IGC
France	Centralised structure (with regional trends and growing local government role)	Ministry of Culture and Communication	No	Regional funds for e.g. contemporary arts, museums or libraries	No	IM agreements between Ministries (e.g. the Haut Conseil de l'éducation artistique et culturelle, created in 2005, co-chaired by the MoC and the Minister of Education)	Over 12000 Cultural Development Agreements between the MoC and regional or local authorities / 40 "cultural pacts" / Co-management by the State and cities of the Maisons de la Culture
Georgia	Centralised system	Ministry of Culture and Monument Protection	N/A	N/A	Advisory branch committees at MoC (freelance experts, not very active)	No special IM agreements have been concluded.	No formal IGC

							S o f I G C
Germany	Federal system (with increasing role of central government, in recent decades)	Federal Commissioner for Cultural and Media Affairs (Chancellor's Office); Ministries with specific tasks	German Arts Council (NGO lobby)	Federal Cultural Foundation and a joint Cultural Foundation of the Länder	Ad-hoc bodies and arms' length juries for grants and awards	Takes place on the Länder level: Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder (KMK)	No official body to coordinate cultural policy initiatives on all levels of government, but occasional meetings of the Federal Commissioner with KMK
Greece	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism	N/A	No	Consultative bodies (e.g. Central Archaeological Council) and agencies (e.g. Greek Film Centre)	A number of specific IM committees or joint programmes set up by the Ministry of Culture	No formal mechanism of IGC
Hungary	Fairly centralised system	State Secretary for Culture at Ministry of Human Resources	No	National Cultural Fund	Hungarian Academy of Arts	Only limited mechanisms for IM co-operation (coordinated by Prime Minister), but co-operation mandatory by state decree	No formal mechanism of IGC
Ireland	Centralised system	Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht (and other departments)	Arts Council of Ireland (An Chomhairle Ealaíon); Heritage Council	Arts Council as an autonomous, arm's length funding body	No	Two interdepartmental groups for culture: Public Art and Arts in Education Committees with representation from the Department of Education and Science	Arts Act 2003 calls upon local authorities to draw up arts plans (aimed at improving co-ordination between the national and local levels as these plans are realised)
Italy	Semi-centralised system (with development towards federalism)	Ministry for Heritage and Cultural Activities	No	No	No	Inter-ministerial Commission on the problems of cultural financing	State-Regions Conference Multilateral Framework Planning Agreements signed by MoC with 17 of 20 Regions
France	Centralised structure (with regional trends and growing local government role)	Ministry of Culture and Communication	No	Regional funds for e.g. contemporary arts, museums or libraries	No	IM agreements between Ministries (e.g. the Haut Conseil de l'éducation artistique et culturelle, created in 2005, co-chaired by the MoC and the Minister of Education)	Over 12000 Cultural Development Agreements between the MoC and regional or local authorities / 40 "cultural pacts" / Co-management by the State and cities of the Maisons de la Culture
Georgia	Centralised	Ministry of Culture	N/A	N/A	Advisory branch committees at	No special IM agree	No formal mechanism

	system	and Monument Protection			MoC (freelance experts, not very active)	ements have been concluded	e c h a n i s m s o f I G C
Germany	Federal system (with increasing role of central government, in recent decades)	Federal Commissioner for Cultural and Media Affairs (Chancellor's Office); Ministries with specific tasks	German Arts Council (NGO lobby)	Federal Cultural Foundation and a joint Cultural Foundation of the Länder	Ad-hoc bodies and arms' length juries for grants and awards	Takes place on the Länder level: Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder (KMK)	No official body to coordinate cultural policy initiatives on all levels of government, but occasional meetings of the Federal Commissioner with KMK
Greece	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism	N/A	No	Consultative bodies (e.g. Central Archaeological Council) and agencies (e.g. Greek Film Centre)	A number of specific IM committees or joint programmes set up by the Ministry of Culture	No formal mechanisms
Hungary	Fairly centralised system	State Secretary for Culture at Ministry of Human Resources	No	National Cultural Fund	Hungarian Academy of Arts	Only limited mechanisms for IM co-operation (coordinated by Prime Minister), but co-operation mandatory by state decree	No formal mechanisms
Ireland	Centralised system	Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht (and other departments)	Arts Council of Ireland (An Chomhairle Ealaíon); Heritage Council	Arts Council as an autonomous, arm's length funding body	No	Two interdepartmental groups for culture: Public Art and Arts in Education Committees with representation from the Department of Education and Science	Arts Act 2003 calls upon local authorities to draw up arts plans (aimed at improving co-ordination between the national and local levels as these plans are realised)
Italy	Semi-centralised system (with development towards federalism)	Ministry for Heritage and Cultural Activities	No	No	No	Inter-ministerial Commission on the problems of cultural financing	State-Regions Conference Multilateral Framework Planning Agreements signed by MoC with 17 of 20 Regions
France	Centralised structure (with regional trends and growing local government)	Ministry of Culture and Communication	No	Regional funds for e.g. contemporary arts,	No	IM agreements between Ministries (e.g. the Haut Conseil de l'éducation artistique et cul-	Over 12000 Cultural Development Agreements between the MoC and regional or local authorities / 40 "cultural pacts" /

	role)			museums or libraries		turelle, created in 2005, co-chaired by the MoC and the Minister of Education)	Co-management by the State and cities of the Maisons de la Culture
Georgia	Centralised system	Ministry of Culture and Monument Protection	N/A	N/A	Advisory branch committees at MoC (freelance experts, not very active)	No special IM agreements have been concluded	No formal mechanisms of IGC
Germany	Federal system (with increasing role of central government, in recent decades)	Federal Commissioner for Cultural and Media Affairs (Chancellor's Office); Ministries with specific tasks	German Arts Council (NGO lobby)	Federal Cultural Foundation and a joint Cultural Foundation of the Länder	Ad-hoc bodies and arms' length juries for grants and awards	Takes place on the Länder level: Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder (KMK)	No official body to coordinate cultural policy initiatives on all levels of government, but occasional meetings of the Federal Commissioner with KMK
Greece	Centralised system	Ministry of Culture and Tourism	N/A	No	Consultative bodies (e.g. Central Archaeological Council) and agencies (e.g. Greek Film Centre)	A number of specific IM committees or joint programmes set up by the Ministry of Culture	No formal mechanisms of IGC
Hungary	Fairly centralised system	State Secretary for Culture at Ministry of Human Resources	No	National Cultural Fund	Hungarian Academy of Arts	Only limited mechanisms for IM co-operation (coordinated by Prime Minister), but co-operation mandatory by state decree	No formal mechanisms of IGC
Latvia	Centralised structure (at times moving towards more decentralisation)	Ministry of Culture	No	State Culture Capital Foundation	National board of Culture, 10 sector specific councils as advisory bodies to the MoC	IMC	IGC organised on an ad hoc basis

Liechtenstein	Central authority with local autonomy	Ministry of Culture (and Ministry of Education)	No	Cultural Foundation	No	IMC between Ministries of Culture; Education; Foreign Affairs; Transport; Telecommunications	IGC organised on an ad hoc basis
Lithuania	Centralised structure (moving towards decentralisation)	Ministry of Culture, partly via a Culture Council (financing)	Lithuanian Culture and Arts Council	Culture and Sport Support Fund Media Support Foundation	Commissions/Councils for Cultural Heritage, Lithuanian Language and Protection of Ethnic Culture	No formal structures of IMC in place, but ad hoc governmental commissions, committees, working groups, etc.	Collegium of Cultural Self-Government with local and regional representatives (functioning under the MoC)
FYR of Macedonia	Centralised structure (with some tendencies towards decentralisation via a stronger local autonomy in cultural matters)	Ministry of Culture	No	National Film Fund	Ohrid Framework Agreement led to special councils / working groups (to improve participation of national minorities in administration and cultural policy making)	Cooperation between MoC and other Ministries ongoing. A formal inter-governmental body responsible for promoting intercultural / multicultural dialogue set up	No formal structures for IGC in place
Malta	Centralised structure (but decentralisation became a priority)	Ministry for Justice, Culture and Local Government	Arts Council Malta	Cultural Heritage Fund	Foundation Centre for Creativity (St. James Cavalier)	IMC cooperation on an ad hoc basis (e.g. committee linking culture with the tourism sector)	No formal structures for IGC in place
Moldova	Centralised structure (as above) [3]	Ministry of Culture	No	No	Board of Advisers of the MoC	Joint committees for IMC have been established.	No formal structures for IGC in place
Monaco	Centralised structure	Ministry of Interior (Department of Cultural Affairs)	No	No	No	Cooperation takes place with different directorates for e.g. education or tourism.	No formal structures for IGC in place
Netherlands	Centralised structure with strong tendency towards decentralisation	Ministry of Education, Culture and Science	Council for Culture (Raad voor Cultuur)	Several public and semi-public sector specific funds	Council for Culture	Committees for IMC are set up on an ad hoc basis.	General Framework for Intergovernmental Relations with respect to Culture (provincial, local and central levels)
Norway	Centralised structure with vertical decentralisation	Ministry of Culture (and other Ministries)	Arts Council Norway	Culture Fund and other bodies (e.g. for film funding)	Sector specific expert bodies / councils	Cooperation organised on an ad hoc basis for specific initiatives (e.g. the "Cultural Rucksack")	No formal structures for IGC in place
Latvia	Centralised structure (at times moving	Ministry of Culture	No	State Culture Capital	National board of Culture, 10 sector specific councils	IMC	IGC organised on an

	towards more decentralisation)			Foundation	as advisory bodies to the MoC		ad hoc basis
Liechtenstein	Central authority with local autonomy	Ministry of Culture (and Ministry of Education)	No	Cultural Foundation	No	IMC between Ministries of Culture; Education; Foreign Affairs; Transport; Telecommunications	IGC organised on an ad hoc basis
Poland	Semi-centralised system (autonomous authorities especially on the local level)	Ministry of Culture and National Heritage	No	No	National Centre for Culture; Sector specific councils at the MoC	No formal structures in place. IMC organised on an ad-hoc basis.	No formal structures for IGC in place, but 33 co-organised cultural institutions (central and local/regional levels)
Portugal	Centralised system (with some areas of devolution but hardly decentralisation)	Ministry of Culture	National Culture Council	Sector specific councils	No	Protocols signed between the MoC and other ministries with the aim of promoting IMC through transversal policies	No formal structures for IGC in place, but shared responsibilities in same areas (e.g. Museums)
Romania	Centralised system	Ministry of Culture and National Heritage	No	National Cultural Fund	No	Permanent and ad-hoc mechanisms of IMC (e.g. new project to redevelop the national network of rural cultural centres).	IGC mainly for the preparation of large scale projects and for running decentralised services of the MoC
Russia	Semi-centralised system (transition to subsidiarity and division of labour between the administrative levels)	Ministry of Culture of the Russian Federation	Councils on culture and the arts at presidential, Duma and ministry levels	Russian Cultural Foundation	Sector specific expert councils at the MoC (and at agencies, regional and local cultural administrations)	IMC between government departments takes place on an ad hoc basis and within the Federal Target Programmes	Coordinating Council for Culture uniting administrators of federal and regional levels
San Marino	Centralised system	Ministry in charge of Education, Culture, Science and Social Affairs	Council of Cultural Associations / Cooperatives	Special funds set up for different culture fields by State and Bank Foundations	Ad hoc working groups and freelance experts for specific cultural projects	IMC technical working groups are set up on an ad hoc basis, mainly to cooperate or jointly fund events	No formal mechanism of IGC
Serbia	Semi-centralised system (autonomous region)	Ministry of Culture and Information	National Council for Culture	No	No	Ad hoc IMC (e.g. to implement the EU Strategy for the	No formal structures of IGC

	Vojvodina)		e			Danube Region)	
Slovakia	Semi-centralised system (competences for culture at different govt. levels)	Ministry of Culture	Slovak Arts Council (self-governing public institution)	Slovak Arts Council (to support art activities, culture and creative industries)	Sector specific advisory bodies; MoC expert groups (e.g. for media, cultural heritage, language, libraries, etc.)	IMC working groups in fields such as minorities, informatics, knowledge-based society and heritage issues	No formal mechanism of IGC
Slovenia	Centralised system (municipalities with potential role)	Ministry of Culture	National Council for Culture	Cultural Fund, Film Fund and Slovenian Book Agency	Sector specific advisory bodies	No formal structures of cooperation in place.	No formal structures of IGC
Poland	Semi-centralised system (autonomous authorities especially on the local level)	Ministry of Culture and National Heritage	No	No	National Centre for Culture; Sector specific councils at the MoC	No formal structures in place. IMC organised on an ad-hoc basis.	No formal structures for IGC in place, but 33 co-organised cultural institutions (central and local/regional levels)
Portugal	Centralised system (with some areas of devolution but hardly decentralisation)	Ministry of Culture	National Culture Council	Sector specific councils	No	Protocols signed between the MoC and other ministries with the aim of promoting IMC through transversal policies	No formal structures for IGC in place, but shared responsibilities in same areas (e.g. Museums)
Romania	Centralised system	Ministry of Culture and National Heritage	No	National Cultural Fund	No	Permanent and ad-hoc mechanisms of IMC (e.g. new project to redevelop the national network of rural cultural centres).	IGC mainly for the preparation of large scale projects and for running decentralised services of the MoC
Russia	Semi-centralised system (transition to subsidiarity and division of labour between the administrative levels)	Ministry of Culture of the Russian Federation	Councils on culture and the arts at presidential, Duma and ministry levels	Russian Cultural Foundation	Sector specific expert councils at the MoC (and at agencies, regional and local cultural administrations)	IMC between government departments takes place on an ad hoc basis and within the Federal Target Programmes	Coordinating Council for Culture uniting administrators of federal and regional levels
San Marino	Centralised system	Ministry in charge of Education, Culture, Science and Social Affairs	Council of Cultural Associations / Cooperatives	Special funds set up for different culture fields by State and Bank Foundations	Ad hoc working groups and freelance experts for specific cultural projects	IMC technical working groups are set up on an ad hoc basis, mainly to cooperate or jointly fund events	No formal mechanism of IGC
Serbia	Semi-centralised system (autonomous region Vojvodina)	Ministry of Culture and Information	National Council for Culture	No	No	Ad hoc IMC (e.g. to implement the EU Strategy for the Danube	No formal structures of IGC

						Region)	
Spain	Decentralised system (19 Autonomous Communities and cities w. broad cultural competences)	Ministry of Education, Culture and Sport	No (but National Council for Culture and the Arts in Catalonia)	Cinematographic Protection Fund	No	Executive Committee of the Government in Cultural Affairs and ad hoc IMC (e.g. commission of 11 ministries to address questions of IPR)	Permanent mechanisms: Sectoral Conference on Culture; Sub-Directorate in the MoC for IGC with the Autonomous Communities [4]
Sweden	Semi-centralised system with growing autonomy of regional and local levels	Ministry of Culture	Swedish Arts Council (government agency)	Sector specific funds e.g. Author's Fund, Arts Grant Committee	Sector specific advisory councils e.g. Swedish Language Council	Inter-agency cooperation is much more common than direct IMC (e.g. several government ministries participated in the 2006 "Year of Cultural Diversity")	Cultural Cooperation Model (delegation of power from central to regional govt.; Sámi Parliament under the MoC to foster Sami culture/language)
Switzerland	Federal structure (system of double subsidiarity)	Federal Office of Culture (no central ministry)	Pro Helvetia Foundation (agency)	Pro Helvetia (and important private foundations)	No	No special IMC agreements have been concluded.	Convention for a National Dialogue on Culture; ad hoc IGC (Federation w. Cantons)
Ukraine	Semi-centralised system	Ministry of Culture and Tourism	No	No	Expert councils of the MoC (e.g. the Theatre Council, the Museum Council)	Ad hoc IMC (e.g. Ministry of Defence supports cultural events of the Ministry of Culture in the territories of armed conflict)	No formal structures of IGC (but individual agreements between central govt. and regions for project funding)
UK	Semi-centralised system with growing regional autonomy, especially of Scotland and Wales (and important local government role)	Department for Culture, Media & Sport (DCMS) with 43 agencies and public bodies; Separate departments in the four parts of the UK [5]	Agencies: 3 Arts Councils (England, Wales, Northern Ireland); Creative Scotland	Sector specific councils e.g. Crafts Council, UK Film Council	Specialist advisory services e.g. Theatres Trust; Advisory Council on National Records and Archives	IMC Policy Action Teams set up on specific issues (e.g. on social exclusion or on requirements for the digital economy)	Vertical Local Area Agreements (LAAs) between central and local authorities include arts issues; Horizontal IGC initiatives e.g. between Northern Ireland and Scotland on language protection and promotion
Spain	Decentralised system (19 Autonomous Communities and cities w. broad cultural competences)	Ministry of Education, Culture and Sport	No (but National Council for Culture and the Arts in Catalonia)	Cinematographic Protection Fund	No	Executive Committee of the Government in Cultural Affairs and ad hoc IMC (e.g. commission of 11 ministries to address questions of IPR)	Permanent mechanisms: Sectoral Conference on Culture; Sub-Directorate in the MoC for IGC with the Autonomous Communities [4]
Sweden	Semi-centralised system with growing autonomy of regional and local levels	Ministry of Culture	Swedish Arts Council (government agency)	Sector specific funds e.g. Author's Fund, Arts Grant Committee	Sector specific advisory councils e.g. Swedish Language Council	Inter-agency cooperation is much more common than direct IMC (e.g. several government ministries participated in the 2006 "Year of Cultural Diversity")	Cultural Cooperation Model (delegation of power from central to regional govt.; Sámi Parliament under the MoC to foster Sami culture/language)
Switzerland	Federal structure (system of	Federal Office of Culture (no	Pro Helvetia Foundation	Pro Helvetia (and important private	No	No special IMC agreements have been	Convention for a National Dialogue on Culture; ad hoc

	double subsidiarity)	central ministry)	(agency)	foundations)		concluded.	IGC (Federation w. Cantons)
Ukraine	Semi- c e n t r a l i s e d s y s t e m	Ministry of Culture and Touris m	No	No	Expert councils of the MoC (e.g. the Theatre Council, the Museum Council)	Ad hoc IMC (e.g. Ministry of Defence supports cultural events of the Ministry of Culture in the territories of armed conflict)	No formal structures of IGC (but individual agreements between central govt. and regions for project funding)
UK	Semi- centralised system with growing regional autonomy, especially of Scot- land and Wales (and important local gov- ernment role)	Departmen t for Culture, Media & Sport (DCMS) with 43 agencies and public bodies; Separate depart- ments in the four parts of the UK [5]	Agencies: 3 Arts Councils (England, Wales, North- ern Ireland); Creative Scotland	Sector specific councils e.g. Crafts Council, UK Film Council	Specialist advisory ser- vices e.g. Theatres Trust; Advisory Council on Na- tional Records and Ar- chives	IMC Policy Action Teams set up on specific issues (e.g. on social exclusion or on requirements for the digital economy)	Vertical Local Area Agree- ments (LAAs) between cen- tral and local authorities in- clude arts issues; Horizontal IGC initiatives e.g. between Northern Ireland and Scot- land on language protection and promotion
Spain	Decentralise d sys- tem (19 Autonomous Communities and cities w. broad cul- tural competences)	Ministry of Educa- tion, Culture and Sport	No (but Na- tional Council for Culture and the Arts in Catalonia)	Cinematogra phic Protection Fund	No	Executive Committee of the Government in Cultural Affairs and ad hoc IMC (e.g. commis- sion of 11 ministries to address questions of IPR)	Permanent mechanisms: Sectoral Conference on Cul- ture; Sub- Directorate in the MoC for IGC with the Auton- omous Communities [4]
Sweden	Semi- centralised system with growing autonomy of region- al and local levels	Ministry of Culture	Swedish Arts Council (gov- ernment agency)	Sector specific funds e.g. Author's Fund, Arts Grant Committee	Sector specific advisory councils e.g. Swedish Language Council	Inter-agency cooperation is much more common than direct IMC (e.g. several government ministries participated in the 2006 "Year of Cultural Diversity")	Cultural Cooperation Model (delegation of power from central to regional govt.; Sámi Parliament under the MoC to foster Sámi culture/language
Switzer- land	Federal structure (system of double subsidiarity)	Federal Office of Culture (no central ministry)	Pro Helvetia Foundation (agency)	Pro Helvetia (and important private foundations)	No	No special IMC agreements have been concluded.	Convention for a National Dialogue on Culture; ad hoc IGC (Federation w. Cantons)

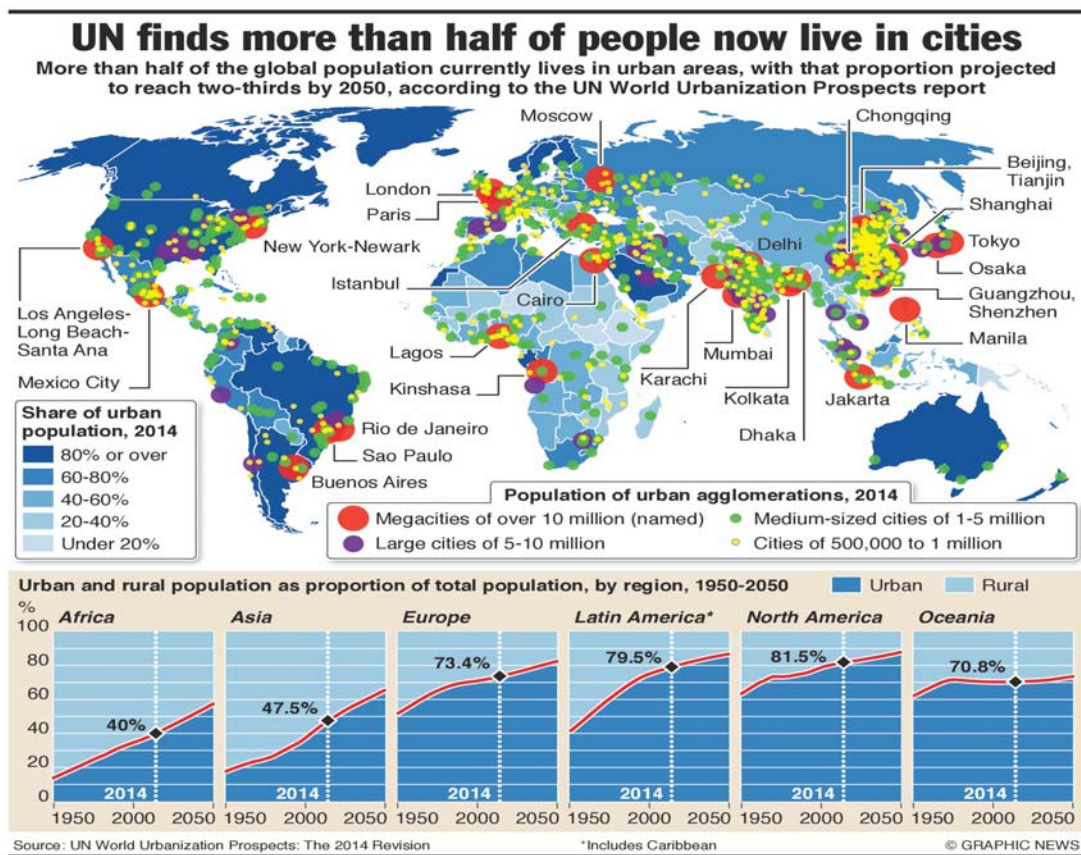
Source: Council of Europe/ERICarts, 2017. Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe. 19th edition.

Εικόνα 1. Οι μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου σε πληθυσμό

Πηγή: United Nations, Undesa

Εικόνα 2. Παγκόσμιος πληθυσμός που ζει σε πόλεις

Πηγή: United Nations World Urbanization Prospects: the 2014 revision

Εικόνα 3. Dallas Arts District

Πηγή: <http://www.dallasartsdistrict.org/>

Εικόνα 4. Meeting House Square, Temple Bar Dublin

Πηγή: Dublin Visitor Center, 2017

Εικόνα 5. The Cultural and Creative Cities Monitor conceptual framework

Source:

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107331/kj0218783enn.pdf>

Εικόνα 6. Στρατηγική Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

EU Strategy for International Cultural Relations

“
Culture is the hidden gem of our foreign policy. It helps to promote dialogue and mutual understanding. Culture is therefore crucial in building long-term relationships with countries across the whole world: it has a great role to play in making the EU a stronger global actor.
”

Tibor Navracsics
European Commissioner for Education, Culture, Youth and Sport

#EUculturalrelations

Πηγή:European Commission

https://ec.europa.eu/culture/policies/strategic-framework/strategy-international-cultural-relations_en

Παράρτημα Β

Έγγραφο

1. Εθνική Πολιτιστική Πολιτική Βελγίου

COUNTRY PROFILE

BELGIUM

Last profile update: November 2017

This profile was prepared and updated by
Mr. Joris JANSSENS, Ms. Delphine HESTERS, Ms. Nikol WELLENS
(for the Flemish version) and Ms. France LEBON and Ms Isabelle DE
VRIENDT (for the French version)

It is based on official and non-official sources addressing current cultural
policy issues.

The opinions expressed in this profile are those of the author
and are not official statements of the government or of the
Compendium editors.

Additional national cultural policy profiles are available on:

<http://www.culturalpolicies.net>

If the entire profile or relevant parts of it are reproduced in print or in electronic form including in a translated version, for whatever purpose, a specific request has to be addressed to the Secretary General of the Council of Europe who may authorise the reproduction in consultation with ERICarts. Such reproduction must be accompanied by the standard reference below, as well as by the name of the author of the profile.

Πηγή: Council of Europe, 2018.

2. Unesco Creative Cities Network

LIST OF UNESCO CREATIVE CITIES¹

- **Adelaide** (Australia) – Music
- **Al-Ahsa** (Saudi Arabia) – Crafts and Folk Art
- **Alba** (Italy) – Gastronomy
- **Almaty** (Kazakhstan) – Music
- **Amarante** (Portugal) – Music
- **Aswan** (Egypt) – Crafts and Folk Art
- **Auckland** (New Zealand) – Music
- **Austin** (United States of America) – Media Arts
- **Baghdad** (Iraq) – Literature
- **Baguio City** (Philippines) – Crafts and Folk Art
- **Bamiyan** (Afghanistan) – Crafts and Folk Art
- **Bandung** (Indonesia) – Design
- **Barcelona** (Spain) – Literature
- **Barcelos** (Portugal) – Crafts and Folk Art

- **Beijing** (China) – Design
- **Belém** (Brazil) – Gastronomy
- **Bergen** (Norway) – Gastronomy
- **Berlin** (Germany) – Design
- **Bilbao** (Spain) – Design
- **Bitola** (The former Yugoslav Republic of Macedonia) – Film
- **Bogota** (Colombia) – Music
- **Bologna** (Italy) – Music
- **Bradford** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Film
- **Braga** (Portugal) – Media Arts
- **Brasilia** (Brazil) – Design
- **Brazzaville** (Congo) – Music
- **Bristol** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Film
- **Brno** (Czechia) – Music
- **Bucheon** (Republic of Korea) – Literature
- **Budapest** (Hungary) – Design
- **Buenaventura** (Colombia) – Gastronomy
- **Buenos Aires** (Argentina) – Design
- **Burgos** (Spain) – Gastronomy
- **Busan** (Republic of Korea) – Film
- **Cairo** (Egypt) – Crafts and Folk Art
- **Cape Town** (South Africa) – Design

¹ As of November 2017

- **Carrara** (Italy) – Crafts and Folk Arts
- **Changsha** (China) – Media Arts
- **Chengdu** (China) – Gastronomy
- **Chennai** (India) – Music
- **Chiang Mai** (Thailand) – Crafts and Folk Art
- **Chordeleg** (Ecuador) – Crafts and Folk Art
- **Cochabamba** (Bolivia [Plurinational State of]) – Gastronomy
- **Curitiba** (Brazil) – Design
- **Daegu Metropolitan City** (Republic of Korea) – Music
- **Dakar** (Senegal) – Media Arts
- **Dénia** (Spain) – Gastronomy
- **Detroit** (United States of America) – Design
- **Dubai** (United Arab Emirates) – Design
- **Dublin** (Ireland) – Literature
- **Dundee** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Design
- **Dunedin** (New-Zealand) – Literature
- **Durán** (Ecuador) – Crafts and Folk Art
- **Durban** (South Africa) – Literature
- **Edinburgh** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Literature
- **Enghien-les-Bains** (France) – Media Arts
- **Ensenada** (Mexico) – Gastronomy
- **Fabriano** (Italy) – Crafts and Folk Art
- **Florianópolis** (Brazil) – Gastronomy
- **Frutillar** (Chili) – Music
- **Gabrovo** (Bulgaria) – Crafts and Folk Art
- **Galway** (Ireland) – Film
- **Gaziantep** (Turkey) – Gastronomy
- **Ghent** (Belgium) – Music
- **Glasgow** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Music
- **Granada** (Spain) – Literature
- **Graz** (Austria) – Design
- [City of] **Greater Geelong** (Australia) – Design
- **Guadalajara** (Mexico) – Media Arts
- **Gwangju** (Republic of Korea) – Media Arts
- **Hamamatsu** (Japan) – Music
- **Hangzhou** (China) – Crafts and Folk Art
- **Hanover** (Germany) – Music
- **Hatay Metropolitan City** (Turkey) – Gastronomy
- **Heidelberg** (Germany) – Literature
- **Helsinki** (Finland) – Design
- **Icheon** (Republic of Korea) – Crafts and Folk Art
- **Idanha-a-Nova** (Portugal) – Music
- **Iowa City** (United States of America) – Literature
- **Isfahan** (Iran [Islamic Republic of]) – Crafts and Folk Art
- **Istanbul** (Turkey) – Design
- **Jacmel** (Haiti) – Crafts and Folk Art
- **Jaipur** (India) – Crafts and Folk Art
- **Jeonju** (Republic of Korea) – Gastronomy
- **Jingdezhen** (China) – Crafts and Folk Art
- **João Pessoa** (Brazil) – Crafts and Folk Art
- **Kanazawa** (Japan) – Crafts and Folk Art
- **Kansas City** (United States of America) – Music
- **Katowice** (Poland) – Music

- **Kaunas** (Lithuania) – Design
- **Kingston** (Jamaica) – Music
- **Kinshasa** (Democratic Republic of the Congo) – Music
- **Kobe** (Japan) – Design
- **Kolding** (Denmark) – Design
- **Kortrijk** (Belgium) – Design
- **Košice** (Slovakia) – Media Arts
- **Krakow** (Poland) – Literature
- **Kütahya** (Turkey) – Crafts and Folk Art
- **Lillehammer** (Norway) – Literature
- **Limoges** (France) – Crafts and Folk Art
- **Linz** (Austria) – Media Arts
- **Liverpool** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Music
- **Ljubljana** (Slovenia) – Literature
- **Łódź** (Poland) – Film
- **Lubumbashi** (Democratic Republic of Congo) – Crafts and Folk Art
- **Lviv** (Ukraine) – Literature
- **Lyon** (France) – Media Arts
- **Macao Special Administrative Region**, China (Associated member, UNESCO) – Gastronomy
- **Madaba** (Jordan) – Crafts and Folk Art
- **Manchester** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Literature
- **Mannheim** (Germany) – Music
- **Medellín** (Colombia) – Music
- **Melbourne** (Australia) – Literature
- **Mexico City** (Mexico) – Design
- **Milan** (Italy) – Literature
- **Montevideo** (Uruguay) – Literature
- **Montréal** (Canada) – Design
- **Morelia** (Mexico) – Music
- **Nagoya** (Japan) – Design
- **Nassau** (Bahamas) – Crafts and Folk Art
- **Norrköping** (Sweden) – Music
- **Norwich** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Literature
- **Nottingham** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Literature
- **Óbidos** (Portugal) – Literature
- **Östersund** (Sweden) – Gastronomy
- **Ouagadougou** (Burkina Faso) – Crafts and Folk Art
- **Paducah** (United States of America) – Crafts and Folk Art
- **Panama City** (Panama) – Gastronomy
- **Paraty** (Brazil) – Gastronomy
- **Parma** (Italy) – Gastronomy
- **Pekalongan** (Indonesia) – Crafts and Folk Art
- **Pesaro** (Italy) – Music
- **Phuket** (Thailand) – Gastronomy
- **Popayán** (Colombia) – Gastronomy
- **Porto-Novo** (Benin) – Crafts and Folk Art
- **Prague** (Czechia) – Literature
- **Praia** (Cabo Verde) – Music
- **Puebla** (Mexico) – Design
- **Qingdao** (China) – Film
- **Québec City** (Canada) – Literature
- **Rasht** (Iran [Islamic Republic of]) – Gastronomy
- **Reykjavik** (Iceland) – Literature

- **Rome** (Italy) – Film
- **Saint-Étienne** (France) – Design
- **Salvador** (Brazil) – Music
- **San Antonio** (United States of America) – Gastronomy
- **San Cristóbal de las Casas** (Mexico) – Crafts and Folk Art
- **Santa Fe** (United States of America) – Crafts and Folk Art
- **Santos** (Brazil) – Film
- **Sapporo** (Japan) – Media Arts
- **Sasayama** (Japan) – Crafts and Folk Art
- **Seattle** (United States of America) – Literature
- **Seoul** (Republic of Korea) – Design
- **Seville** (Spain) – Music
- **Shanghai** (China) – Design
- **Sheki** (Azerbaijan) – Crafts and Folk Art
- **Shenzhen** (China) – Design
- **Shunde** (China) – Gastronomy
- **Singapore** (Singapore) – Design
- **Sofia** (Bulgaria) – Film
- **Sokodé** (Togo) – Crafts and Folk Art
- **Suzhou** (China) – Crafts and Folk Art
- **Sydney** (Australia) – Film
- **Tartu** (Estonia) – Literature
- **Tel Aviv-Yafo** (Israel) – Media Arts
- **Terrassa** (Spain) – Film
- **Tétouan** (Morocco) – Crafts and Folk Art
- **Tongyeong** (Republic of Korea) – Music
- **Toronto** (Canada) – Media Arts
- **Tsuruoka** (Japan) – Gastronomy
- **Tucson** (United States of America) – Gastronomy
- **Tunis** (Tunisia) – Crafts and Folk Art
- **Turin** (Italy) – Design
- **Utrecht** (Netherlands) – Literature
- **Ulyanovsk** (Russian Federation) – Literature
- **Vārāṇasī** (India) – Music
- **Wuhan** (China) – Design
- **Yamagata City** (Japan) – Film
- **York** (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) – Media Arts
- **Zahlé** (Lebanon) – Gastronomy

Source: Unesco

Designing High-Impact Cluster Strategies

Six recommendations to drive inclusive economic growth in your city

1 Choose the right cluster(s)
Identify your city's competitive assets through cluster analysis, and ensure target clusters create opportunities for all residents.

4 Leadership needs to have relevant industry expertise
To gain the respect of corporate leaders and inform appropriate cluster interventions, organizations leading cluster growth must have deep industry expertise.

2 Identify appropriate cluster interventions
Don't start with a specific intervention (e.g., an incubator). Analyze the cluster to develop effective strategies to fill gaps.

5 Establish strong public-private partnerships
Business leaders may be difficult to engage because of concerns about competition. Connect cluster strategies to company objectives (e.g., R&D, workforce, supply chains, etc.) to sustain their support.

3 Be flexible about geography
Clusters arise at the regional level, and don't respect political boundaries. Regional collaboration is critical to maximize impact.

6 Identify a sustainable business model
Identify diverse funding streams from the public and private sector, and consider fee-for-service and taking equity stakes in new ventures as revenue models.

WHAT IS A CLUSTER?

A cluster includes closely related and interconnected industries operating within a specific geography.

Every cluster includes core businesses and industries, and the companies that support them, which forms a mutually beneficial business ecosystem.

The companies operating within a cluster are connected by a shared workforce, supply chain, customers or technologies.

Cluster initiatives provide a framework for aligning disparate public policies and investments directed at economic growth to maximize impact.

TO LEARN MORE:

www.icic.org/ClusterGrowthforCities

JPMORGAN CHASE & CO.

@icicorg @jpmorgan #ClusterGrowthforCities

Πηγή: Zeuli, K., O'Shea, K., Nijhuis, A., 2017. *Building strong clusters for strong urban economies: insights for city leaders from four case studies in the U.S.* JP Morgan Chase & Co, ICIC.

4. Models for classification Creative Industries

Table 1.1

Classification systems for the creative industries derived from different models

1. UK DCMS model	2. Symbolic texts model	3. Concentric circles model	4. WIPO copyright model
Advertising Architecture Art and antiques market Crafts Design Fashion Film and video Music Performing arts Publishing Software Television and radio Video and computer games	Core cultural industries Advertising Film Internet Music Publishing Television and radio Video and computer games Peripheral cultural industries Creative arts Borderline cultural industries Consumer electronics Fashion Software Sport	Core creative arts Literature Music Performing arts Visual arts Other core cultural industries Film Museums and libraries Wider cultural industries Heritage services Publishing Sound recording Television and radio Video and computer games Related industries Advertising Architecture Design Fashion	Core copyright industries Advertising Collecting societies Film and video Music Performing arts Publishing Software Television and radio Visual and graphic art Interdependent copyright industries Blank recording material Consumer electronics Musical instruments Paper Photocopiers, photographic equipment Partial copyright industries Architecture Clothing, footwear Design Fashion Household goods Toys

Source: Unesco, UNCD

5. Άρθρο για το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας στην ιστοσελίδα Sparmatseto

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας: Μικρές Ταινίες, Μεγάλες Ιδέες

από Βασίλειος Μακέδος

28 Ιανουαρίου 2019

Το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ξεκίνησε την πορεία του το 1978. Ήταν τότε που η πρωτοβουλία της Κινηματογραφικής Λέσχης Δράμας θα γεννούσε ένα φεστιβάλ κινηματογράφου με διεθνή απήχηση και προβολή. Αν αναλογιστεί κανείς και το πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννήθηκε και προόδευσε το συγκεκριμένο φεστιβάλ, μια επαρχιακή ελληνική πόλη, αντιλαμβάνεται το μέγεθος του επιτεύγματος στην πλήρη του διάσταση.

Η απόκριση τόσο των κινηματογραφιστών όσο και των κινηματογράφωφιλων υπήρξε θερμή ήδη από τα πρώτα χρόνια του Φεστιβάλ και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ίσως μη αναμενόμενη. Ένα από τα

σημαντικά παρεπόμενα του γεγονότος αυτού ήταν ότι λίγα χρόνια μετά το **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** είχε πια θεσμοθετηθεί. Ο Δήμος Δράμας το υιοθετεί και ακολουθεί λίγο αργότερα, στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1980, η επίσημη πολιτεία αναγνωρίζοντας το Φεστιβάλ ως ένα από τα κύρια φεστιβάλ κινηματογράφου της Ελλάδας.

Το **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** υπηρετεί τους εξής σκοπούς (όπως αυτοί αναφέρονται στην ιστοσελίδα του Φεστιβάλ <https://dramafilmfestival.gr>):

- Την προαγωγή και διάδοση της τέχνης του κινηματογράφου και ειδικότερα της ταινίας μικρού μήκους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Την ανάπτυξη του πνεύματος φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των κινηματογραφιστών απ' όλες τις χώρες του κόσμου.
- Την διοργάνωση το μήνα Σεπτέμβριο κάθε χρόνο Φεστιβάλ Ελληνικών ταινιών μικρού μήκους και Διεθνές Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους.
- Τη διοργάνωση προβολών ελληνικών και ξένων μικρού μήκους ταινιών, κινηματογραφικών αφιερωμάτων, σχετικών σεμιναρίων, συνεδρίων, διαλέξεων, συζητήσεων, εκθέσεων μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, στην Δράμα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Τη συνεργασία με ομοειδείς φορείς στην Ελλάδα και διεθνώς για την ενθάρρυνση και ανάπτυξη της ταινίας μικρού μήκους.

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας

Σημαντικό γεγονός είναι και ότι εκτός από το Εθνικό Φεστιβάλ διεξάγεται και το **Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους** το οποίο προσφέρει τη δυνατότητα επαφής με τη διεθνή παραγωγή ταινιών μικρού μήκους. Το Διεθνές Φεστιβάλ μετράει ήδη 24 χρόνια παρουσίας και ώριμο πια αναδεικνύει το **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** σε σημαντικό κινηματογραφικό πόλο με διεθνείς αξιώσεις.

Χάρη στο γεγονός αυτό ίσως, το **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** απέκτησε μια αμφίδρομη σχέση με άλλα αντίστοιχα διεθνή φεστιβάλ, ερχόμενο σε μια γόνιμη συνδιαλλαγή μαζί τους. Πρακτική θεμελιακή για την εξέλιξη του Φεστιβάλ καθώς του εξασφαλίζει τη διεθνή εμπειρία που θα μπορούσε να αποτελέσει για τον οργανισμό που το διαχειρίζεται πολύτιμο εργαλείο στην προσπάθεια του για συνεχή βελτίωση.

Δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής επίσης, κάτι εξίσου σημαντικό: η όσμωση που συντελείται μεταξύ κινηματογραφιστών αλλά και μεταξύ κινηματογραφιστών και κοινού αποτελεί άλλον ένα δυναμικό παράγοντα βελτίωσης τόσο του ίδιου του φεστιβάλ όσο και της κινηματογραφικής παραγωγής. Μέσα από τις προβολές, τα workshops, τις παράλληλες εκδηλώσεις κτλ δημιουργούνται οι προϋποθέσεις αλληλογνωριμίας και συνδιαλλαγής κάτι που αποτελεί ίσως το πιο αισιόδοξο κομμάτι του Φεστιβάλ.

Το **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** αποτελεί πια για επαγγελματίες του χώρου αλλά και κοινό ένα φιλόξενο χώρο ανάδειξης, προβολής αλλά και ενημέρωσης και επικοινωνίας με την παραγωγή ταινιών μικρού μήκους.

Βραβεία

Για την ιστορία τα βραβεία του **41^{ου} Φεστιβάλ Ελληνικών Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** και **21^{ου} Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας** είναι τα εξής:

ΒΡΑΒΕΙΑ 41ου ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ

- Ο **Χρυσός Διόνυσος** απονέμεται στην ταινία «**Άβανος**» σε σκηνοθεσία του **Παναγιώτη Χαραμή**.
- Ο **Αργυρός Διόνυσος** απονέμεται στην ταινία «**Εκτορας Μαλό-Η τελευταία μέρα της χρονιάς**» σε σκηνοθεσία της **Ζακλίν Λένζου**
- **Βραβείο «Συγκράτης Δημητριάδης»** για την καλύτερη ταινία της κατηγορίας ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, απονέμεται στην ταινία «**Calling**» σε σκηνοθεσία της **Άρτεμις Αναστασιάδου**
- **Βραβείο Ντοκιμαντέρ**, απονέμεται στην ταινία « **La ultima hija** » σε σκηνοθεσία της **Εύης Καραμπάτσου**
- **Βραβείο Καλύτερης Σπουδαστικής Ταινίας**, απονέμεται στην ταινία «**Πολυέλαιος**» σε σκηνοθεσία του **Αντώνη Γλαρού**
- **Ειδικό Βραβείο Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή**, απονέμεται στην ταινία «**Τέταρτος τόιχος**» σε σκηνοθεσία του **Δημήτρη Γκότση**

ΒΡΑΒΕΙΑ 24^{ου} ΔΙΕΘΝΟΥΣ

- **Grand Prix 2018**, απονέμεται στην ταινία "**Vihata**" του **Francois Bierry** (Βέλγιο)
- **Second Prize**, απονέμεται στην ταινία "**My name is Julita**" του **Filip Dzierzawski** (Πολωνία)
- **Βραβείο EFA ΔΡΑΜΑ 2018** (Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου), απονέμεται στην ταινία "**The escape**" της **Laetitia Martinoni** (Γαλλία)
- **Special Award TV5 Monde**, (Ειδικό Βραβείο Αριότερης Παραγωγής TV5 MONDE), απονέμεται στην ταινία "**Delectable you**" του **Axel Courtiere** (Γαλλία)
- **Best Southeastern European Film**, (Βραβείο Καλύτερης Ταινίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης), απονέμεται στην ταινία «**Η σιγή των ψαριών όταν πεθαίνουν**» του **Βασίλη Κεκάτου** (Ελλάδα)
- **Best Animation Film**, απονέμεται στην ταινία "**Tweet-Tweet**" της **Zhanna Bekmambetova** (Ρωσία)
- **Special Jury Prize** (Ειδικό Βραβείο Κριτικής Επιτροπής), απονέμεται στην ταινία "**Manicure**" του **Arman Fayaz**(Ιράν)
- **Special Mention for Experimental film**, απονέμεται στην ταινία "**The shadow of the bride**" της **Alessandra Pescetta**(Ιταλία).
- **Special Mention for Script**, απονέμεται στην ταινία "**The rabbi**" του **Uriya Hertz** (Ισραήλ).
- **Βραβείο FIPRESCI**, απονέμεται στην ταινία "**The Culture**" του **Ernst De Geer** (Νορβηγία)
- **Βραβείο Τηλεοπτικού Σταθμού της Βουλής των Ελλήνων** (Ο Τηλεοπτικός Σταθμός της Βουλής των Ελλήνων απένειμε φέτος για τρίτη συνεχή χρονιά το βραβείο «**Ανθρώπινες Αξίες**»). Απονέμεται στην ταινία "**My name is Julita**" του **Filip Dzierzawski**.

Περισσότερες πληροφορίες

<https://dramafilmfestival.gr/>

Πηγή: Μακέδος, Β., 2019. Sparmatseto: Fine arts and more

<https://sparmatseto.gr/2019/01/28/festival-tainiwn-dramas/>

6. Ίδρυση Σχολής Κινηματογράφου στη Δράμα και στέγαση της στην καπναποθήκη Πορτοκάλου για στήριξη του πολιτισμού μέσω και του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας

ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

Υπογράφηκε η συνεργασία του Ανοικτού Πανεπιστημίου με τον Δήμο Δράμας, για την Ίδρυση Σχολής Κινηματογράφου και η δρομολόγηση χρήσεως της Καπναποθήκης Πορτοκάλου (οδού Περδίκκα)

Δευτέρα, 4 Ιούνιος 2018

Τη Δευτέρα 4 Ιουνίου υπογράφηκε από τον Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, κ. Νίκο Παππά, τον Δήμαρχο Δράμας, κ. Χριστόδουλο Μамσάκο, και τον Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, κ. Βασιλή Καρδάση, η συνεργασία

του Ανοικτού Πανεπιστημίου με τον Δήμο Δράμας, η Ίδρυση Σχολής Κινηματογράφου και η δρομολόγηση χρήσεως της Καπναποθήκης Πορτοκάλου (οδού Περδίκκα). Παρόντες ήταν ο Βουλευτής Δράμας, κ. Χρήστος Καραγιαννίδης, εκπρόσωποι του ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, εκπρόσωποι των αρχών, εκπρόσωποι φορέων και συλλόγων της Δράμας και πλήθος συμπολιτών. Στο πλαίσιο της υπογραφής της συνεργασίας ο Δήμαρχος Δράμας δήλωσε:

«Σας καλωσορίζω όλους σε μια ιδιαίτερως σπουδαία στιγμή για την πόλη μας, για την περιοχή μας, για τη Δράμα, τη Δράμα του πολιτισμού, την πρωτεύουσα των Μικρομηκάδων. Σήμερα, έχουμε την

τιμή να ανακοινώσουμε την έναρξη της συνεργασίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας, καθώς και τη δρομολόγηση χρήσεως της Καπναποθήκης Πορτοκάλου, στην οδό Περδίκκα. Σήμερα, έχουμε την τιμή να υποδεχτούμε στη Δράμα τη Σχολή Κινηματογράφου του Ανοικτού Πανεπιστημίου και το Πρότυπο Ψηφιακό Κέντρο. Είναι αλήθεια ότι επί σειρά ετών απαίτηση των Δραμινών ήταν η συνεργασία με φορείς της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για να μιλήσω ωμά και ξεκάθαρα, οι Δραμινοί χρειαζόμασταν και χρειαζόμαστε Πανεπιστημιακές

Σχολές.

Η Δράμα διακρίνεται για το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων. Διακρίνεται για τις τέχνες και τα γράμματα. Παρόλα αυτά είμαστε από τις

ελάχιστες περιοχές που δεν διαθέτουμε Πανεπιστήμιο. Το παράρτημα του ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Καβάλα, που σίγουρα είναι ένα σπουδαίο γεγονός, δεν ικανοποιεί το αίτημα όλων μας για ίδρυση Πανεπιστημιακών Σχολών στη Δράμα. Το όνειρο όλων μας γίνεται σήμερα πραγματικότητα. Παίρνει σάρκα και οστά. Η Σχολή Κινηματογράφου στη Δράμα αλλάζει την εικόνα μας, δίνει νέα προοπτική στον τόπο μας, μας βγάζει από τη σκληρή αφάνεια, μας αναβαθμίζει. Η ίδρυση, η οργάνωση και η λειτουργία προγράμματος κινηματογραφικών σπουδών στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, αποτελεί πιστοποίηση ότι η Δράμα μπαίνει στο Κέντρο των Κινηματογραφικών Σπουδών της Ελλάδας, γίνεται σημείο αναφοράς των Κινηματογραφικών Σπουδών διεθνώς. Η πόλη της Δράμας μετατρέπεται σε διεθνές Κέντρο Κινηματογράφου και αναδεικνύεται ως πόλος έλξης για τον κόσμο της καλλιτεχνικής δημιουργίας και των τεχνών από την Ελλάδα, την Ευρώπη, τον κόσμο ολόκληρο. Επιπλέον, αναβαθμίζεται η οικονομική, η εμπορική, η βιοτεχνική, η βιομηχανική και η τεχνολογική ζωή της περιοχής μας, με πολλαπλά οφέλη τόσο σε τοπικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Αλλάζει, βελτιώνεται, αναβαθμίζεται η καθημερινή ζωή των συνδημοτών μας. Θα μου επιτρέψετε, όμως να δηλώσω την ευγνωμοσύνη μου στους Δραμινούς συμπολίτες μου, γιατί κατά πολύ όλα αυτά οφείλονται στην αγάπη των Δραμινών να στηρίζουν ακόμη και σε δύσκολες εποχές, έναν από τους μεγαλύτερους θεσμούς όχι μόνο για την περιοχή μας, αλλά και για την Ελλάδα. Αναφέρομαι στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, το οποίο από την ίδρυσή του το 1978 έχει συμβάλει στο έπακρον στην προαγωγή και διάδοση της τέχνης του κινηματογράφου και ειδικότερα της ταινίας μικρού μήκους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, έχει συνδράμει στην ανάπτυξη του πνεύματος φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των κινηματογραφιστών απ' όλες τις χώρες του κόσμου. Βέβαια, οφείλω να σταθώ στο γεγονός ότι πέρα από την υποστήριξη του Δήμου μας και του Υπουργείου Πολιτισμού έχει δεχθεί φέτος 300.000 από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης και θα λάβει 1.000.000 ευρώ για 3 χρόνια για συγκεκριμένες αναπτυξιακές δράσεις, και αυτό οφείλεται στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης, στον κύριο Αλέξη Χαρίση. Εξάλλου το Φεστιβάλ πρέπει να υποστηρίζεται από όλους, γιατί είναι γνωστό παγκοσμίως, διαφημίζει τον πολιτισμό και την Ελλάδα και οι συνδημότες μου είναι υπερήφανοι γι' αυτό. Είναι γεγονός ότι η αγάπη και το μεράκι των Δραμινών για την 7η Τέχνη αποτυπώνεται περίτεχνα σε αυτόν τον μεγάλο θεσμό για την περιοχή μας. Η Δράμα φωτίζει και φωτίζεται από τη λάμψη του Κινηματογράφου. Και σήμερα έχουμε ένα ακόμη λόγο να φωτίζεται η Δράμα. Η συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, η ίδρυση Σχολής Κινηματογράφου, η αναβάθμιση της Καπναποθήκης στην οδό Περδικκά με την μελέτη από τη εταιρία Raycar, επιβεβαιώνουν ότι η Δράμα αλλάζει σελίδα. Η Δράμα εξελίσσεται, προοδεύει, αναπτύσσεται και μετατρέπεται σε σημείο αναφοράς της 7ης Τέχνης. Οι Δραμινοί έχουμε κάθε λόγο να είμαστε σήμερα υπερήφανοι! Έχουμε κάθε λόγο να είμαστε χαρούμενοι! Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, κ. Νίκο Παππά, που υποστήριξε έμπρακτα αυτή την πρωτοβουλία, τον Βουλευτή Δράμας, κ. Χρήστο Καραγιαννίδη, ο οποίος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αγωνίστηκε για αυτή τη συνεργασία, έδωσε ώθηση σε κάθε ενέργεια και του αξίζουν συγχαρητήρια, τον Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, κ. Βασίλη Καρδάση, ο οποίος αγάλιασε τη Δράμα και την ιδέα για την ίδρυση σχολής Κινηματογράφου στη Δράμα, τον Αντιπεριφερειάρχη Δράμας, κ. Αργύρη Πατακάκη, τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Οργανισμού Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, κ. Ανέστη Τερζή, που στέκεται αρωγός σε κάθε δράση του Φεστιβάλ, τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του Φεστιβάλ, κ. Αντώνη Παπαδόπουλο που είναι εμπνευστής σε πολλές ενέργειες του πολιτισμού, την εταιρία Raycar και προσωπικά τον κ. Αποστολίδη, που δίνει τη δυνατότητα να υλοποιήσουμε το σχέδιο μας και όλους όσοι συνέδραμαν σε αυτήν τη συνεργασία. Κλείνοντας οφείλω να ομολογήσω ότι είμαι πραγματικά συγκινημένος, γιατί ο τόπος μου, ο ευλογημένος τόπος μου, η ακριτική Δράμα, παύει να είναι ξεχασμένη και της προσφέρεται αυτό που δικαιούταν χρόνια τώρα, την σχολή Κινηματογράφου».

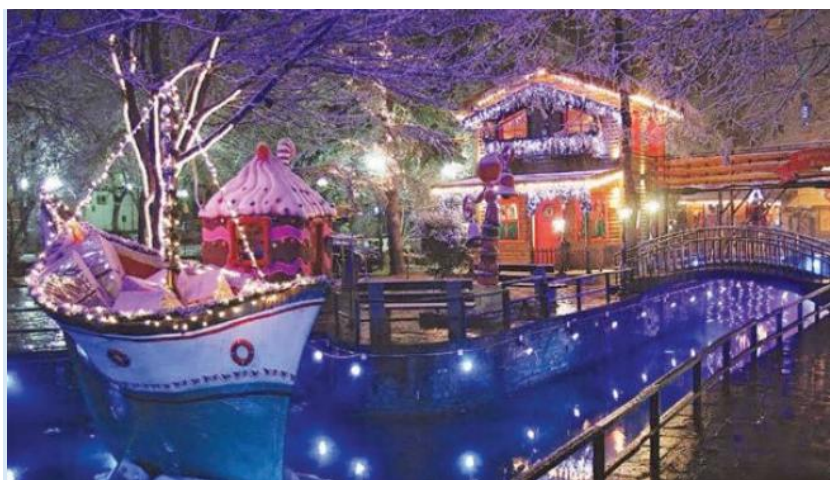
Από το Γραφείο Τύπου

Πηγή: Ιστοσελίδα Δήμου Δράμας

<https://dimos-dramas.gr/ypografike-i-synergasia-tou-aniktou-panepistimiou-me-ton-dimo-dramas-gia-tin-idrysi-scholis-kinimatografou-ke-i-dromologisi-chriseos-tis-kapnapothikis-portokaloglou-odou-perdikka/>

δημοκρατία

Ονειρούπολη Δράμας: Προετοιμάζεται για 600.000 επισκέπτες!

30.11.2017

Πολιτισμός

Περισσότεροι από 600.000 αναμένονται οι επισκέπτες της Ονειρούπολης, στη Δράμα, η οποία ανοίγει τις πύλες της τη Δευτέρα, 4 Δεκεμβρίου.

«Σε αυτή τη δύσκολη οικονομικά -για την επιχειρηματικότητα- συγκυρία εύκολα μπορεί να καταλάβει κάποιος τι σημαίνει να έρθουν μέσα σε έναν μήνα 600.000 άνθρωποι στην πόλη» σημείωσε ο δήμαρχος Δράμας Χριστόδουλος Μамσάκος. Ο ίδιος πρόσθεσε ότι ο αντίκτυπος της διοργάνωσης είναι θετικός σε κάθε τομέα της οικονομικής δραστηριότητας.

Επιπλέον η πόλη προβάλλεται όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό. «Πέρυσι είχαμε επισκέπτες ακόμη και από την Ινδία» σημείωσε ο δήμαρχος. Την Ονειρούπολη επίσης επιλέγει να γνωρίσει μεγάλος αριθμός ταξιδιωτών από τις χώρες των Βαλκανίων, τη Γαλλία, τη Γερμανία και από αλλού, καθώς η διοργάνωση «έχει αποκτήσει brand name και έχει καταστεί πλέον χριστουγεννιάτικος προορισμός».

Στη φετινή τελετή έναρξης ο μεγάλος Έλληνας παραμυθάς Ευγένιος Τριβιζάς θα προσκαλέσει τα παιδιά για ακόμη ένα χριστουγεννιάτικο παραμύθι, ενώ στις 5 Δεκεμβρίου θα μιλήσει με τους επισκέπτες, θα υπογράψει αυτόγραφα και τα έσοδα από τις πωλήσεις των βιβλίων θα συγκεντρωθούν αποκλειστικά για φιλανθρωπικό σκοπό.

Οι επισκέπτες της Ονειρούπολης θα απολαύσουν φέτος συναυλίες από καλλιτέχνες όπως ο Κωνσταντίνος Κουφός, ο Γιώργος Τσαλίκης, οι Les au venoir, οι Vegas, ο Βο (Μπο), ο Μύρωνας Στρατής με τη Μαλού και οι Rec. Η είσοδος στην Ονειρούπολη είναι ελεύθερη.

Πηγή: Εφημερίδα Δημοκρατία

<https://www.dimokratianews.gr/content/80676/oneiroypoli-dramas-proetoimazetai-gia-600000-episkeptes>

Έναρξη Στις 4 Δεκεμβρίου Για Την Ονειρούπολη Δράμας

29 Νοέμβριος, 2018

Ρεπορτάζ

Πάνω από μισό εκατομμύριο επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό επιλέγουν το χριστουγεννιάτικο χωριό της Ονειρούπολης στη Δράμα, για να ζήσουν τη μαγεία των Χριστουγέννων, όπως αναφέρει ο Γιώργος Ψαρράς, πρόεδρος της Δημοτικής Επιχείρησης Κοινωνικής, Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης του Δήμου Δράμας (ΔΕΚΠΟΤΑ).

Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ.Ψαρράς, είπε ότι φέτος είναι μια επετειακή χρονιά για την Ονειρούπολη καθώς

συμπληρώνει 15 χρόνια παρουσίας και υπογραμμίζει ότι ήταν το πρώτο χριστουγεννιάτικο χωριό που δημιουργήθηκε.

«Ξεκινάμε στις 4 Δεκεμβρίου, της Αγίας Βαρβάρας που είναι η Πολιούχος της πόλης μας. Την έναρξη σηματοδοτεί εκδήλωση του Λυκείου Ελληνίδων, όπου τα μέλη του στις 11 το πρωί θα μοιράσουν στον κόσμο το παραδοσιακό έδεσμα «Βαρβάρα»», επισημαίνει ο κ.Ψαρράς. Η Ονειρούπολη διαρκεί μέχρι τις 2 Ιανουαρίου και σε όλο αυτό το διάστημα την επισκέπτονται Έλληνες και ξένοι, κυρίως από τις γειτονικές βαλκανικές χώρες. «Κάθε χρόνο ξεπερνάμε τον αριθμό προσέλευσης της προηγούμενης χρονιάς. Φέτος, εκτιμούμε ότι θα γίνει το ίδιο, καθώς έχουμε ένα πλούσιο πρόγραμμα εκδηλώσεων και δράσεων όχι μόνο για τα παιδιά αλλά και για τους μεγάλους», σημειώνει ο κ.Ψαρράς. «Έχουμε πολλές δωρεάν δράσεις, συναυλίες, το fun park, τα σπιτάκια με τις λιχουδιές και τα εδέσματα», πρόσθεσε, ενώ, τόνισε, ότι «δεν πρέπει να ξεχνάμε και την κοινωνική δράση της Ονειρούπολης». «Έχουμε το Δάσος των Ευχών και της Ελπίδας όπου φέτος θα συγκεντρώσουμε χρήματα για τον σύλλογο καρκινοπαθών νομού Δράμας για τη δημιουργία ογκολογικού εργαστηρίου στο νοσοκομείο της Δράμας», αναφέρει ο κ.Ψαρράς και συμπληρώνει: «Φέτος θα επισκεφθούμε επίσης και τον σύλλογο Ελπίδα για να πάει η Ονειρούπολη στα παιδιά που δεν μπορούν να την επισκεφθούν. Μια ομάδα λοιπόν με ζωτικά και άλλα πλάσματα της Ονειρούπολης θα επισκεφθεί τα παιδιά του συλλόγου Ελπίδα στην Αθήνα». Όπως σημειώνει ο κ.Ψαρράς, η Ονειρούπολη γεμίζει τα ξενοδοχεία της πόλης, συνδράμει στην οικονομική ενίσχυση της περιοχής αλλά και στην θετική ψυχολογία των κατοίκων, που βλέπουν τον τόπο τους να σφύζει από ζωή.

Πηγή: Ιστοσελίδα analytis.gr

<http://analitis.gr/enarksh-stis-4-dekembrioy-gia-thn-oneiroypolh-dramas/>

9. Τουριστική προβολή της Δράμας μέσω του πολιτισμού

[Home](#) > [Πρώτο Θέμα](#) > Ονειρούπολη και Δραμοιγνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες του Δήμου για το 2018

20 Μαρτίου 2018 Πρώτο Θέμα

Ομόφωνα από την Επιτροπή Τουριστικής Προβολής του Δήμου Δράμας το πρόγραμμα για το 2018

Ονειρούπολη και Δραμοιγνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες του Δήμου για το 2018

Καραμπατζάκης: Πρόγραμμα Interreg για τον ορεινό όγκο και Leader για διαδημοτική συνεργασία

Του Θανάση Πολυμένη

ΤΟ ΠΡΩΙ της Δευτέρας 19 Μαρτίου (χθες), συνεδρίασε η Επιτροπή Τουριστικής Προβολής του Δήμου Δράμας, υπό την προεδρία του εντεταλμένου συμβούλου Προγραμματισμού και Τουρισμού κ. Δημήτρη Καραμπατζάκη.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Επιτροπής, έγινε συζήτηση για την τουριστική προβολή του Δήμου Δράμας για το τρέχον έτος 2018. Μετά από συζήτηση, η Επιτροπή ψήφισε τελικά ομόφωνα τις προτάσεις της δημοτικής αρχής.

Μιλώντας στον «Πρωινό Τύπο» ο υπεύθυνος Τουρισμού του Δήμου Δράμας κ. Καραμπατζάκης, είπε ότι «η περυσινή χρονιά δεν ήταν τόσο αποδοτική» απ' όσο ο ίδιος την περίμενε «για διάφορους λόγους». Όπως τόνισε μάλιστα, ευελπιστεί ότι φέτος, «θα υπάρξει μια πιο συντονισμένη προσπάθεια, μιας και ο τουρισμός είναι κάτι καινούριο για τη Δράμα και είναι κάτι που περιμένουμε να αναπτυχθεί τα επόμενα χρόνια».

Συγκεκριμένα, όπως είπε ο κ. Καραμπατζάκης, φέτος θα συμβούν δύο πράγματα: «Το ένα είναι η πιο έντονη και συστηματική εργασία που γίνεται από την πλευρά του ιδιωτικού τομέα και εννοώ περισσότερο την Ένωση Ξενοδόχων, αλλά και το ότι αναμένουμε το νέο Leader για το οποίο έχει προγραμματιστεί μια διαδημοτική συνεργασία για την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της Δράμας».

Μέρος των μελών της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής του Δήμου Δράμας

Πέρα από τις δύο σημαντικές δράσεις που υπάρχουν για τον τουρισμό της Δράμας, της Ονειρούπολης και της Δραμοιγνωσίας και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις, «έχουμε και κάποιες κινήσεις σ' αυτούς τους τομείς», επισημαίνει και τονίζει: «Έχουμε τα νέα έργα τα οποία έχουν εγκριθεί και έχουν να κάνουν τόσο με το βουνό – ένα συγκεκριμένο Interreg – που έχει να κάνει με την ανάπτυξη του ορεινού όγκου, αλλά και με το έργο που έχουμε στην Αστική Βιώσιμη Ανάπτυξη

(ΒΑΑ) που έχει να κάνει με τον πολιτισμό και τον τουρισμό και θεωρούμε ότι όλο αυτό το πακέτο θα συμβάλει στην προσπάθεια που γίνεται, να χαρτογραφηθεί ο τουρισμός στη Δράμα και να αναπτυχθεί τα επόμενα χρόνια».

Στην ερώτηση αν υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις από τη δημοτική αρχή, ο κ. Καραμπατζάκης απάντησε: «Έχουμε συγκεκριμένες εκδηλώσεις και γι' αυτό το λόγο γίνεται η κατάρτιση αυτού του προγράμματος. Συγκεκριμένα, φέτος είναι η στήριξη της Δραμοινογνωσίας, η συμμετοχή του Δήμου Δράμας σε ευρωπαϊκά δίκτυα προώθησης του οίνου, η συμμετοχή σε μια εκδήλωση που γίνεται για τον εναλλακτικό τουρισμό, η εκδήλωση μιας ημερίδας στη Ναύπακτο που έχει καθιερωθεί σε μια ετήσια βάση και φυσικά, ένα μεγάλο έργο που έχουμε μέσω του Interreg για την ανάπτυξη του ορεινού όγκου. Στόχος μας είναι να συμμετέχουμε πλέον και στις συναντήσεις που γίνονται για τα ελληνικά μονοπάτια και την πιστοποίησή τους. Το πρώτο έγινε πέρυσι στα Καλάβρυτα, άρα φέτος θα προσπαθήσουμε κι εμείς να είμαστε εκεί. Φέτος θα γίνει στην Άνδρο και θα προσπαθήσουμε να είμαστε εκεί, για να μπούμε στην ομάδα των ελληνικών μονοπατιών και φυσικά να οδηγηθούμε σε πιστοποιήσεις των μονοπατιών της περιοχής».

Ρωτήθηκε επίσης ο κ. Καραμπατζάκης και για τον προϋπολογισμό της τουριστικής προβολής του Δήμου για το 2018, και απάντησε ότι «συνήθως, σε ένα σχέδιο τουριστικής προβολής, μπαίνουν και οι προϋπολογισμοί όλων των εκδηλώσεων. Δηλαδή του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, της Ονειρούπολης κτλ. Επομένως θα λέγαμε ότι μέχρι και να δούμε την εξέλιξη του συνεργατικού και διαδημοτικού έργου που έχουμε στο Leader, η συμμετοχή του Δήμου Δράμας στον τουρισμό κυμαίνεται γύρω στις 15.000 – 20.000 ευρώ καθαρά για δράσεις επανεκτύπωσης, προβολής και συμμετοχής σε εκθέσεις ή συναντήσεις που αφορούν τον τουρισμό. Φυσικά, ο προϋπολογισμός θα αναρτηθεί και το σχετικό σχέδιο, και ανάλογα με την χρονιά, διαμορφώνονται περίπου στις 500.000 ευρώ για τις δύο μεγάλες εκδηλώσεις, Ονειρούπολη και Δραμοινογνωσία».

Πηγή: Εφημερίδα Πρωινός Τύπος

<http://www.proinos-typos.gr/oniroupoli-ke-draminognosia-touristik-es-navarchides-tou-dimou-gia-2018/>

10. Το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, η Ονειρούπολη και η Δραμοινογνωσία, ως πολιτιστικά γεγονότα που προβάλλουν την αστική αναγέννηση της περιοχής

[Home](#) > [Πρώτο Θέμα](#) > Φεστιβάλ Ταινιών, Ονειρούπολη, Δραμοινογνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες της Δράμας Πέρασε ομόφωνα από το Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας

29 Μαρτίου 2019 [Πρώτο Θέμα](#)

[Πέρασε ομόφωνα από το Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας](#)

[Φεστιβάλ Ταινιών, Ονειρούπολη, Δραμοινογνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες της Δράμας](#)

[Ο προϋπολογισμός των δράσεων και εκδηλώσεων για το 2019](#)

[Του Θανάση Πολυμένη](#)

ΟΜΟΦΩΝΑ πέρασε από το Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας, η γνωμοδότηση της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης του Δήμου Δράμας, σχετικά με την έγκριση του ετήσιου προγράμματος για το 2019. (Βλέπε και σχετικό ρεπορτάζ από τις εργασίες της Επιτροπής, που δημοσιεύθηκε στον «Πρωινό Τύπο» στις 13 Μαρτίου 2019).

Ένα από τα χαρακτηριστικά τα οποία αναφέρονται για το τουριστικό προφίλ του Δήμου Δράμας, είναι ότι η περιοχή παρουσιάζει πολλές ευκαιρίες για τουρισμό, ενώ έχει πολλούς ανεκμετάλλετους πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς πόρους. Χαρακτηριστικά μάλιστα σημειώνεται ότι, «η απουσία του μαζικού τουρισμού ευνοεί την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού και τη δυνατότητα για ανάπτυξη νέων τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή».

Όπως αναφέρεται επίσης στην ανάπτυξη της πρότασης της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης του Δήμου Δράμας, τρεις εκδηλώσεις είναι «η αιχμή του δόρατος του τουριστικού προϊόντος. Το Φεστιβάλ Δράμας και η Ονειρούπολη, που έχουν καθιερωθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και η Δραμοινογνωσία που έχει αρχίσει και δίνει το στίγμα της και κάθε χρονιά η απήχσή της γίνεται όλο και πιο αισθητή».

Οι μεγάλες εκδηλώσεις

Από τις μεγαλύτερες εκδηλώσεις, πρώτο έρχεται το Ελληνικό και Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους. Ο πετυχημένος θεσμός βρίσκεται στην 4^η δεκαετία του και αποτελεί έναν εξαιρετικό πολιτιστικό θεσμό που αναδεικνύει πανελλαδικά αλλά και διεθνώς τη Δράμα. Δεν θα ήταν υπερβολή να αναφέρουμε ότι κάθε χρόνο, το κοινό και οι φίλοι των ταινιών μικρού μήκους αυξάνονται, ο ανταγωνισμός μεγαλώνει και η φήμη του Φεστιβάλ επεκτείνεται.

Ονειρούπολη

Η γνωστή μας Ονειρούπολη, αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη τουριστική ναυαρχίδα του Δήμου Δράμας. Όπως αναφέρεται, «πολύ γρήγορα γνώρισε την καθολική αποδοχή της τοπικής κοινωνίας αλλά και των χιλιάδων επισκεπτών της. Ο Δήμος Δράμας σε κάθε του προσπάθεια, έχει ενεργοποιήσει εκατοντάδες δημότες εθελοντές, πολλούς φορείς και τους συλλόγους της περιοχής. Κάθε χρόνο έχουμε 34 μέρες γεμάτες δράσεις, 34 μέρες με καθημερινές εκδηλώσεις, 34 μέρες με παραμυθένια και χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και βέβαια 34 μέρες γεμάτες χαμόγελα. Ο Δημοτικός Κήπος και η πλατεία Ελευθερίας της Δράμας μεταμορφώνονται σε μια Ονειρούπολη. Ένα πραγματικό χωριό του Άη Βασίλη, όπως το ονειρεύτηκαν μέσα από τα παραμύθια εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο».

Δραμοινογνωσία

Μια μεγάλη γιορτή κρασιού, η οποία προσπαθεί να εισάγει μια νέα, εναλλακτική μορφή τουρισμού, τον οινοτουρισμό. Συμπτωματικά, μόλις την Τετάρτη το Τμήμα Οινολογίας της Δράμας του ΤΕΙ ΑΜΘ, είχε μια ημερίδα σχετικά με την προώθηση του οινοτουρισμού στην περιοχή της Δράμας, αλλά και τις προσπάθειες δημιουργίας ονικής ταυτότητας της Δράμας.

Ο οινοτουρισμός, βρίσκεται ακόμα στα σπάργανα στην περιοχή της Δράμας και η Δραμοινογνωσία, μέσα σε 5 χρόνια ύπαρξης, προσπαθεί να ανοίξει νέους δρόμους, νέους ορίζοντες και να προσφέρει πρωτόγνωρες εμπειρίες στους επισκέπτες και τους λάτρεις του οίνου.

Dramaica Youth Festival

Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες συναντήσεις νέων της Βόρειας Ελλάδας, με μουσικές συνθέσεις και συγκροτήματα. Λίμνες, καταρράκτες, ποταμάκια και πράσινο συνθέτουν το καταλληλότερο σκηνικό για μουσική και διασκέδαση. Δεκάδες συγκροτήματα, καλλιτέχνες και χιλιάδες νέοι συμμετέχουν σταθερά στο μεγαλύτερο event της Δραμινής νεολογίας.

Καρναβάλι Χωριστής Δράμας

Μια εκδήλωση από τις παλαιότερες επίσης στην περιοχή, το Καρναβάλι της Χωριστής, με πολυποϊκόλο και ενδιαφέρον πρόγραμμα.

Διεθνές Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Ξηροποτάμου

Το εν λόγω Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Ξηροποτάμου, διοργανώνεται εδώ και 20 χρόνια περίπου και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στην περιοχή. Οι εκδηλώσεις κορυφώνονται με μία μεγάλη συναυλία.

Άλλες σημαντικές εκδηλώσεις, είναι τα «Ελευθέρια», κατά τη διάρκεια των οποίων λαμβάνουν χώρα πολλές πολιτιστικές δράσεις, η Ανθοκομική Έκθεση, η Γιορτή Βιβλίου κ.α.

Δράσεις για το 2019

Για το 2019, ο Δήμος Δράμας έχει προγραμματίσει τη διενέργεια των παραπάνω εκδηλώσεων, αλλά και τη συμμετοχή του σε διάφορες τουριστικές εκθέσεις, όπως και για την προβολή του. Το κόστος όλων αυτών προϋπολογίζεται όπως παρακάτω:

Σύνολο ενεργειών προβολής

1.	Παραγωγή και εκτύπωση έντυπου υλικού – 5.000 €
2.	Συμμετοχή σε εθνικές – διεθνείς τουριστικές εκθέσεις – συναντήσεις σε πόλεις στόχους για προσέλκυση – 3.000 €
3.	Προβολή του τουριστικού προϊόντος της Δράμας με προσεκτικά σχεδιασμένες ενέργειες σε έντυπες καταχωρήσεις, ραδιόφωνο και τηλεόραση – 4.500 €
4.	Συνδρομή στο δίκτυο «RECEVIN» 1.000 €
5.	Διοργάνωση ημερίδας σε συνεργασία με την έδρα της UNESCO Cop-e-ect στη Δράμα με θέμα: «Δράμα Supernatural: Μια υπερφυσική ατζέντα ιδεών για την τουριστική επισκεψιμότητα μνημείων και υπαίθριων χώρων» – 2.5000 €.
6.	Διοργάνωση ημερίδας σε συνεργασία με την έδρα της UNESCO Cop-e-ect στη Δράμα με θέμα: «οικοτουριστικά μονοπάτια: Βαδίζοντας προς την αειφορία» – 5.000 €.
7.	35 ^η PHILOXENIA – 2.000, €.
8.	Σύμφωνα με το πρόγραμμα της ΠΑΜΘ συμμετοχή σε εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού – 3.000 €.
9.	6 ^η Athens Internatiobal Tourism Exprou 2019 – 2.000 €.
10.	Ταξίδι γνωριμίας με τουριστικούς πράκτορες της Ελλάδας, Γερμανίας και Αγγλίας – 5.000 €.
11.	Διήμερη εκδήλωση στη Θεσσαλονίκη – 5.000 €.

Συνολικό κόστος: 38.000 €.

Προγραμματισμός εκδηλώσεων

1.	Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους – 300.000 €.
2.	Ονειρούπολη (Χωριό του Άη Βασίλη) – 400.000 €.
3.	Ελευθέρια Δράμας – 25.000 €.

Συνολικό κόστος: 760.500 €.

Αναπτυξιακά έργα

Συνολικό κόστος: 440.696 €.

Πηγή: Εφημερίδα Πρωινός Τύπος

<http://www.proinos-typos.gr/festival-tenion-oniroupoli-draminognosia-touristikos-navarchides-tis-dramas-perase-omofona-apo-dimotiko-symvoulion-dramas/>

11. Πολιτιστικοί θεσμοί - ναυαρχίδες για την πόλη της Δράμας

ΧΡΟΝΙΚΑ ————— **ΡΕΠΟΡΤΑΖ** ————— **ΤΕΤΑΡΤΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019 / 9**

Εφοδιασμένη με τρεις «άσσους» η Δράμα για την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη

Αιχμή του δόρατος για την ανάπτυξη του τουρισμού στη Δράμα, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής του Δήμου της Δράμας, αποτελούν τρεις σημαντικές εκδηλώσεις που έχουν συνδεθεί με την πολιτιστική δραστηριότητα της πόλης τόσο πανελλαδικά όσο και στο εξωτερικό.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Βαγγέλης Ψωμάς

Σύμφωνα με τους αν-

θρώπους που ασχολούνται με την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος στον Δήμο Δράμας, το Φεστιβάλ Δράμας και η Ονειρούπολη έχουν καθιερωθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ενώ η ΔΡΑΜΟΙΓΝΩΣΙΑ έχει αρχίσει να δίνει το στίγμα της και κάθε χρονιά η απήχηση της γίνεται όλο και πιο αισθητή.

Ειδικότερα όπως αναφέρουν μεταξύ άλλων στην πρόταση της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής που εγκρίθηκε σε μια από τις προηγούμενες συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, στα μέσα Σεπτεμβρίου συνεχίζει, για 4η δεκαετία πλέον, ο πετυχημένος θεσμός του **Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους**

εκδηλώσεις, 34 μέρες με παραμυθένια και χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και βέβαια 34 μέρες γεμάτες χαμόγελα. Ο Δημοτικός Κήπος και η πλατεία Ελευθερίας της Δράμας μεταμορφώνονται σε μια Ονειρούπολη. Ένα πραγματικό χωριό του Άη Βασίλη, όπως το ονειρεύτηκαν μέσα από τα παραμύθια εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο. Κάθε χρόνο τα σχέδια του Δήμου είναι μεγαλύτερα και εντυπωσιακότερα. Η Ονειρούπολη ξεκινάει την λειτουργία της στις 4 Δεκεμβρίου και ολοκληρώνεται στις 7 Ιανουαρίου. Την περίοδο της Ονειρούπολης όλη η πόλη γιορτάζει και καθημερινά κινείται σε εορταστικούς ρυθμούς!

Νέους ορίζοντες ανοίγει η ΔΡΑΜΟΙΓΝΩΣΙΑ

Με μια ξεχωριστή γιορτή κρασιού η Δράμα επιχείρησε με μεγάλη επιτυχία πριν από 5 χρόνια να ανοίξει νέους δρόμους, νέους ορίζοντες και να προσφέρει πρωτόγνωρες εμπειρίες στους επισκέπτες και τους λάτρεις του οίνου. Ένα ταξίδι σε εικόνες, αρώματα, γεύσεις και μυρωδιές μέσα από τα μονοπάτια του Διόνυσου μια και ο τόπος ταυτίζεται με το κρασί και τον Διόνυσο. Σήμερα στην Δράμα δεσπόζουν εννέα από τα πιο σύγχρονα οινοποιεία στην Ελλάδα. Είναι μια περιοχή όπου δοκιμά-

χνικές, σε εξαιρετικές ποικιλίες όπως η Μαλαγουζιά, το Tempranillo, το Μοσχάτο και το Chardonnay συνδέοντας το όνομα τους με τον τόπο αυτό. Ο δε συνδυασμός του Ελληνικού Ασύρτικού και του κοσμοπολίτικου Sauvignon Blanc, είναι το σήμα κατατεθέν όλων των οινοποιείων της περιοχής και θα πρέπει να εξεταστεί κάποια στιγμή η ιδέα μιας προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης.

Η αμπελοαυρία δεν έλειψε ποτέ απ' αυτή την περιοχή και πολλοί πιστεύουν ότι η κουλτούρα του κρασιού ξεκίνησε από δω. Αυτήν την περιοχή είχε διαλέξει ο Διόνυσος για καταφύγιο και η λατρεία του ταυτίστηκε με την τέχνη της αμπελοαυρίας, την τέχνη που δίδαξε ο ίδιος ο θεός. Μουσικές, ήχοι, τύμπανα, μπάνια, ποδήλατα, πολύχρωμα φώτα, μυστικές και σπάνιες συνταγές, εικαστικά δράματα, όλα συνθέτουν έναν πολύχρωμο πίνακα και συμμετέχουν στη διάθεση της γιορτής. Η γιορτή κρασιού προγραμματίζεται με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τα επαγγελματικά σωματεία από 11 έως 19 Μαΐου 2019.

Ο Δήμος Δράμας έχει κάνει αίτημα να συμμετάσχει στο «RECEVIN-EUROPEAN NETWORK OF WINE CITIES» και αναμένει απάντηση ώστε να ενταχθεί και η Δράμα με τον εξαιρετικής ποιότητας οίνο της στον ευρωπαϊκό χάρτη

ΓΩΗ + ΖΩΗ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΚΙΔΗΣ
Υπ. Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Δράμας
Αναστάσιος Μωυσιάδης
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής
Προπονητής Στίβου
☎ 6941 663 253 ☉ Tassos Moysiadis

ΕΝΟΝΟΥΜΕ ΤΗ ΔΡΑΜΑ
Χριστόδουλος Μαμαρίκος
υπ. Δήμαρχος Δράμας
Γιάννης Εφραίμιδης
Υποψήφιος Δημοτικός Σύμβουλος
Τουριστικές Επιχειρήσεις
"Μακαριος Travel"
Τηλ: 6936 933178
e-mail: efrainidisjanis@gmail.com
☉ Giannis Efrainidis

2020
Project Δράμα
Αλεξάνδρος Τσιμισιώτης
Υπ. Δήμαρχος Δράμας
Χρυσόχοϊδης
Ελευθέριος
Πτυχ. ΑΣΟΕΕ & Νομικός Δ.Π.Θ.
Μέτ. Λογιστική - Ελεγκτική

Πηγή: Εφημερίδα Χρονικά της Δράμας

12. Ερωτηματολόγιο συνεντεύξεων για την έρευνα που διενεργήθηκε σε στοχευμένους φορείς και πρόσωπα στην πόλη της Δράμας

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία** στην **Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη**.

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο:

Ιδιότητα:

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα:

Τηλέφωνο:

e-mail:

Ημερομηνία συνέντευξης:

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης:

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

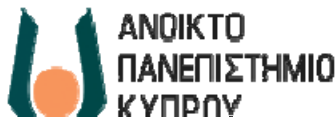
- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;
- 2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;
- 3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;
- 4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;
- 5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;
- 6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;
- 7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;
- 8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;
- 9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

- 10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;
- 11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;
- 12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Παράρτημα Γ

Συνεντεύξεις

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Ελευθερία Καβάκα

Ιδιότητα: Προϊσταμένη Αυτοτελούς τμήματος Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: 8 χρόνια

Τηλέφωνο: 6974 912092

e-mail: ritsakavaka@gmail.com

Ημερομηνία συνέντευξης: 11/4/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: Δύο ώρες

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;**

Πιστεύω πως ο πολιτισμός δεν είναι απλά η ομορφιά στην καθημερινότητα μας αλλά είναι το μέσο της δημιουργίας, της έκφρασης και της αρμονικής συνύπαρξης των πολιτών. Μέσα από την στήριξη των πολιτιστικών δομών αλλά και πρωτοβουλιών των πολιτών, έχουμε δει πολλές φορές να δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, να συνάπτονται νέες μορφές συνεργασίας, αλλά και να δημιουργούνται νέες ιδέες για την ανάδειξη του ίδιου του τόπου. Άρα ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλει δυναμικά στην αστική αναβίωση των πόλεων

- 2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;**

Η Δράμα ως τόπος έχει την ομορφιά της φύσης αλλά και την προίκα της πολιτιστικής της κληρονομιάς ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει ως δημιουργική πόλη. Ακόμα και στα τελευταία χρόνια της κρίσης όπου η ανεργία έχει μαστίσει άσχημα την περιοχή μας η Δράμα συνεχίζει να δημιουργεί , πολύ πιο δύσκολα βέβαια και με αργούς ρυθμούς. Πιστεύω πως η Δράμα μπορεί να ξαναγίνει δημιουργική πόλη μέσα από ευκαιρίες απασχόλησης , εκμεταλλευόμενη εκτός των άλλων τον πολιτισμό της ως παράδοση αλλά και ως εξέλιξη αλλά και την φυσική της ομορφιά.

3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Πιστεύω πως το Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους Δράμας είναι ένα τέτοιο μεγάλο έργο. Το Φεστιβάλ διεξάγεται στην Δράμα εδώ και 41 χρόνια και έχει και διεθνές διαγωνιστικό εδώ και 24 χρόνια. Είναι μία διοργάνωση που ξεκίνησε από τους ίδιους τους πολίτες από την τότε κινηματογραφική λέσχη Δράμας και εξελίχθηκε σε ένα παγκόσμιο γεγονός. Είναι για μένα η απόδειξη πως μέσω ενός πολιτιστικού θεσμού μπορείς να στηρίξεις την αναγέννηση της πόλης αλλά και πως μπορείς να συμβάλεις στην απασχόληση των κατοίκων αλλά και στην διεθνή ταυτότητα του τόπου σου.

4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Από τον ρόλο μου , αλλά και την εμπειρία μου μπορώ να απαντήσω σε ότι αφορά το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας. Ναι λοιπόν το Φεστιβάλ έχει συμβάλει στο brand name της πόλης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό . Η Δράμα είναι διεθνώς γνωστή από το Φεστιβάλ της άλλωστε είναι κάτι εύκολα αντιληπτό αν σκεφτείτε πως εδώ και 24 χρόνια δηλώνουν συμμετοχή στο Φεστιβάλ Δράμας από όλες τις χώρες του κόσμου. Οι αιτήσεις συμμετοχής στο Διεθνές Φεστιβάλ ξεπερνούν τις 1500 ταινίες κάθε χρονιά .

5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Και πάλι θα σας απαντήσω σ' ότι αφορά το Φεστιβάλ. Ναι το Φεστιβάλ είναι μία πολιτιστική βιομηχανία για τον τόπο μας. Εκτός από το πολιτιστικό στίγμα που αφήνει στην πόλη , στην χώρα αλλά και παγκόσμια, λειτουργεί και ως μοχλός ανάπτυξης για την ίδια την περιοχή. Δημιουργεί θέσεις εργασίας, δίνει εργασία στους επαγγελματίες της πόλης, αναδεικνύει την περιοχή και τις ομορφιές της στους κινηματογραφιστές και σε ανθρώπους του πνεύματος που επισκέπτονται την Δράμα εξαιτίας αυτού . Το Φεστιβάλ είναι για μένα η βαριά βιομηχανία αυτής της πόλης που γύρω από αυτό μπορούμε να προβάσουμε τα πλεονεκτήματα και τα προϊόντα του τόπου μας.

6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Από τον τόπο μας λείπουν οι υποδομές. Η Δράμα μπορεί να είναι μία πόλη οικονομικά φτωχή αλλά πλούσια πολιτισμικά. Το Φεστιβάλ , το Μουσικό σχολείο , η πλούσια πολιτιστική παράδοση έχει διαμορφώσει έναν πληθυσμό όπου πολλοί κάτοικοι έχουν πολιτιστικές αναζητήσεις αλλά και παράγουν πολιτισμό. Οι υποδομές πλέον δεν επαρκούν αν σκεφτείτε πως έχουμε μία αίθουσα κινηματογράφου και καμία επίσημη θεατρική σκηνή ενώ εδώ διεξάγεται το Φεστιβάλ και δραστηριοποιούνται πολλές ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες και μουσικά σχήματα.

7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Το βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση του πολιτισμού είναι η χρηματοδότηση. Σχέδια και στρατηγικός σχεδιασμός υπάρχει και μάλιστα ιδιαίτερα εμπεριστατωμένος από τις αρμόδιες αρχές του τόπου αλλά όσο και αν καταγράφονται οι ανάγκες με επάρκεια και όσους σχεδιασμούς και αν κάνουν οι αρμόδιες αρχές και δομές αν δεν υπάρχει χρηματοδότηση δεν γίνεται να υλοποιηθούν

8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Και πάλι θα σας απαντήσω σε ότι αφορά το Φεστιβάλ. Το Φεστιβάλ χρηματοδοτείται οικονομικά εκτός από τον Δήμο Δράμας ,από την πολιτεία, από Οργανισμούς κινηματογραφικούς, τηλεοπτικούς, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Δεν γίνεται από το Φεστιβάλ απολογισμός που να αφορά στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης.

10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Ο Δήμος Δράμας με τα αρμόδια όργανα του συντάσσει αλλά και ακολουθεί στρατηγικό σχεδιασμό σχετικά με την προώθηση του πολιτισμού . Μάλιστα καταγράφει και αξιοποιεί όλα τα στοιχεία των χρόνων λειτουργίας του Φεστιβάλ προκειμένου να σχεδιάσει την εξέλιξη του και να διασφαλίσει το μέλλον του.

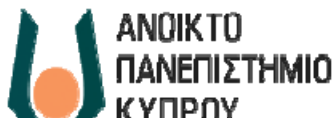
11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Υπάρχει ένα μεγαλειώδες έργο το οποίο θα δώσει διέξοδο σε πολλά προβλήματα της πόλης σχετικά με τον πολιτισμό είναι η ανακατασκευή της καπναποθήκης Πορτοκάλογλου και η λειτουργία της ως σχολή Κινηματογράφου , με παράλληλη λειτουργία αιθουσών προβολών κ.τ.λ.

Προηγούμενες χρονιές έχουν πραγματοποιηθεί και προγράμματα ΕΣΠΑ.

12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στη Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ονοματεπώνυμο: Αικατερίνη Κετσιμπάση

Ιδιότητα:

1. πρώην Διευθύντρια της Νομαρχιακής Επιχείρησης Πολιτιστικής και Τουριστική Ανάπτυξης Δράμας
(λύση φορέα βάσει ν.3852/2010/Καλλικράτης)
2. σήμερα Προϊσταμένη του Τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (αρμόδιο τμήμα στον πολιτισμό και τον αθλητισμό) της Δ/σης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας της Π.Ε. Δράμας.

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα:

1. Δέκα (10) έτη, ως Προϊσταμένη Διεύθυνσης
2. Τέσσερα (4) έτη, ως Προϊσταμένη Τμήματος

Τηλέφωνο:

Εργασίας:2521351322

Κινητό:6978441919

e-mail:

Εργασίας: ketsimpassia@pamth.gov.gr

Ιδιωτικό:ketsibassi@gmail.com

Ημερομηνία συνέντευξης: 15/4/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 50'

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργίας, λειτουργούν ως κύριοι παράγοντες προς την κατεύθυνση μιας έξυπνης (οικονομία βασιζόμενη στην έρευνα και την καινοτομία, ψηφιακή κοινωνία), βιώσιμης (αποδοτική χρήση των πόρων, ανταγωνιστικότητα) και χωρίς αποκλεισμούς (υψηλή απασχόληση) οικονομία.

Μέσα από ένα ετερόκλητο φάσμα δραστηριοτήτων και κοινωνικών διεργασιών, παράγονται νέες ιδέες, διαδικασίες και συνέργειες, ενταγμένων σε έναν γεωγραφικό χώρο αλλά και με τη δυνατότητα διάδοσης εκτός των περιοριστικών συνόρων των πόλεων, στο πλαίσιο της εξωστρεφούς στόχευσης.

2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Στο πέρασμα του χρόνου, η Δράμα παρουσιάζει μία ασταθή στόχευση και βηματισμό, γεγονός το οποίο οφείλεται στο μη συντονισμένο αναπτυξιακό στρατηγικό σχεδιασμό με μακροπρόθεσμη προοπτική και στην αποσπασματική προσέγγιση σχετικών θεμάτων.

Στο ως άνω πλαίσιο, υπάρχουν περίοδοι με μεγάλη ένταση στην πολιτιστική και δημιουργική βιομηχανία (Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, Καλλιτεχνικός Μάιος/συνπόσιο γλυπτικής, Δραμοινογνωσία, εκδόσεις, χωρικές παρεμβάσεις κ.ά) και άλλες φορές μειωμένης έντασης. Σε κάθε περίπτωση, η έλλειψη ενός σταθερού και διαχρονικού περιβάλλοντος στην εξέλιξη του πολιτιστικού και δημιουργικού πλέγματος, εμποδίζει την όλη διαχείριση και αποθαρρύνει την ενδυνάμωση της ύπαρξης δημιουργικής ταυτότητας.

3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Ένας σημαντικός αριθμός πολιτιστικών χώρων της περιοχής (μουσεία, αμφιθέατρα, συνεδριακοί χώροι, χώροι καλλιτεχνικής έκφρασης, υπαίθρια θέατρα, περιβαλλοντικές δομές, ανακαινισμένα διατηρητέα κτίσματα κ.ά.) και δραστηριοτήτων (περιβαλλοντικές και αισθητικές αναπλάσεις, δημιουργικές δραστηριότητες, δημιουργία ή αναμορφώσεις πολιτιστικών δομών κ.ά.), έρχεται να προστεθεί στους παράγοντες που συνδράμουν στην ενίσχυση της αστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Τέτοια παραδείγματα αποτελούν η δημιουργία του Δημοτικού Ωδείου Δράμας, ο Κινηματογράφος Ολύμπια, το Καφενείο Ελευθερία, οι πολιτιστικοί χώροι του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, η Καπναποθήκη "Spieler", ο Κήπος των Γλυπτών, η ανάπλαση Καλλιφύτου (πάρκο πολιτιστικών & αθλητικών δραστηριοτήτων), η απόφαση διαμόρφωσης του παλιού δημαρχείου σε πολιτιστικό κέντρο, οι εκδόσεις και τα έντυπα μέσα πολιτιστικού ενδιαφέροντος, η δημιουργία μουσειακών χώρων και χώρων καλλιτεχνικής έκφρασης, η αναβάθμιση δημοσίων χώρων κ.ά.

Παράλληλα, οι άυλοι πολιτιστικοί πόροι, όπως εκδηλώσεις, δρώμενα, εορτές, γεγονότα, είναι συνυφασμένοι με το ανθρώπινο και κοινωνικό γίνεσθαι, καθώς και το ίδιο το περιβάλλον, διαμορφώνοντας έτσι την ταυτότητα της περιοχής παρέμβασης και συμβάλλοντας στην ανάπτυξή της.

Οι ως άνω χώροι (οι οποίοι αποτελούν ιδιοκτησία δημόσια ή ιδιωτική), καθώς και οι σχετικές δημιουργικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, έρχονται να συνθέσουν το πολιτιστικό τοπίο του Δραμινού τόπου και να αναδείξουν στοιχεία της πολιτιστικής έκφρασης, αλλά και της φυσιογνωμίας της περιοχής, λειτουργώντας έτσι ως παράγοντες καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης, προωθώντας την κοινωνική συνοχή, ενεργοποιώντας στοιχεία της τοπικής οικονομίας και δημιουργώντας υψηλή προστιθέμενη αξία στην όλη προσέγγιση.

Επιπροσθέτως, η ύπαρξη Πανεπιστημιακού Ιδρύματος αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, στην παραγωγή γνώσης και επιστημονικής έρευνας, στην καινοτομία, σε επενδυτικά σχέδια, στο δημιουργικό περιβάλλον και στον εμπλουτισμό της αλυσίδας αξίας της περιοχής. Το ως άνω γεγονός, δίνει προοπτική και μία ιδιαίτερη δυναμική στη σχετική διαχείριση, παρέχοντας μακροπρόθεσμα δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, αύξησης της παραγωγικότητας, ανάπτυξης νέων τεχνολογιών και γενικότερα επίλυσης οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων.

4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Κορωνίδα όλων των πολιτιστικών εκδηλώσεων της Π.Ε. Δράμας αποτελεί το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, το οποίο μαζί με το Φεστιβάλ Ελληνικών Ταινιών Μικρού Μήκους, διοργανώνεται κάθε χρόνο την περίοδο του φθινοπώρου, από το Δήμο Δράμας, προβάλλοντας τη Δράμα αλλά και την Ελλάδα σε ολόκληρο τον κόσμο. Σταδιακά όμως, παρατηρείται μία φθίνουσα πορεία ως προς τις μεθόδους δημοσιότητας και διαχείρισης της όλης προσέγγισης, ενώ το γεγονός ότι δεν διαφαίνεται να έχουν γίνει μέχρι σήμερα οι αναγκαίες ενέργειες για τη διασφάλιση της μοναδικότητας του Φεστιβάλ, επιτρέπει την ενδεχόμενη ύπαρξη παρόμοιων πρωτοβουλιών και σε άλλες περιοχές της ελληνικής επικράτειας.

Αναφορικά δε με τη χριστουγεννιάτικη εκδήλωση της Ονειρούπολης, η όλη προσέγγιση είναι διττή, έχοντας δημιουργικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα. Η όλη προσπάθεια επιτυγχάνεται μέσω της δωρεάν συμμετοχής σε δημιουργικές δράσεις, μέσω των τοπικών γευστικών εμπειριών, της εξερεύνησης στην τοπική αγορά, της συμμετοχής μουσικών σχημάτων και καλλιτεχνών από το χώρο του θεάματος, της εξερεύνησης των παράλληλων πολιτιστικών διαδρομών στο κέντρο της πόλης κ.ά. Σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαχείριση και τα αποτελέσματα (οικονομικά και ανταποδοτικά) της εκδήλωσης, παρατηρείται κορεσμός στην όλη προσέγγιση και σταδιακή ατονία στον επιδιωκόμενο στόχο, διαμορφώνοντας έτσι ένα περιβάλλον που επιτάσσει την αλλαγή πλεύσης και τον επαναπροσδιορισμό αποφάσεων και κριτηρίων στόχευσης, πάνω σε νέες βάσεις διαχείρισης.

Συνέπεια των αμέσως παραπάνω, αποτελεί η πεποίθηση ότι το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους (το οποίο εμπεριέχει στοιχεία διαχρονικότητας, έντασης και παραγόντων ενός ελκυστικού περιβάλλοντος), διαθέτει τις προϋποθέσεις δημιουργίας ταυτότητας στην περιοχή, με την επιφύλαξη όμως του εκσυγχρονισμού και του επαναπροσδιορισμού του τρόπου λειτουργίας και διάθεσης των προϊόντων του.

Αντιθέτως, στην Ονειρούπολη (υπό την τρέχουσα μορφή λειτουργίας) δεν παρατηρούνται στοιχεία αντοχής και διαχρονικότητας, στοιχεία δηλαδή τα οποία θα λειτουργούσαν σωρευτικά στην ενδυνάμωση της ταυτότητας της περιοχής και στην αστική αναζωογόνηση.

Συγκριτικά με τα ως άνω, μπορεί να επέλθει η αστική αναζωογόνηση, η ισχυροποίηση της ταυτότητας της περιοχής, καθώς και η δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος για περαιτέρω ανάπτυξη, μέσα από την αναδιαμόρφωση των κριτηρίων στόχευσης, αλλά και της άντλησης αντιπροσωπευτικών δεδομένων από το ίδιο το φυσιογνωμικό πλαίσιο της Δράμας (υδάτινα στοιχεία, φύση, κρασί, δρώμενα κ.ά.). Επιπροσθέτως, με τη χρήση εργαλείων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς (νέες τεχνολογίες, καινοτομία, έρευνα) δύναται να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος, καθώς και η δημιουργία μιας εικόνας ελκυστικής και αντιπροσωπευτικής της περιοχής.

5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, υπό το πρίσμα της πνευματικής δημιουργίας, αποτελεί τμήμα της δημιουργικής βιομηχανίας της περιοχής και λειτουργεί ως βασική συνιστώσα της οικονομίας (σε επίπεδο δημιουργίας και απασχόλησης).

Αντιθέτως η Ονειρούπολη, υπό την τρέχουσα μορφή, λειτουργεί ως πολιτιστική εκδήλωση ευρείας απήχησης, άνευ υψηλής διανοητικής και αισθητικής προσέγγισης.

6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

- ✓ Παρατηρείται έλλειψη συντονισμένης στόχευσης και αποσπασματική διαχείριση πόρων.
- ✓ Ανάδειξη εμβληματικών και αντιπροσωπευτικών στοιχείων του τόπου, που ενισχύουν τη μοναδικότητα και μακροπρόθεσμα την αναγνωρισιμότητά του.
- ✓ Παρατηρείται μειωμένος βαθμός αλληλεπίδρασης δραστηριοτήτων για την ενίσχυση συνεργατικών δικτύων.
- ✓ Παρατηρούνται βραχυπρόθεσμες αναπτυξιακές παρεμβάσεις.
- ✓ Παρατηρείται μειωμένη εξωστρέφεια και αναγνωρισιμότητα.

7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

- ✓ Ανάγκη ενεργούς συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών και προσέγγιση σε έναν συμμετοχικό σχεδιασμό, μέσω της διεύρυνσης της βάσης λήψης αποφάσεων.
- ✓ Ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και πολιτών.
- ✓ Υιοθέτηση καλών πρακτικών άλλων περιοχών.
- ✓ Η δικτύωση τόπων, εκδηλώσεων, δράσεων, πόρων, φορέων και προσώπων, αποτελούν μέρος των εργαλείων ανάδειξης των πολιτιστικών πόρων, τα οποία σε συνδυασμό με τη χρήση νέων τεχνολογιών και τη διασύνδεση με ευρύτερα παραγωγικά δίκτυα, συνεισφέρουν στον επιδιωκόμενο αναπτυξιακό στόχο.
- ✓ Το δίπολο πολιτισμός και φύση μπορεί να αποτελέσει έναν δυναμικό συνδυασμό, στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης.
- ✓ Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας (επαναχρησιμοποίηση και απόδοση αξίας σε παλαιά στοιχεία).
- ✓ Δημιουργία και ενδυνάμωση Κέντρων Μεθερμίνευσης.

8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

- ✓ Χρηματοδότηση από κρατικούς πόρους (Υπουργείο, Περιφέρεια, Δήμος)
- ✓ Επιχορηγήσεις από ιδιώτες
- ✓ Διαφαίνεται μειωμένη ανταπόκριση στην αξιοποίηση πόρων από Προγράμματα.
- ✓ Διαφαίνεται μειωμένη μόχλευση ιδιωτικών πόρων και δημιουργίας κινήτρων.

9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

- ✓ Δεν παρατηρείται απολογισμός, βάσει ευρωπαϊκών προτύπων.

- ✓ Ανάρτηση σχετικών αποφάσεων στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- ✓ Αποσπασματικές παρουσιάσεις στατιστικών και ερευνητικών δεδομένων.
- ✓ Δελτία τύπου, κοινές συνεντεύξεις και σχετικές ανακοινώσεις προβολής.

10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

- ✓ Σε επίπεδο Δήμου, υπάρχει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο αποτελεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης.
- ✓ Σε επίπεδο Περιφέρειας, υπάρχει η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε στοχευμένες περιοχές. Ειδικότερα στην ΠΑΜΘ, υπάρχει η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού, η οποία στοχεύει στην αξιοποίηση του πολιτιστικού της αποθέματος προς όφελος της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και η ΟΧΕ Ζώνης Ορεινού Όγκου Ροδόπης και Νέστου (15 εκ.), η οποία επικεντρώνεται στο φυσικό περιβάλλον. Το συνολικό κόστος των προβλεπόμενων έργων στην ΠΑΜΘ εκτιμάται σε περίπου 77.207.000 €, εκ των οποίων 36.997.000 € θα διατεθούν σε έργα πολιτισμού και 27.710.000 € σε έργα τουρισμού. Από τα παραπάνω, τα 12.500.000 € αφορούν σε οδικές συνδέσεις και τα 7.200.000 € αφορούν σε δράσεις επιχειρηματικότητας και απασχόλησης.
- ✓ Επίσης, οι Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης αποτελούν ένα εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών αστικών περιοχών, ενώ οι σχετικές στρατηγικές οι οποίες θα αξιοποιηθούν από την Π.Α.Μ.Θ. για την αντιμετώπιση προβλημάτων στον αστικό ιστό της Δράμας είναι της τάξεως των 8.406.438,06 €.

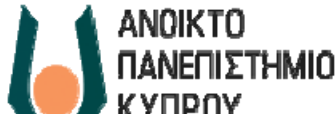
11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Έτος 2017: Έγκριση από την ΠΑΜΘ υλοποίησης των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Δράμας, με χρηματοδότηση των δράσεων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 8.406.438,06 ευρώ. Στόχος της Στρατηγικής ΒΑΑ του Δήμου Δράμας είναι η βελτίωση των συνθηκών υποδοχής οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην πόλη της Δράμας. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η βελτίωση της περιβαλλοντικής και αισθητικής κατάστασης στο κέντρο της πόλης και η προώθηση της επιχειρηματικότητας, κυρίως στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των ψηφιακών εφαρμογών.

12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

- ✓ Το 1804 ο Αδαμάντιος Κοραΐς, για να αποδώσει στα ελληνικά τον όρο civilisation προτείνει τη λέξη «πολιτισμός», συνδέοντας τον πολιτισμό με τη μάθηση, την πνευματική καλλιέργεια και τα πνευματικά επιτεύγματα (Δημαράς, 1989, Βαρτζιώτης, 2005).
- ✓ Στην έννοια του όρου «κληρονομιά» συγκαταλέγεται τόσο το πολιτιστικό όσο και το φυσικό περιβάλλον και ειδικότερα τα τοπία, οι ιστορικοί χώροι, οι τοποθεσίες, το δομημένο περιβάλλον, η βιοποικιλότητα, οι συλλογές, οι πολιτιστικές πρακτικές, η γνώση, οι ζωντανές εμπειρίες (ICOMOS)

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachorouliou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Κωνσταντινίδου Παρθένα – Υπατία

Ιδιότητα: Δ.Υ. Τμήμα Εμπορίου – Τουρισμού Π.Ε. Δράμας

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: 19

Τηλέφωνο: 25213 51417

e-mail: pattykonstantinidou@gmail.com

Ημερομηνία συνέντευξης: 16/4/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 30'

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Πρώτα από όλα μπορεί να συμβάλλει στην αισθητική αναβάθμιση της πόλης, επίσης και πιο βασικό ο πολιτισμός μπορεί να συνδεθεί άμεσα με τον αστικό και πολεοδομικό σχεδιασμό και παράλληλα, ως εξειδίκευση της πολιτιστικής πολιτικής, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέτρο για την αστική ανάπτυξη.

Ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα μπορεί γενικά συμβάλλει τα μέγιστα στην αστική αναγέννηση των πόλεων

2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Σε μικρό βαθμό – οι συνθήκες δεν είναι καλές παρά το ότι αρκετοί δημιουργοί/καλλιτέχνες/ ομάδες θεατρικές κ.λ.π προσπαθούν με τα λίγα μέσα που διαθέτουν

3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Όχι από όσο γνωρίζω – (είμαι υπάλληλος στην Περιφέρεια – στο τμήμα εμπορίου τουρισμού)

- 4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Ναι

- 5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Ναι

- 6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Θέατρο , σύγχρονος κινηματογράφος και πινακοθήκη

- 7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Εύρεση πόρων, ετοιμότητα μελετών, στρατηγικός σχεδιασμός στον τομέα του πολιτισμού με εμπλοκή όλων των φορέων και δημόσια διαβούλευση

- 8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Δεν γνωρίζω για επιπλέον χρηματοδότηση – υπάρχουν τα χρηματοδοτικά εργαλεία των Δήμων αλλά πρέπει να υπάρχει ετοιμότητα μελετών, επίσης θεωρώ πως κατασπαταλούνται πόροι σε εκατοντάδες μικρές εκδηλώσεις συλλόγων στους οποίους δίνεται επιχορήγηση από την Τ.Α.

- 9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Όχι

10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Δεν υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός σε κανένα επίπεδο

11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Υπάρχουν και είναι αρμοδιότητας του Δήμου Δράμας

12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο (φοβερή γραφειοκρατία) αλλά και τη μικροπολιτική που ασκείται από την Τ.Α. δεν νομίζω πως υπάρχουν και πολλά περιθώρια βελτίωσης της κατάστασης.

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Δημήτρης Καραμπατζάκης

Ιδιότητα: Πρόεδρος Πολιτιστικού Οργανισμού & Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας (2014-2015), Αναπληρωτής Δημάρχου & Αντιδήμαρχος Προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων 92016-2018), Εντεταλμένος Σύμβουλος Προγραμματισμού και Πρόεδρος Πολιτιστικού Οργανισμού & Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας (2019)

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: Αναφέρεται παραπάνω στις ιδιότητες

Τηλέφωνο: 6944572132

e-mail: dikarampatzakis@gmail.com

Ημερομηνία συνέντευξης: 18-4-2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 25'

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Χίλια τα εκατό! Η υπάρχουσα αστική ατζέντα δίνει έμφαση στο περιβάλλον και την αστική ανάπτυξη, με όχημα τον πολιτισμό.

- 2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Σίγουρα ναι. Σύμφωνα με την αστική ατζέντα και λόγω της παράδοσης που διαθέτει στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, ο Δήμος Δράμας έχει εντάξει στη Στρατηγική του 2 έργα σχετικά με τον πολιτισμό - τουρισμό, το "ψηφιακό σύστημα πολιτισμικής ταυτότητας", προϋπολογισμού 600.000 ευρώ. Το έργο έχει ως στόχο να ενοποιηθούν όλοι οι πολιτιστικοί πόροι. Παράλληλα θα δημιουργηθεί ψηφιακό περιεχόμενο και ψηφιακές υποδομές που θα πληροφορούν κατοίκους και επισκέπτες για θέματα πολιτισμού, ιστορίας, γαστρονομίας με

διαδραστικό τρόπο. Επίσης ο Δήμος επιδιώκοντας να εντάξει την πόλη της Δράμας στις έξυπνες πόλεις μετέχει σε ένα πρόγραμμα που αφορά το σύστημα παρακολούθησης της κλιματικής αλλαγής, μέσω της χρήσης 100 δεικτών.

3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Δράμας έχει ως στόχο την κινητικότητα μέσα στην πόλη με τη δημιουργία ενός προστατευμένου κέντρου, τόσο όσον αφορά το ιστορικό όσο και το εμπορικό κέντρο της πόλης. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η ποιότητας ζωής των πολιτών. Παράλληλα υπάρχει μία δράση που αφορά την κοινωνική στήριξη του πληθυσμού, μέσω της χαρτογράφησης όλων των συνοικιών του Δήμου Δράμας σε GIS. Επίσης μέσω της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου υπάρχει το πρόγραμμα "Δημιουργική Δράμα", που αφορά την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού εστίασης, οινοπαραγωγής και εξειδίκευσης σε νέες τεχνολογίες.

4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Πιστεύω ακράδαντα ότι τόσο η Ονειρούπολη όσο και το Φεστιβάλ λειτουργούν πολύ θετικά για την τουριστική προβολή της Δράμας και προσθέτουν στο brand name της πόλης. Αυτό αποδεικνύεται και από την προσέλευση του κόσμου τις χρονικές περιόδους που διοργανώνονται οι εν λόγω θεσμοί, παρόλο που απευθύνονται σε διαφορετικό κοινό.

5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Ναι θα τις χαρακτήριζα ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες παρόλο που δεν ανταποκρίνονται απόλυτα στον ορισμό που υπάρχει για αυτές.

6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Αυτό που αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για την πόλη είναι οι υποδομές. Οι υποδομές που θα στηρίξουν όλες τις μεγάλες διοργανώσεις σε όλα τα επίπεδα. Ειδικά όσον αφορά τις πολιτιστικές υποδομές, λείπουν αίθουσες εκδηλώσεων, θεατρικές σκηνές, αίθουσες κινηματογραφικές. Ακόμη και την περίοδο διοργάνωσης του Φεστιβάλ, διατίθενται μόνο δύο αίθουσες για να καλυφθούν οι τεράστιες ανάγκες του Φεστιβάλ. Οπότε αν δεν υπάρχουν υποδομές, δεν είναι εύκολο να αναλάβει η πόλη σημαντικές διοργανώσεις που με τη σειρά τους θα επιφέρουν αστική αναγέννηση στην πόλη.

- 7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Αρχικά να εξασφαλιστούν τα κατάλληλα κονδύλια. Παραδείγματος χάρη μία καλή πρωτοβουλία αποτελεί το Drama Mini Talent Lab κατά την περίοδο διενέργειας του Φεστιβάλ όπου ειδικοί εκπαιδευτές επιμορφώνουν νέους σκηνοθέτες και παραγωγούς για την παρουσίαση του project τους. Μία σημαντική ευκαιρία αποτελεί η ανάδειξη της πλούσιας παράδοσης στον τομέα τον οιοπαραγωγικό, όπου η Δράμα πρωτοπορεί. Απλά χρειάζονται επενδύσεις και τα κατάλληλα εταιρικά σχήματα για την προώθηση τόσο του πολιτισμού όσο και του τουρισμού και της δημιουργίας.

- 8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Εκτός από τα εθνικά και τοπικά κονδύλια, υπάρχουν φυσικά και ευρωπαϊκά και ιδιωτικά κονδύλια για τη χρηματοδότηση των δύο φορέων. Το Φεστιβάλ χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού, ενώ η Ονειρούπολη κατά 80% από τη ΔΕΚΠΟΤΑ και κατά 20% από τα έσοδα που της αποφέρουν οι επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Όσον αφορά το Φεστιβάλ υπάρχει ένα τριετές αναπτυξιακό πρόγραμμα για την ενίσχυσή του με 1.000.000 ευρώ.

- 9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Ο απολογισμός που γίνεται αφορά κυρίως σε οικονομικά στοιχεία και ενόψει των διοικητικών υποχρεώσεων τόσο της ΔΕΚΠΟΤΑ όσο και του Πολιτιστικού Οργανισμού. Βέβαια πάντοτε υπάρχει ο προβληματισμός τόσο σε επίπεδο Δήμου όσο και σε επίπεδο δημοτικού συμβουλίου ή σε τεχνοκρατικό επίπεδο για το τι μπορούν να προσφέρουν οι εν λόγω θεσμοί στους κατοίκους της πόλης, στη βελτίωση της ζωής τους, στην τοπική ανάπτυξη. Ήδη την παρούσα περίοδο και μετά από αίτημα του Υπουργού Πολιτισμού ετοιμάζεται 12ετής Απολογισμός για τα τεκταινόμενα στο χώρο του Φεστιβάλ.

- 10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου σε σχέση με τον πολιτισμό και τη δημιουργικότητα στην πόλη. Σας ανέφερα πριν ότι μέσω της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης υπάρχει το πρόγραμμα "Σύστημα Πολιτιστικής Ταυτότητας Δράμας" για την ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής. Παράλληλα υπάρχει ειδική πρόβλεψη για τον πολιτισμό

στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Δράμας, περίοδος 2014-2019, με έμφαση όμως στην αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και των σημαντικών πολιτιστικών εκδηλώσεων της περιοχής.

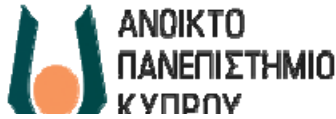
- 11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Υπάρχουν έργα ενταγμένα στο ΕΣΠΑ και αυτά αφορούν κυρίως στο μεγάλο έργο της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης που θα αφορά την ενοποίηση των δύο μεγάλων πάρκων της πόλης, Αγίας Βαρβάρας και Δημοτικού Κήπου, με προϋπολογισμό 8,6 εκατομμύρια ευρώ. Παράλληλα υπάρχει ήδη ενταγμένο έργο περίπου 1,4 εκατομμυρίου ευρώ για την αποκατάσταση του Αράπ Τζαμί της Δράμας και τη χρήση του ως χώρου πολιτισμού, μικρότερα έργα που αφορούν την βυζαντινή εκκλησία της Αγίας Σοφίας καθώς και τη δημιουργία νέου εκκλησιαστικού μουσείου. Επίσης υπάρχουν 2 έργα μέσω INTERREG, τα οποία αφορούν την έξυπνη διαχείριση του νερού (έργο LYSIS) και το έργο GEOPARK για τη δημιουργία γεωπάρκου Ελλάδας - Βουλγαρίας με βάση τα στάνταρντ της Unesco. Τέλος υπάρχει και το έργο Horizon 2020, που αφορά στην πολιτική κινητικότητας για ποδήλατα σε 16 ευρωπαϊκές πόλεις. Τέλος υπάρχει συνεργασία του Δήμου με το Φορέα Διαχείρισης της οροσειράς Ροδόπης για τη δημιουργία διαδραστικού χώρου στο κτίριο που παραχώρησε ο Δήμος εντός της πόλης, όπου θα παρουσιάζεται ο ορεινός όγκος με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

- 12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Εύχομαι να βοήθησα με τις πληροφορίες που σας παρείχα στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων τόσο για την εργασία σας όσο και για την πόλη μας.

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Ιωαννίδης Παναγιώτης

Ιδιότητα: Συγγραφέας

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: 6 έτη

Τηλέφωνο: 6978785226

e-mail: panosioann35@gmail.com

Ημερομηνία συνέντευξης: 24/04/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 25 λεπτά

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Αναμφίβολα. Πρόκειται για τα σημαντικότερα ίσως άυλα περιουσιακά στοιχεία που λειτουργούν αποταμιευτικά για την πολιτιστική ιστορία κάθε πόλης και κατά επέκταση, μετασχηματίζεται μέσα από τη διανοητική διαδικασία χάραξης της στρατηγικής, ως παραγωγικούς συντελεστές της τοπικής ανάπτυξης.

Πρόκειται μάλλον για τα δύο σημαντικότερα στοιχεία ταυτότητας κάθε πόλης, που κάνουν κάθε πόλη να συναντά όχι μόνο αυτό που έχει υπάρξει, δηλαδή την ιστορία της, αλλά και αυτό που επιδιώκει να γίνει, ήτοι το μέλλον της. Συνεπώς ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα των πόλεων είναι το παρόν τους.

- 2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Σε σημαντικό βαθμό ναι, περισσότερο όσον αφορά την ιστορία και τις προοπτικές, και λιγότερο όσον αφορά το παρόν της. Θα έλεγα ότι δεν υπάρχει η αυτογνωσία, και δεν λαμβάνεται υπόψη

η διαδρομή εξάρτησης ως προς τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, ώστε η πόλη να αναπροσδιορίζεται ως δημιουργική και να προσλαμβάνει τον εαυτό της υπό αυτό το πρίσμα. Εντούτοις, με δεδομένο το πλούσιο δασικό ανάγλυφο του νομού, τις υδάτινες πηγές των οποίων οι απολήξεις διασχίζουν την πόλη με κορύφωση το φυσικό πάρκο της Αγίας Βαρβάρας, τη σαραντάχρονη και πλέον ιστορική παρουσία του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και την Ονειρούπολη Δράμας, μπορεί να εδραιωθεί ένα cluster οικολογικού και πολιτισμικού χαρακτήρα που θα αναδείξει τόσο τη δημιουργικότητα όσο και θα προσελκύσει την τουριστική ανάπτυξη της πόλης.

- 3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Η ανάπλαση του φυσικού πάρκου της Αγίας Βαρβάρας σε συνδυασμό με τη λειτουργία του Hydrama Palace, η πεζοδρόμηση αρκετών στενών δρόμων της πόλης, η ανάπλαση του βορειοανατολικού τμήματος του αστικού ιστού με προτεραιότητα τις αθλητικές και τις παιδικές δραστηριότητες υπήρξαν καίρια σημεία για τη Δράμα.

- 4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Σε σημαντικό βαθμό ναι, καθότι λειτουργούν τόσο προσελκύοντας τουρισμό, όσο και εδραιώνοντας τη Δράμα στον χάρτη των μόνιμων και σταθερά επαναλαμβανόμενων πολιτιστικών διαδρομών. Παράλληλα, σωρεύουν προστιθέμενη αξία στην τουριστική δραστηριότητα της πόλης, βελτιώνοντας την τοπική ευημερία και λειτουργώντας ανασχετικά, ακόμη και σε εποχικό βαθμό, ως προς την πτώση της τοπικής ενεργού ζήτησης.

Ωστόσο, οι δύο αυτοί σημαντικοί θεσμοί δεν έχουν ακόμη προσδέσει τη λειτουργία τους με το ευρύτερο πεδίο της τοπικής παραγωγικής βάσης. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής ως προς π.χ. την παραγωγή κρασιών, το ημιορεινό κλίμα και το φυσικό κάλλος του δασικού ανάγλυφου, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν συνθήκες ανάπτυξης πολιτιστικών βιομηχανιών και να προσελκύσουν επενδύσεις οικοτουριστικής ανάπτυξης.

- 5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Περισσότερο διέπονται από στοιχεία της βιοτεχνίας και όχι από της βιομηχανίας. Η σχετικά χαμηλή παραγωγική βάση, η μόνιμη εξάρτηση από τις επιχορηγήσεις της τοπικής και της κεντρικής διοίκησης, η νοοτροπία της επανάληψης στους όρους σχεδιασμού των προγραμμάτων και η μη σύνδεση τους με λοιπούς τοπικούς παραγωγικούς κλάδους αναδεικνύουν το πρόβλημα, μα συνάμα προσδιορίζουν, μέσω των κενών τους και τις προοπτικές μετασχηματισμού τους σε πολιτιστικές βιομηχανίες.

6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Θα έλεγα πως λείπει περισσότερο η ιδέα της δημιουργίας, ως τέτοιας, από την καθημερινότητα παρά η σταθερή επενδυτική δραστηριότητα σε αυτά τα πεδία. Παρά την πρόσφατη αύξηση της λογοτεχνικής και κινηματογραφικής δραστηριότητας, από καλλιτέχνες που έχουν μεγαλώσει στην πόλη, οι πολιτιστικές αυτές εκροές δεν έχουν προσώρας καταστεί στοιχεία ταυτότητας της Δράμας. Ωστόσο, συν Αθηνά και χείρα κίνει, και συνεπώς η δημιουργία επενδυτικών και αναπτυξιακών κινήτρων στους κλάδους του πολιτισμού και του οικοτουρισμού, μπορεί να συμβάλλει θετικά.

7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Να συνδεθούν άμεσα οι πολιτιστικές και οι οικοτουριστικές δράσεις με την τοπική παραγωγή (π.χ. κλάδοι οίνου, κλάδοι χειμερινών δραστηριοτήτων- Χιονοδρομικό Κέντρο Φαλακρού), και κυρίως να προσελκυστούν επενδύσεις που θα δημιουργήσουν νέες συνθήκες εργασίας. Η αναχαίτιση της αποβιομηχάνισης της περιοχής, μπορεί να λάβει χώρα μόνο μέσα από την εκμετάλλευση των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, του πολιτισμού συμπεριλαμβανομένου

8)Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Εξ όσων γνωρίζω η χρηματοδότηση της λειτουργίας τους, βασίζεται σε κονδύλια της τοπικής και της κεντρικής διοίκησης. Θα ήταν σίγουρα χρήσιμο αν η επιπλέον χρηματοδότηση βασιζόταν σε πηγές νέων μορφών χρηματοδότησης (π.χ. crowd funding).

9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Και πάλι εξ όσων γνωρίζω, ναι. Ο απολογισμός όμως περιορίζεται στις δομές της τοπικής και κεντρικής γραφειοκρατίας (δημοτικά συμβούλια, επιτροπές υπουργείων), και δεν επικοινωνείται προς το τοπικό εκλογικά σώμα με άλλες μορφές (π.χ. εκδηλώσεις, ανοικτές συζητήσεις).

10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Ναι, τον τελευταίο κοινό λαμβάνει χώρα ένας εκτεταμένος στρατηγικός σχεδιασμός, που βασίζεται σε πολυπαραγοντικά κριτήρια ανάπτυξης και υιοθετείται από στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Ναι. Μέσω του σχεδιασμού και της εφαρμογής ενός σύγχρονου εκτεταμένου στρατηγικού σχεδιασμού, μια σειρά τοπικών σχεδίων και έργων ανάπτυξης έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ και σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί μια στροφή στους όρους σχεδιασμού της τοπικής πολιτιστικής ανάπτυξης.

12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Θα ήθελα να τονίσω ότι η Δράμα, αποτελεί μια περιοχή με μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης. Υπάρχουν ανεκμετάλλευτοι πλουτοπαραγωγικοί πόροι, οι οποίοι μπορούν, σε συνδυασμό με την εκμετάλλευση του άυλου και του διανοητικού κεφαλαίου, να λειτουργήσουν ως μοχλοί προώθησης της τοπικής πολιτιστικής ανάπτυξης.

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Χριστόδουλος Μαμσάκος

Ιδιότητα: Δήμαρχος Δράμας

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: 5 έτη

Τηλέφωνο: 2521350603

e-mail: mayor@dimosdramas.gr

Ημερομηνία συνέντευξης: 23/4/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 1 και 15'

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Η συμβολή του πολιτισμού και κάθε έκφρασης δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων.

Για αυτό και ο δήμος Δράμας θέτει ως προτεραιότητα την ανάπτυξη του πολιτισμού και του τουρισμού και έμφαση σε εναλλακτικές μορφές (θρησκευτικός, αθλητικός, εκπαιδευτικός, γαστρονομικός, οινικός κλπ.) και σημειώνει την ανάγκη ανάδειξης πρωταγωνιστικού ρόλου του δήμου στην πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Ναι, διότι η πόλη διαθέτει σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους, οι οποίοι αξιοποιούνται με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο. Εξάλλου η Δράμα είναι γνωστή για την ποιότητα των κατοίκων της και για την αγάπη των Δραμινών για να προσφέρουν και να δημιουργήσουν.

3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Ο δήμος Δράμας αντιλαμβανόμενος την αξία της ανάδειξης των πολιτιστικών στοιχείων της πόλης, συμπεριλαμβάνει δράσεις σε κάθε Στρατηγικό Σχεδιασμό Αστικής Ανάπτυξης.

Έχει μέχρι σήμερα χρηματοδοτηθεί από Ευρωπαϊκούς Πόρους και Εθνικούς Πόρους για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Δράμας.

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2014 υλοποιήθηκε ενδεικτικά με επιτυχία η δράση:

Εργαστήρια καταγραφής, παρουσίασης, διάχυσης των πληροφοριών και των δεδομένων του ιστορικού κέντρου Δράμας για την ανάδειξη και αξιοποίησή του, προϋπολογισμού 59.901,00€

Ενώ πρόκειται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) 2014-2020 οι ακόλουθες πράξεις:

1. Αναβάθμιση της πολιτιστικής εμπειρίας στον αστικό ιστό της Δράμας, προϋπολογισμού 200.000,00 €
2. Ανάπτυξη «ψηφιακού συστήματος πολιτισμικής ταυτότητας», προϋπολογισμού 395.000,00 €
Από την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) «Παλιάς Εγνατίας Οδού» θα υλοποιηθεί η πράξη:

Αποκατάσταση Τεμένους “Αράπ-Τζαμί” στην πλατεία Δικαστηρίων Δράμας, προϋπολογισμού 1.496.000,00 €

4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Βεβαίως και οι 2 θεσμοί δίνουν μια ισχυρή πολιτιστική ταυτότητα στην πόλη μας και την έχουν κάνει ευρέως γνωστή. Είναι πάρα πολλοί που έχουν ταυτίσει τη Δράμα με το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και με την Ονειρούπολη.

5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Τόσο το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, όσο και η Ονειρούπολη γεννήθηκαν από την αγάπη των Δραμινών για τον πολιτισμό. Η περιοχή μας ανέκαθεν ήταν μήτρα πολιτισμού και είμαι πολύ υπερήφανος που συνεχίζουμε να παράγουμε πολιτισμό. Και οι 2 θεσμοί έχουν αξιοποιηθεί κατάλληλα και διακρίνονται για την ποιότητα που υπάρχει.

6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Ο Δήμος μας ξεχωρίζει για τον μεγάλο αριθμό πολιτιστικών εκδηλώσεων. Με τη σύμπραξη πολιτιστικών συλλόγων και φορέων συμπληρώνουμε κάθε φορά το πολιτιστικό οικοδόμημα του τόπου μας. Παρόλο που οι οικονομικές συνθήκες δυσχεραίνουν το έργο μας εμείς συνεχίζουμε ακάθεκτοι να παράγουμε πολιτισμό.

7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Χρειάζονται σίγουρα περισσότερες υποδομές. Διαθέτουμε το ανθρώπινο δυναμικό αλλά ξέρω ότι υπολείπονται έργα που θα συνεισφέρουν σε ένα ακόμη καλύτερο αποτέλεσμα.

8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Ναι υπάρχει χρηματοδότηση για το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους.

9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Με πολύ μεγάλη υπερηφάνεια τολμώ να επισημάνω ότι η δημοτική μας αρχή ξεπερνώντας σκοπέλους κατάφερε να συμμαζέψει μια χαοτική κατάσταση και πλέον υπάρχει μια τάξη. Όσον αφορά στη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μέσα από τους εν λόγω θεσμούς, η αγάπη των συνδημοτών μου επιβεβαιώνει ότι συμβάλουν ουσιαστικά και θετικά στο οικονομικό και πολιτιστικό γίνεσθαι του τόπου μας.

10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Τόσο σε επίπεδο Δήμου με τη ΣΒΑΑ 2020-2014 όσο και σε επίπεδο Περιφέρειας με την ΟΧΕ Εγνατίας Οδού, ακολουθείται στρατηγικός σχεδιασμός για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας.

- 11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

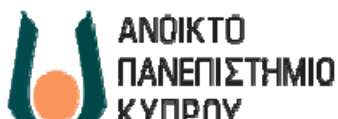
Σήμερα υλοποιείται η ΣΒΑΑ Δήμου Δράμας για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014-2020, συνολικού προϋπολογισμού 8.500.000,00 € με ενταγμένα έργα για τον πολιτισμό που προαναφέρθηκαν.

Σε επίπεδο Περιφέρειας για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014-2020 υλοποιείται η ΟΧΕ Εγνατίας Οδού, με ενταγμένη πράξη που προαναφέρθηκε.

- 12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Σας εύχομαι καλή επιτυχία στην εργασία σας και να ξέρετε ότι τα αποτελέσματά σας θα είναι πολύτιμος οδηγός για τον τόπο μας.

Συνέντευξη που διενεργείται στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διατριβής της φοιτήτριας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου κα. **Μαρία Καπία στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη.**

Στοιχεία επικοινωνίας

Τηλέφωνο: 6938500896

Θέμα πτυχιακής εργασίας: *Η αστική αναβίωση των πόλεων και η έννοια της δημιουργικής πόλης μέσα από το χώρο του πολιτισμού. Μελέτες περίπτωσης από τον ευρωπαϊκό χώρο*

Ορισμοί

Αστική αναβίωση: Μία διαδικασία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης να επαναφέρει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την κατανάλωση και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εντός μιας αστικής περιοχής (Cough, 1990).

Δημιουργική πόλη: Μετουσιώνει όσα πρεσβεύει η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη», δηλ. κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τον πληθυσμό της, ευκαιρίες για απασχόληση, προώθηση του πολιτισμού και αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (Vlachoroulou & Deffner, 2011).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Όνοματεπώνυμο: Γεώργιος Ψαρράς

Ιδιότητα: Πρόεδρος Δ.Ε.Κ.ΠΟ.Τ.Α. Δήμου Δράμας

Χρονική διάρκεια που κατέχει την ιδιότητα: 2 χρόνια

Τηλέφωνο: 6973392619

e-mail: psarrasgiorgos@yahoo.gr

Ημερομηνία συνέντευξης: 26/4/2019

Χρόνος διενέργειας συνέντευξης: 30'

Είδος συνέντευξης: Δομημένη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Οι απαντήσεις σας μπορούν να αφορούν ανάπτυξη μιας παραγράφου ώστε να μπορέσετε να τεκμηριώσετε επαρκώς τις απόψεις σας

- 1) Θεωρείτε ότι ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας συμβάλλει στην αστική αναγέννηση των πόλεων;

Ο ρόλος του πολιτισμού και της δημιουργικότητας θεωρώ πως είναι το υπόβαθρο και ο πυλώνας αναγέννησης των πόλεων.

- 2) Θα χαρακτηρίζατε τη Δράμα ως δημιουργική πόλη;

Η Δράμα θα μπορούσε βάση των συνθηκών διαβίωσης και του πολιτισμού της να χαρακτηριστεί ως δημιουργική πόλη. Σ ένα μεγάλο ποσοστό το έχει πετύχει, μένουν όμως να γίνουν αρκετά ακόμα βήματα.

- 3) Έχουν υπάρξει έργα με στόχο την αστική αναγέννηση μέσω μιας προσέγγισης culture – led (μέσω του πολιτισμού) για την πόλη της Δράμας;

Από πλευράς κράτους δυστυχώς όχι μόνο τέτοια μέτρα δεν υπήρξαν και δεν υπάρχουν αλλά συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Από πλευράς τοπικής αυτοδιοίκησης ναι, υπάρχουν τέτοια έργα που καθήκον του κράτους είναι να ενισχύσει αυτά τα μέτρα με κίνητρα και όχι αντικίνητρα, με παροχές και όχι με μείωση πόρων.

- 4) Πιστεύετε ότι ο θεσμός του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους και ο θεσμός της Ονειρούπολης λειτουργούν σωρευτικά για το brand name της πόλης;

Είναι δύο κορυφαίοι θεσμοί για τη Δράμα, με διαφορετικό περιεχόμενο και διαφορετικό κοινό στο οποίο απευθύνονται. Και οι δυο αυτοί θεσμοί αποτελούν το brand name της πόλης

- 5) Θα χαρακτηρίζατε ως πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και την Ονειρούπολη;

Ναι, οι δύο αυτοί θεσμοί έβαλαν τη Δράμα στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη και η Ονειρούπολη αποτελεί σήμερα αναπτυξιακό εργαλείο για την περιοχή.

- 6) Τι θεωρείτε ότι λείπει από την πόλη στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας;

Υποδομές ,θέατρο, κινηματογράφος.

- 7) Τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει ώστε να ενδυναμωθεί ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα στην πόλη;

Θέατρο, υποδομές-θερμοκοιτίδες για νέους επιστήμονες-καλλιτέχνες

- 8) Υπάρχει επιπλέον χρηματοδότηση για την προώθηση των δύο αναφερόμενων θεσμών ή στηρίζονται σε τοπικά κονδύλια;

Όσον αφορά το φεστιβάλ τα τελευταία δύο χρόνια πέτυχε εξ ολοκλήρου χρηματοδότηση από την κεντρική κυβέρνηση ενώ η ονειρούπολη στηρίζεται από τοπικά κονδύλια.

- 9) Γίνεται απολογισμός για τα ποσά που δαπανώνται στους δύο αναφερόμενους θεσμούς για τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στο branding της πόλης;

Βεβαίως. Και για τους δύο θεσμούς κάθε χρόνο μετά τη λήξη τους στο δημοτικό συμβούλιο.

- 10) Γνωρίζετε αν ακολουθείται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας για την προώθηση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας;

Γνωρίζω πως ακολουθείτε όσον αφορά στο σχεδιασμό χρηματοδοτήσεων από την περιφέρεια.

- 11) Υπάρχουν ενταγμένα έργα σε ΕΣΠΑ ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα που μπορούν να προωθήσουν την αστική αναγέννηση μέσω του πολιτισμού ή της δημιουργίας;

Υπάρχει το ΒΑΑ που εντάχθηκε από τον Δήμο Δράμας

- 12) Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το θέμα της συνέντευξης;

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Αυδίκος, Β., 2014. *Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Δημοκρατία Εφημερίδα, 2017. *Ονειρούπολη Δράμας: προετοιμάζεται για 600.000 επισκέπτες*. [online] Διαθέσιμο σε: <<https://www.dimokratianews.gr/content/80676/oneiroypoli-dramas-proetoimazetai-gia-600000-episkeptes>> [Προσπελάστηκε 18 Απριλίου 2019].
- Δήμος Δράμας, 2016. *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Δράμας 2014 2019*. [pdf] Διαθέσιμο σε: < <https://dimos-dramas.gr/wp-content/uploads/2016/12/epixdd5.pdf>> [Προσπελάστηκε 7 Απριλίου 2019].
- Δήμος Δράμας, 2016. *Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Αναγέννησης*. [pdf] Διαθέσιμο σε: < https://dimos-dramas.gr/wp-content/uploads/2016/11/osaa_book.pdf> [Προσπελάστηκε 7 Απριλίου 2019].
- Δήμος Δράμας, 2018. *Υπογράφηκε η συνεργασία του Ανοικτού Πανεπιστημίου με το Δήμο Δράμας, για την Ίδρυση Σχολής Κινηματογράφου και η δρομολόγηση χρήσεως της Καπναποθήκης Πορτοκάλογλου*. [online] Διαθέσιμο σε: <<https://dimos-dramas.gr/ypografike-i-synergasia-tou-aniktou-panepistimiou-me-ton-dimo-dramas-gia-tin-idrysi-scholis-kinimatografou-ke-i-dromologisi-chriseos-tis-kapnapothikis-portokaloglou-odou-perdikka/>> [Προσπελάστηκε 19 Απριλίου 2019].
- Δομή, Α.Ε., 2002 – 2005. *Εγκυκλοπαίδεια Δομή*. Αθήνα: Δομή Α.Ε.
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 2017. *Νέα μελέτη και διαδραστικό δικτυακό εργαλείο για τις πολιτιστικές και δημιουργικές πόλεις*. [online] Διαθέσιμο σε: <<http://www.ekt.gr/el/news/21093>> [Προσπελάστηκε 23 Φεβρουαρίου 2019].

- Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011. *Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011 - Μόνιμος Πληθυσμός*. Διαθέσιμο σε: <<http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/2011>> [Προσπελάστηκε 6 Απριλίου 2019].
- Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Ανακοίνωση 2007/242 της 10ης Μαΐου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης.
- Ευρωπαϊκή Ένωση, Ένωση, Επιτροπή Περιφερειών, 1999. *Αξιολόγηση της ποιότητας ζωής στις ευρωπαϊκές περιφέρειες και πόλεις*. Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017. *Η Διακήρυξη της Ρώμης, 25 Μαρτίου 2017*. [pdf] <Διαθέσιμο σε: <http://www.ouereurope.gov.gr/wp-content/uploads/2018/06/Rome_declaration_2017_EL.pdf> [Προσπελάστηκε 14 Μαρτίου 2019].
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017. *Το νέο Παρατηρητήριο καταδεικνύει πως ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα βοηθούν τις πόλεις να ευδοκμήσουν*. [online] Διαθέσιμο σε: <https://ec.europa.eu/cyprus/news/20170706_el> [Προσπελάστηκε 23 Φεβρουαρίου 2019].
- Ζορμπά, Μ., 2014. *Πολιτική του πολιτισμού: Ευρώπη και Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Πατάκης.
- Καζαντζίδου, Ν., 2018. Έναρξη στις 4 Δεκεμβρίου για την Ονειρούπολη Δράμας. *Analitis.gr*. Διαθέσιμο σε: <<http://analitis.gr/enarksh-stis-4-dekembrioy-gia-thn-oneiroypolh-dramas/>> [Προσπελάστηκε 19 Απριλίου 2019].
- Κόνσολα, Ν., 2006. *Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μακέδος, Β., 2019, Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας: Μικρές Ταινίες, Μεγάλες Ιδέες. *Sparmatseto Fine Arts and More*. [online] 28 Ιανουαρίου. Διαθέσιμο σε: <<https://sparmatseto.gr/2019/01/28/festival-tainiwn-dramas/>> [Προσπελάστηκε: 19 Απριλίου 2019].
- Μπιανκίνι, Φ, Πάρκινσον, Μ., 1994. *Πολιτιστική πολιτική και αναζωογόνηση πόλεων: η εμπειρία της Δυτικής Ευρώπης*. Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης.
- Οικονόμου, Δ., 2004. Αστική αναγέννηση και πολεοδομικές αναπλάσεις. *Τεχνικά Χρονικά*, [ηλεκτρονικό περιοδικό] 5(3), σσ 1-10. Διαθέσιμο μέσω: ιστοσελίδας Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας <<http://portal.tee.gr/>> [Προσπελάστηκε 11 Ιανουαρίου 2019].

- Πάπυρος, 1989. *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα*. Αθήνα: Πάπυρος.
- Πολυμένης, Θ., 2018. Ομόφωνα από την Επιτροπή Τουριστικής Προβολής του Δήμου Δράμας το πρόγραμμα για το 2018: Ονειρούπολη και Δραμινογνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες του Δήμου για το 2018. *Πρωινός Τύπος*. [online] 20 Μαρτίου. Διαθέσιμο σε: < <http://www.proinos-typos.gr/oniroupoli-ke-draminognosia-touristik-es-navarchides-tou-dimou-gia-2018/>> [Προσπελάστηκε: 19 Απριλίου 2019].
- Πολυμένης, Θ., 2019. Φεστιβάλ Ταινιών, Ονειρούπολη, Δραμινογνωσία οι τουριστικές ναυαρχίδες της Δράμας. *Πρωινός Τύπος*. [online] 29 Μαρτίου. Διαθέσιμο σε: < <http://www.proinos-typos.gr/festival-tenion-oniroupoli-draminognosia-touristik-es-navarchides-tis-dramas-perase-omofona-apo-dimotiko-symvoul-io-dramas/>> [Προσπελάστηκε: 19 Απριλίου 2019].
- Φίλιας, Β., 1996. *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Χατζηϊακώβου, Α.Ε., 19--. *Εγκυκλοπαίδεια Επιστήμη και Ζωή*. Θεσσαλονίκη: Χατζηϊακώβου Α.Ε.
- Ψωμάς, Β., 2019. Εφοδιασμένη με τρεις άσσους η Δράμα για την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη. *Χρονικά*, 10 Απριλίου, σ.9.

Ξενόγλωσση

- 22@Barcelona, 2012. *22@Barcelona Plan: a programme of urban, economic and social transformation*. [pdf] Available at: <http://www.22barcelona.com/documentacio/Dossier22@/Dossier22@English_p.pdf> [Accessed 29 March 2019].
- Acierno, A., 2017. Integrated urban development and culture-led regeneration in the EU. *Territory of Research on Settlements and Environment*, 18(1). pp. 7-14.
- Ajuntament de Barcelona, 2015. *Application of Barcelona to the UNESCO Creative Cities Network*. [pdf] Available at: < <http://www.cityofliterature.com/wp-content/uploads/2015/12/PDF-CityOfLiterature-Barcelona.pdf>> [Accessed 28 March 2019].
- Anderson, J.E., 2003. *Public policymaking: an introduction*. Boston: Houghton Mifflin

- Ashworth, G.J., 2009. The Instruments of Place Branding: How Is It Done? *European Spatial Research and Policy*, 16. pp. 9-21.
- Atkinson, R., 2002. *Does Gentrification Help or Harm Urban Neighbourhoods? An Assessment of the Evidence-Base in the Context of the New Urban Agenda*. [pdf]. Center for Neighbourhood Research. Available at: <http://www.urbancentre.utoronto.ca/pdfs/curp/CNR_Gentrification-Help-or-.pdf> [Accessed 22 January 2019].
- AuthentiCity, 2008. Creative City Planning Framework. A supporting document to the agenda for prosperity: Prospectus for a Great City. Toronto: AuthentiCity. pp. 1-44.
- Barcelona Centre de Disseny, 2013. *Survey on the Barcelona City Brand*. Barcelona: Barcelona Centre de Disseny.
- Beswick, C., Tsenkova, S., 2002. Overview of urban regeneration policies. In: Tsenkova, S., ed. 2002. *Urban regeneration: Learning from the British experience*. Calgary: Faculty of Environmental Design, University of Calgary. Ch.2
- Bianchini, F., 1995. Cultural considerations in inner city regeneration. In: Council of Europe, 1995. *Culture and neighbourhoods*. Strasburg: Council of Europe Publishing.
- Bianchini, F. 1999. Cultural planning for urban sustainability. In: L. Nystrom, G. Fudge, 1999. *Culture and Cities. Cultural Processes and Urban Sustainability*. Stockholm: The Swedish Urban Development Council. pp. 34-51.
- Briney, A., 2018. *Urban Geography: an overview of Urban Geography*. [online]. Available at: < <https://www.thoughtco.com/overview-of-urban-geography-1435803>> [Accessed 30 January 2019].
- Byrne, P., 2003. Two cheers for gentrification. *Howard Law Journal*, 46(3), pp. 405-432.
- Cambridge Dictionary. *Cambridge Academic Content Dictionary* [online]. Available through: < <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english> > [Accessed 22 January 2019].
- Cecilia, C.M., 2015. *Guide of Strategies for urban regeneration*. Valencia: Valencian Institute for Building.
- Cinti, T., 2008. Cultural clusters and districts: the state of art. In: P. Cooke, L. Lasseretti eds. 2008, *Creative Cities, Cultural Clusters and Local Economic Development*. Edward Elgar Publishing: Cheltenham. Ch.3.

- City of Copenhagen, 2015. *Culture and Leisure Policy 2016-2019*. [pdf] Available at: < https://www.kk.dk/sites/default/files/uploaded-files/kultur-og_fritidspolitik_til_web_engelsk.pdf> [Accessed 30 March 2019].
- City of Copenhagen, 2016. *Guide to the culture and leisure life in Copenhagen*. [pdf] Available at: < <https://international.kk.dk/sites/international.kk.dk/files/uploaded-files/Leisure%20Guide%20-%20where%20can%20I%20access%20public%20wifi%3F.pdf>> [Accessed 30 March 2019].
- Clark, E., 2005. Gentrification: an elastic yet targeted definition. In: R. Atkinson, G. Bridge, ed. 2005. *Gentrification in a Global Context: the new urban colonialism*. Abington: Routledge. pp. 263-269.
- Coca-Stefaniak, J.A, Tay, P.C., 2010. Cultural urban regeneration – practice and policy in the UK and the Singapore. *Asia Pacific Journal of Arts and Cultural Management*, 7(1). pp. 512-527.
- Copenhagen Capacity. *The Creative Cluster of the Copenhagen Capital Region*. [online] Available at: < <http://www.copcap.com/key-sectors-map/creative-industries/background>> [Accessed 5 April 2019].
- Cough, C., 1990. *Urban renewal: Theory and Practice*. Basingstoke: Macmillan Education
- Cough, C., 2003. *Urban Regeneration in Europe*. Oxford: Blackwell.
- Couch, C., Sykes, o., Borstinghaus, W., 2011. Thirty years of urban regeneration in Britain, Germany and France: The importance of context and path dependency. *Progress in Planning*, 75, pp. 1-52.
- Council of Europe, 1997. *In from the margins. A contribution to the debate on Culture and Development in Europe*. Strasbourg: Council of Europe.
- Council of Europe, 2007. *Spatial Development Glossary: European Conference of Ministers responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT. Territory and Landscape, No.2*. Strasbourg: Council of Europe.
- Council of Europe/ERICarts, 2017. *Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe*, 19th ed.
- Council of Europe, 2018. *Compendium, Cultural Policies and Trends in Europe: Country Profile: Belgium 2017*. [pdf] Available at:<

- https://www.culturalpolicies.net/down/belgium_112017.pdf> [Accessed 2 April 2019].
- Create London, 2017. *Old Oak and Park Royal Great Place Scheme* [online]. Available at: < <http://createlondon.org/event/opdc/>> [Accessed 19 March 2019].
 - Davidson, R., Rogers, T., 2006. *Marketing Destinations and Venues for Conferences, Conventions and Business Events*. Oxford: Elsevier.
 - Davis, K., 1955. The Origin and Growth of Urbanization in the World. *American Journal of Sociology*, 60(5), pp. 429-437.
 - Degen, M, Gabeza, M., G., 2012. The Transformation of the “Barcelona Model”: An analysis of Culture, Urban Regeneration and Governance. *International Journal of Urban and Regional Research*, 36(5). pp. 1022-1038.
 - Department for Culture, Media and Sport, 2004. *DCMS evidence toolkit - Technical Report*. London: DCMS.
 - Diener, E., Suh, E.M., 1997. Measuring quality of life: Economic, social and subjective indicators. *Social Indicators Research* 40(1-2), pp. 189-216.
 - Dinnie, K., 2011. Introduction to the Theory of City Branding. In: K. Dinnie, ed. 2011. *City Branding: Theory and Cases*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan. Ch.1
 - Dye, T., 1998. *Understanding Public Policy*. New Jersey: Prentice Hall.
 - Ennis, N., Douglass, G., 2011. *Culture and Regeneration – What evidence is there of a link and how can it be measured?* Working Paper 48. London: Greater London City Hall.
 - Ernest & Young, 2014. *Creating growth: Measuring cultural and creative markets in the EU*. [pdf] Available at: <[https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Measuring_cultural_and_creative_markets_in_the_EU/\\$FILE/Creating-Growth.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Measuring_cultural_and_creative_markets_in_the_EU/$FILE/Creating-Growth.pdf)> [Accessed 12 February 2019].
 - EurioCities, KEA, 2016. *Culture for Cities and Regions: Successful investment in culture in European cities and regions: a catalogue of case studies*. [pdf] Available at: < <http://www.cultureforcitiesandregions.eu/culture/resources/Case-studies-catalogue-2-0-complete-version-WSWE-AFJFF5>> [Accessed 3 April 2019].
 - Eurocities, 2017. *About Eurocities*. [online] Available at: <http://eurocities.eu/eurocities/about_us> [Accessed 2 March 2019].

- European Commission, 2004. *Urban Audit: Methodological Handbook*. [pdf] Available at: < <https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-BD-04-002-EN.pdf>> [Accessed 7 February 2019].
- European Commission, 2017. *European Capitals of Culture: 2020 to 2033: A guide for cities preparing to bid*. [pdf] Available at: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/capitals-culture-candidates-guide_en.pdf> [Accessed: 3 March 2019].
- European Commission, 2017. *The Cultural and Creative Cities Monitor*. [pdf] Available at: <<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107331/kj0218783enn.pdf>> [Accessed 23 February 2019].
- European Union, 2017. *The Cultural and Creative Cities Monitor: Copenhagen*. [online] Available at: <<https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/cities/DK001C1>> [Accessed 6 April 2019].
- Evans, G., Shaw, P., 2004. *The Contribution of Culture to Regeneration in the UK: a review of evidence*. London: London Metropolitan University.
- Evans, G., 2009. Creative Cities, Creative Spaces and Urban Policy. *Urban Studies*, 45 (5-6), pp. 1003-1040. <http://dx.doi.org/10.1177/0042098009103853>.
- Evans, N., Douglas, G., 2011. *Culture and Regeneration – What evidence is there of a link and how can it be measured?* Working Paper 48. London: Greater London Authority City Hall.
- Flew, T., 2008. National Cultural and Creative Industries Policies, *KKP404 Creative Industries: Theory and Policy*. [online via Slideshare]. Available at: <<https://www.slideshare.net/tflew/cultural-policy-lecture-presentation>> [Accessed Date 20 March 2019].
- Florida, R., 2002. *The rise of the creative class: And how it is transforming work, leisure, community and every day life*. New York: Perseus Book Group.
- Florida, R., 2003. Cities and the creative class. *City and Community*, 2. pp. 3-19.
- Florida, R., 2012. *The rise of the creative class Revisited*. New York: Basic Books.
- Florida, R., Mellander, C., King, K., 2015. *The Global Creativity Index 2015*. Toronto: Martin Prosperity Institute.

- Garcia, B., 2004. Cultural Policy and Urban Regeneration in Western European Cities: Lessons from experience. Prospects for the Future. *Local Economy*, 19(4), pp. 312.-326.
- Geerts, W., 2018. *Top 100 City Destinations*. [pdf] Euromonitor International. Available at: <<http://go.euromonitor.com>> [Accessed 20 March 2019].
- Gertler, M.S., 1993. Economic Development. In: R.A. Loreto, T. Press, (eds), 1993. *Urban policy issues: Canadian perspectives*. Toronto: McClelland and Stewart. pp. 35-57.
- Glaeser, E.L., 2004. *Review of Richard Florida's "The Rise of the Creative Class"* [online]. Creative Class Group. Available at: <<http://www.creativeclass.com/>> [Accessed 2 March 2019].
- Clark, E., 2005. Gentrification: an elastic yet targeted definition. In: R. Atkinson, G. Bridge, ed. 2005. *Gentrification in a Global Context: the new urban colonialism*. Abington: Routledge. pp. 263-269.
- Gospodini, A., 2007. Cultural and leisure clusters in Greek cities: Spontaneous formations and "Laissez – faire" development. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 2(2). pp. 119 – 133.
- Grodach, C., 2011. Art Spaces in Community and Economic Development: Connections to Neighborhoods, Artists and the Culture. *Journal of Planning Education and Research*, 31. pp. 74-85.
- Hall, S. 1995. New Cultures for Old. In: D. Massey, P. Jess., 1995. *A place in the World? Place, cultures and globalization*. Oxford: Oxford University Press. pp. 175-214.
- Hall, T., Hubbard, P., 1998. *The entrepreneurial city: Geographies of Politics, Regime and Representation*. Chichester: John Wiley.
- Hansen., A.L., Andersen, H.T., Clark, E., 2001. Creative Copenhagen: Globalization, Urban Governance and Social Change. *European Planning Studies*, 9(7). pp. 851-869.
- Harvard, D, 1990. *The Condition of Postmodernity*. Oxford: Blacwell.
- Hristova, D., Aiello, L.M., Guercia, D. 2018. The New Urban Success: How Culture Pays. *Frontiers in Physics*, [e-journal], 6(27). pp. 1-13 <https://doi.org/10.3389/fphy.2018.00027>.

- Integrated Design Commission of South Australia, 2012. *Economic benefits of city activation and renewal*. Adelaide: Integrated Design Commission of South Australia.
- Kavaratzis, M., 2004. From city marketing to city branding: Towards a theoretical framework for developing city brands. *Place Branding*, 1 (1). pp. 58-73.
- Kavaratzis, M., 2011. The dishonest relationship between city marketing and culture: Reflections on the theory and the case of Budapest. *Journal of Town and City Management*, 1(4). pp. 334-345.
- Kennedy, Mary, M., 2007. Defining a Literature. *Educational Researcher*, 36. pp. 139-147.
- Kenton, W., 2018. *What is a brand: Brands Throughout History*. [online] Available at: <<https://www.investopedia.com/terms/b/brand.asp>> [Accessed: 27 February 2019].
- Kings Cross Partnership, 2003. *Kings Cross: A Creative Gateway*. [pdf] Available at: <<http://www.davidpowellresearch.co.uk/documents/KXCreativeGateway.pdf>> [Accessed 26 March 2019].
- Klaassen, L., H., Scimeni, G., 1981. Theoretical issues in urban dynamic. In: L. H. Klaassen, W. T. M. Molle, J. H. Paclinck (eds) *Dynamic of Urban Development*. Aldershot: Gower. pp. 8-28.
- Kohler, A.F., 2013. Public policies of urban regeneration and promotion of leisure, tourism and entertainment: the creation of urban tourism precincts in Manchester, England. *Cuadernos de Turismo*, 32. pp. 311-314.
- Kolb, B., 2006. *Tourism Marketing for Cities and Towns: Using Branding and Events to Attract Tourists*. Amsterdam: Elsevier.
- Kotler, P., Asplund, C., Rein, I., Heider, D., 1999. *Marketing Places Europe: Attracting Investments, Industries, Residents and Visitors to European Cities, Communities, Regions and Nations*. London: Pearson Education.
- Kunzmann, K.R., 2004. Culture, Creativity and Spatial Planning. *Town Planning Review*, 75(4). pp. 383-404.
- Lampard, E.E., 2018. *City*. [online] Available at: <<https://www.britannica.com/topic/city>> [Accessed 26 January 2019].
- Landry et al., 1996. *The art of Regeneration: Urban Renewal through Cultural Activity*. London: Comedia.

- Landry, C., 2000. *The Creative City: a toolkit for urban innovators*. London, Sterling: Comedia – Earthscan.
- Landry, C., 2004. *Imagination and Regeneration: Cultural policy and the future of cities*. [pdf] Charles Landry. Available at: < <http://charleslandry.com/resources-downloads/documents-for-download/>> [Accessed 6 February 2019].
- Landry, C., 2008. *The Creative City: a toolkit for urban innovators*. 2nd ed. London: Earthscan.
- Landry, C., 2012. *The Origins and Futures of the Creative City*. Bournes Green: Comedia.
- Lang, T., 2005. *Insights in the British Debate about Urban Decline and Urban Regeneration*. [pdf] Available at: <[https://leibniz-irs.de/fileadmin/user_upload/IRS Working Paper/wp insights.pdf](https://leibniz-irs.de/fileadmin/user_upload/IRS_Working_Paper/wp_insights.pdf)> [Accessed 15 February 2019].
- Lees, L., 2000. A reappraisal of gentrification: towards “a geography of gentrification”. *Progress in Human Geography*, 24(3), pp. 389-408.
- Leigh, N., Blakely, E.,J., 2013. *Planning local economic development: theory and practice*. Washington: Sage.
- Loison, L., 2013. *Making the Creative City: A Case Study of the Quartier des Spectacles in Montreal*. [pdf] Montreal: McGill University. Available at: < http://digitool.library.mcgill.ca/webclient/StreamGate?folder_id=0&dvs=1550094264465~971> [Accessed: 13 February 2019].
- London Borough of Newman, 2010. *Newman Community Infrastructure Study: Culture and Regeneration*. London: London Borough of Newman.
- MacCann, P., 2002. *Αστική και Περιφερειακή Οικονομική*. Αθήνα: Κριτική.
- Marsall, T., 2000. Urban planning and governance: Is there a Barcelona model? *International Planning Studies*, 5(3). pp. 299-319.
- Mayor of London, 2017. *The Mayor’s Economic Development Strategy for London*. [pdf] Available at: < <https://www.london.gov.uk/sites/default/files/economic-development-strategy-for-london-2017.pdf>> [Accessed 26 March 2019].
- Mayor of London & London Assembly, 2018. 20 facts about London's culture. [online] Available at:< <https://www.london.gov.uk/what-we-do/arts-and-culture/vision-and-strategy/20-facts-about-london%E2%80%99s-culture#> > [Accessed 20 March 2019].

- Mba Skool, 2016. *Marketing and Strategy Terms: Place Marketing*. [online] Available at: < <https://www.mbaskool.com/business-concepts/marketing-and-strategy-terms/11505-place-marketing.html>> [Accessed 24 February 2019].
- McCarthy, N., 2016. *The World's most Creative Cities*. [online] Available at: < <https://www.statista.com/chart/6578/the-worlds-most-creative-cities/> > [Accessed 3 March 2019].
- McHugh, S., 2017. A creative's guide to London. *Creative Boom*, [e-journal]. Available through: < <https://www.creativeboom.com/>> [Accessed 26 March 2019].
- McVey, W.W.J, Kalbach, W. E., 1995. *Canadian Population*. Toronto: Nelson and Sons.
- Megson, Kim,, 2015. Old Oak – a cultural “city within a city” that will change the face of London. *CLAD for leisure architects, designers, investors & developers*. [online] Available at: <<http://www.cladglobal.com/CLADnews/architecture-design/REVEALED:-The-city-within-a-city-that-could-change-the-face-of-London/319037?source=news>> [Accessed 26 March 2019].
- Merkusen, A., 2006. Urban Development and the Politics of the Creative Class: Evidence from the Study of Artists. *Environment and Planning*, 38 (10). pp. 1921 – 1940.
- Montgomery, J., 2004. Cultural Quarters as Mechanisms for Urban Regeneration. Part 2: A Review of Four Cultural Quarters in the UK, Ireland and Australia. *Planning, Practice and Research*, 19(1). pp. 3-31.
- Mulgan, G., Worpole, K., 1986. *Saturday Night or Sunday Morning: From Arts to Industry – New Forms of Cultural Policy*. London: Comedia.
- Municipality of Copenhagen, 2018. *The City of Copenhagen Government 2018-2021*. [pdf] Available at: < [https://international.kk.dk/sites/international.kk.dk/files/uploaded-files/the city of copenhagen government 2018 - 2021.pdf](https://international.kk.dk/sites/international.kk.dk/files/uploaded-files/the%20city%20of%20copenhagen%20government%202018%20-%202021.pdf)> [Accessed 30 March 2019].
- O'Connor, J., 2006. *Creative Cities: The role of creative industries in regeneration*. Renew Intelligence Report, 2006. [pdf] Available at: <<https://core.ac.uk/download/pdf/10905472.pdf> > [Accessed 12 February 2019].

- O'Sullivan, F., 2016. *How Copenhagen Paused its Waterfront Redevelopment*. [online] Available at: < <https://www.citylab.com/solutions/2016/02/copenhagen-paper-island-waterfront-redevelopment-creative-business-copenhagenize/463137/>> [Accessed 5 April 2019].
- Old Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC), 2016. *Strategic Plan 2016 - 2019* [pdf]. Available at: < https://www.london.gov.uk/sites/default/files/strategic_plan_2016-2019.pdf> [Accessed 19 February 2019].
- Orestad District, 2017. *Copenhagen growing: the story of Orestad*. [pdf] Available at: < http://www.orestad.dk/~media/images/copenhagen-growing_web.pdf> [Accessed 5 April 2019].
- Paddison, R., 1993. City marketing, image reconstruction and urban regeneration. *Urban Studies*, 30. pp. 339-350.
- Paliwai, M., 2016. *City Insight: Stages of City Branding*. [online] Available at: <<https://planningtank.com/city-insight/stages-of-city-branding>> Accessed: [1 March 2019].
- Parkinson, M., Judd, D., 1988. Urban revitalization in America and in the UK: the politics of uneven development. In: Parkinson, M., Foley, B., Judd, D., ed. 1988. *Regenerating the cities. The UK crisis and the US experience*. Manchester: Manchester University Press.
- Peck, J., 2005. Struggling with the creative class. *International Journal of Urban and Regional Research*, 29. pp. 740-770.
- Peterson, J.S., 2011. Cultural Identities: Copenhagen. *Planum: The Journal of Urbanism*. Available at: < <http://www.planum.net/cultural-identities> > [Accessed 3 April 2019].
- Pirenne, M. 1893. L' origine des constitutions urbaines au moyaine age. *Revue Historique*, 53(1), pp. 52-83.
- Porter, M.E., 1998. Clusters and the New Economics of Competition. *Harvard Business Review*. [e-journal] November – December 1998. Available through: Harvard Business Review Organization website <<https://hbr.org/1998/11/clusters-and-the-new-economics-of-competition>> [Accessed 2 February 2019].

- Pratt, A.C., 2009. Urban Regeneration: from the arts "feel good" factor to the cultural economy. A case study of Hoxton, London. *Urban Studies*, 46(5-8). pp. 1041-1061.
- Rius Ulldemolins, J., 2014. Culture and authenticity in urban regeneration process: Place branding in central Barcelona. *Urban Studies*, 51(14). pp 3026-3045.
- Roberts, P., 2000. The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration. In: Roberts, P., Sykes, H., Granger, R., ed. 2000. *Urban Regeneration. A Handbook*. London.
- Roberts, P., 2017. The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration. In: Roberts, P., Sykes, H., Granger, R., ed. 2017. *Urban Regeneration*. London: Sage. Ch.2.
- Romein, A, Trip, J.J., 2009. Key elements of creative city development: An assessment of local policies in Amsterdam and Rotterdam. In: EURA/UAA (European Urban Research Association/Urban Affaires Association), *Conference City Futures '09*. Madrid, Spain, 4-6 June 2009.
- Sassen, S., 1991. *The Global City: New York, London and Tokyo*. Princeton – New Jersey: Princeton University Press.
- Schuneman, Lee, 2016. How one square mile of the UK has become a hub of creativity. *Microsoft News Centre UK*. [online] Available at: <<https://news.microsoft.com/en-gb/2016/06/01/24445/>> [Accessed 26 March 2019].
- Seferou, A., 2018. *Christiania: 11 things to know about Copenhagen's Hippie "Free Town"*. [online] Available at: <<https://theculturetrip.com/europe/denmark/articles/christiania-13-things-to-know-about-copenhagens-hippie-free-town/>> [Accessed 5 April 2019].
- Slater, T., 2011. Gentrification of the City. In: G. Bridge, S. Watson, eds. 2012. *The New Blackwell Companion to the City*. Malden-Oxford: Blackwell Publishing Ltd. Ch.50.
- Smith, T., Nelischer, N., Perkins, M., 1997. Quality of an urban community: a framework for understanding the relationship between quality and physical form. *Landscape Urban Plan*, 39(2-3). pp. 229-241.

- Spanish Town Guides, 2011. *General Information Barcelona*. [online] Available at: <http://www.spanish-town-guides.com/Barcelona_General_Information.htm> [Accessed 26 March 2019].
- Thorsby, D., 2001. *Economics and Culture*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Unesco, 2016. *Culture Urban Future: Global Report on Culture for Sustainable Urban Development*. Paris: Unesco.
- Unesco, 2017. *Unesco Creative Cities Network (UNCC): "Building a collective vision for the future": Strategic Framework*. [pdf] Available at: <https://fr.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/strategic-framework_uccn_eng_20170705_vf_no_budget.pdf> [Accessed 22 February 2019].
- Unesco, 2018. *Creative Cities of Unesco*. [pdf] Available at: <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/unesco_uccn_en_180530_final.pdf> [Accessed 22 February 2019].
- United Nations, 2014. *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision*. New York: United Nations.
- United Nations Children's Fund, 2012. *The State of the World's Children 2012: Children in an Urban World*. New York: United Nations Children's Fund.
- United Nations Development Programme, 2013. *Creative Economy Report: Widening Local Development Pathways*. Paris: Unesco – United Nations Development Programme.
- United Nations Statistics Division, 2010. *Demographic Yearbook 2007*. New York: United Nations.
- Urban Land Institute (ULI), 2014. *Ten principles for urban regeneration*, Shanghai:ULI.
- Verlet, D, Devos, C. 2009. The Main Determinants for Subjective Well-Being: A Quest for the Holy Grail? In: V. Moller, D. Huschka eds, 2009. *Quality of Life and the Millennium Challenge: Advances in Quality-of-Life Studies, Theory and Research*. Berlin: Springer. pp. 193-219.
- Vickery, J., 2007. *The emergence of Culture-led Regeneration: A policy concept and its discontents*. [pdf]. Coventry: Center for Cultural Policy Studies, University of Warwick. Available at: <<http://wrap.warwick.ac.uk/36991/>> [Accessed 17 January 2019].

- Vlachopoulou, C., Deffner, A., 2011. Creative city: a new challenge of strategic urban planning. In: ERSA (European Regional Science Association), *51st Congress New Challenges for European Regions and Urban Areas in a Globalised World*. Barcelona, Spain, 30 August – 2 September, 2011.
- Weber, A. F., 1899. *The growth of cities in the nineteenth century: A study in statistics*. New York: Macmilan.
- Westervelt, R.F., 2010. *Museums and Urban Revitalization: Regional Museums as Catalysts for Physical, Economic and Social Regeneration of Local Communities*. Msc. Seton Hall University. Available at: <<https://scholarship.shu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3541&context=dissertations>> [Accessed 20 January 2019].
- World Tourism Organization, 2018. *Annual Report 2017*. Madrid: World Tourism Organization.
- Yelinek, A., 2009. *Culture as tool for urban regeneration*. The Jerusalem Institute for Israel Studies. [pdf] Available at: <<https://en.jerusalemstitute.org.il/.upload/publications/culture%20and%20urban%20regeneration.pdf>> [Accessed 28 March 2019].
- Yin, R., 2009. *Case Study Research: Design and Methods*. California, Thousand Oaks: Sage Publications.
- Zeuli, K., O'Shea, K., Nijhuis, A., 2017. *Building strong clusters for strong urban economies: insights for city leaders from four case studies in the U.S*. JP Morgan Chase & Co, ICIC. [pdf] Available at: < http://icic.org/wp-content/uploads/2017/06/JPMC-Cluster-Report_Building-Strong-Clusters_FINAL_v2.pdf> [Accessed 20 April 2019].
- Zukin, S., 1982. *Loft living: culture and capital in urban change*. Baltimore: John Hopkins University Press.

